

Svetlana Neilande, Juta Bernāne, Laima Pamiļjane, Iveta Marševska

LATVIEŠU VALODA

mazākumtautību skolā

4. klase

Skolotāja grāmata

Metodiskais līdzeklis
komplektā ar mācību grāmatu
„Latviešu valoda mazākumtautību skolā 4. klase”
Svetlana Neilande, Juta Bernāne, Laima Pamiļjane, Iveta Marševska
ISBN 978-9934-807-63-3
Apstiprinājusi Latvijas Republikas
Izglītības un zinātnes ministrija
2010. gadā

Latviešu valodas aģentūra

Saturs

Priekšvārds	3
1. Latviešu valodas mācību komplekta vispārīgs raksturojums un izvēlētās pieejas pamatojums	4
2. Latviešu valodas mācību satura apguves metodiskais nodrošinājums	7
2.1. Latviešu valodas mācību programma	7
2.1.1. Mācību mērķis un uzdevumi	7
2.1.2. Mācību satura apguves plānojums	9
2.1.3. Latviešu valodas mācību sasniegumu vērtēšanas sistēma	17
2.2. Mācību satura tematu plānojums un metodiski ieteikumi skolotājam	19
1. nodaļa. Labrīt! Dodos uz skolu!	19
2. nodaļa. Rudens klāt!	29
3. nodaļa. Blēņosimies!	45
4. nodaļa. Ap-či! Slimība klāt!	53
5. nodaļa. Ziemassvētku jampadracis	63
6. nodaļa. Zeme. Ūdens. Gaiss.	73
7. nodaļa. Kas tu būsi? Es būšu	83
8. nodaļa. Skaitļu pasaulē	92
9. nodaļa. Spēlējam teātri!	101
10. nodaļa. Cik zaļas lapas kokam, cik zaļi paši mēs!	106

UDK 811.174 (072)

La 802

Konsultanti: *Ērika Pičukāne, Liene Valdmane*

Projekta vadītāja *Vineta Vaivade*

Māksliniece *Anita Markeviča*

Redaktore *Inese Auziņa*

Tehniskā redaktore *Ilga Klotiņa*

Maketētājs *Edgars Švanks*

Recenzenti: *Zenta Anspoka, Anita Švežika*

Darba autortiesības ir aizsargātas saskaņā ar LR likumu „Par autortiesībām un blakustiesībām”.
Darba publicēšana jebkurā drukātā vai elektroniskā formā, kopumā vai pa daļām, tā izdošana,
izplatīšana masu saziņas līdzekļos, kā arī kopēšana ir stingri aizliegta bez LVA rakstiskas piekrišanas.

© 2013, LVA

ISBN 978-9934-8076-3-3

Priekšvārds

Labdien, cienījamo skolotāj!

Latviešu valoda Latvijas teritorijā ir valsts valoda, un ikvienam valsts iedzīvotājam tā jāprot un jālieto visās tās funkcijās. Tādēļ īpaša vērība tiek pievērsta latviešu valodas kā otrās valodas apguvei skolās, kas īsteno mazākumtautību izglītības programmas.

Komunikatīvās pieejas izmantojums pēdējos 16 gadus ir bijis par pamatu tam, ka bērni, pusaudži un jaunieši sazinās latviešu valodā, lieto latviešu valodu izglītības ieguvē un darba tirgū, apzinās, ka latviešu valoda ir viens no integrācijas pamatiem.

Bilingvālās izglītības konsekventa īstenošana ir sekmējusi latviskas mācību vides veidošanos, kas savukārt veicinājusi latviešu valodas prasmju apguvi.

Arī latviešu valodas apguves pedagoģiskā vadība pēdējos 16 gados ir ļoti mainījusies: kļuvusi mērķtiecīgāka, apjēgtāka un daudzveidīgāka.

Latviešu valodas kā otrās valodas apguve ir kļuvusi par mūsdienīgu mācību priekšmetu, kurā ir kļiedēti mīti par latviešu valodu kā vecmodīgu un sarežģītu valodu, ko nevar mācīt, izmantojot modernas valodu apguves metodes un paņēmienus.

Lai arī turpmāk nodrošinātu gan valsts izvirzītās prasības latviešu valodas apgūvē, gan mazākumtautību izglītojamo vajadzības sazināties un saprasties, iegūt izglītību latviešu valodā, konkurēt darba tirgū, saturīgi pavadīt brīvo laiku, piedalīties sabiedrības dzīvē un ietekmēt procesus tajā, nepieciešams pilnveidot LAT2 apguvi.

Jaunais LAT2 mācību komplekts 4. klasei, kurš ietver mācību grāmatu, darba burtnīcu, interaktīvo disku skolēnam un skolotāja grāmatu, ir izveidots, lai mācību procesā sniegtu atbalstu LAT2 pedagogiem un skolēniem jēgpilni mācīt un mācīties latviešu valodu.

Metodiskais līdzeklis „Latviešu valoda mazākumtautību skolā. 4. klase. Skolotāja grāmata” nodrošina vienotu didaktisko un metodisko pieeju un palīdz latviešu valodas skolotājam plānot, organizēt un izvērtēt mācību procesu un veicina skolotāja radošo darbību. Šis metodiskais līdzeklis piedāvā mācību satura apguves programmu, mācību satura apguves plānojumu, metodiskos ieteikumus, papildmateriālus pielikumos, pārbaudes darbus un to vērtēšanas kritērijus.

Autores

1. Latviešu valodas mācību komplekta vispārīgs raksturojums un izvēlētās pieejas pamatojums

„Latviešu valoda mazākumtautību skolā. 4. klase. Mācību grāmata” un „Latviešu valoda mazākumtautību skolā. 4. klase. Darba burtnīca” ir komunikatīvi mācību līdzekļi, kuru

- mērķis, uzdevumi un sasniegjamais rezultāts vērsts uz valodas praktisku apguvi un paredz apgūt visus runas darbības veidus: klausīšanos, runāšanu, lasīšanu un rakstīšanu;
- satura izklāstā īstenota tematiskā pieeja;
- valodas likumības pakārtotas saziņas prasmju apguvei.

Lai nodrošinātu mācību procesa kvalitāti un LAT2 mācību saturs sekmētu skolēna personības attīstību, izveidotais mācību līdzekļu komplekts pamatojas mācību procesa vispārdidaktiskajos principos:

- teorētiskās un praktiskās darbības vienotība;
- sistematiskums un secīgums;
- saprotamība un pieejamība;
- individualizācija un socializācija;
- brīva un radoša darbība;
- uzskatāmība;
- pozitīvs mācību emocionālais fons.

Mācību uzdevumi veidoti tā, lai skolēni saskatītu teorētisko zināšanu nepieciešamību ikdienas valodas lietojumā.

Pamatojoties uz mācību priekšmeta „Latviešu valoda un literatūra mazākumtautību izglītības programmās” programmas paraugā 1.– 9. klasei (VISC) iestrādātajām valodas funkcijām, mācību līdzekļu komplekts piedāvā skolēniem valodas apguves procesā īstenot nosaukšanas, kontaktveidošanas, informācijas apmaiņas, attieksmju un emociju izteikšanas, instruēšanas un iztēles funkcijas. Skolēni mācās nosaukt lietas, parādības, faktus, procesus, paust savas domas, pārliecināt, lūgt, aicināt, izteikt prieku, nožēlu, sajūsma, sadarboties, iegūt un nodot informāciju, instruēt par spēles gaitu u. tml.

Minētās komunikatīvās valodas funkcijas arī nosaka attiecīgo gramatikas modeļu apguvi.

Mūsdienu skolēna dzīves un mācību vide ir atšķirīga. Mazākumtautību skolā skolēniem ir dažāda latviešu valodas apguves pieredze, zināšanu un prasmju līmenis. Tāpēc nepieciešams diferencēt latviešu valodas apguves procesu. Izmantojot piedāvāto mācību komplektu, iespējams nodrošināt individualizācijas un socializācijas principus. Mācību satura apguvei paredzētie uzdevumi ļauj individualizēt mācību procesu, piedāvājot

- atšķirīgus resursus uzdevumu veikšanai;
- diferencētu apjomu;
- dažādu un skolēnu vajadzībām atbilstošu skolotāja atbalstu;
- dažādus un skolēnu vajadzībām atbilstošus metodiskos paņēmienus.

Skolotāja grāmata piedāvā papildu materiālus mācību procesa individualizācijai.

Mācību līdzekļu komplekts arī sekmē skolēnu vizuālo, audliālo un kinestētisko uztveri. Īpaši mācību grāmata piedāvā plašu un spilgtu ilustratīvo materiālu, kas palīdz verbālās informācijas uztverei, atraisa skolēnu iztēli un asociatīvo domāšanu, palīdz iegaumēt, rosina runāt un rakstīt.

Mācību līdzekļu komplekts ir orientēts uz patstāvīgu izzīņas darbību un skolēnu motivācijas un intereses veicināšanu. Skolēniem tiek piedāvāti problēmjautājumi, saziņas situācijas, par kurām jāizsaka savs viedoklis. Skolēni tiek rosināti meklēt informāciju dažādos uzzīņas avotos, mācīties un atkārtot mācību saturu patstāvīgi.

Šis mācību līdzekļu komplekts skolēnam piedāvā ceļu latviešu valodas mācībās, lai viņš spētu sasniegt labus mācību rezultātus. Mācību grāmatā un darba burtnīcā piedāvāti paraugi, atgādnēs, vārdu skaidrojumi, instrukcijas, tabulas, pašvērtējuma un klasesbiedru vērtējuma kritēriji, kas palīdz skolēnam veidot un attīstīt mācīšanās prasmes. Lai veicinātu skolēnu pašvērtējuma un vērtējuma prasmju veidošanos, mācību uzdevumi rosina paša padarīto salīdzināt ar paraugu, mācīties pēc iepriekš zināmiem kritērijiem, vērtēt savu un citu skolēnu darbu.

Skolēniem tiek piedāvāti daudzveidīgi radoši uzdevumi: dialogu izveide, vēstījumu, aprakstu un pārspriedumu rakstīšana, pasaku sacerēšana, projekta darbu plānošana un to īstenošana.

Mācību uzdevumu nosacījumi rosina skolēnus strādāt patstāvīgi, meklējot informāciju vārdnīcās, enciklopēdijās, interneta vietnēs. Šīs prasmes motivē skolēnu mācīties latviešu valodu un izmantot to citu priekšmetu apgūvē.

Attīstot mācīšanās kompetenci, galvenokārt lasīšanas prasmi, informācijas apkopošanas, sistematizēšanas un izvērtēšanas prasmes, LAT2 mācību saturs tiek integrēts visos mācību priekšmetos.

LAT2 mācību saturs pamatojas ne tikai vispārdidaktiskajos principos, bet arī lingvodidaktiskajos principos, kuri nosaka, ka mācību uzdevumiem jāveicina valodas līdzekļu lietošana atbilstoši saziņas tematam, nolūkam un apstākļiem un ka mācību satura izvēlē un īstenošanā svarīga ir valoddarbības veidu attīstīšana un to mijiedarbība. Piedāvātie temati, teksti, saziņas situācijas sekmē klausīšanās, runāšanas, lasīšanas un rakstīšanas prasmju pilnveidi.

Izmantojot tekstu un saziņas situāciju, ir vieglāk rosināt skolēna aktivitāti, attīstīt viņa prātu, jūtas un gribu, sekmēt viņa pieredzes izmantošanu mācību procesā.

LAT2 mācību līdzekļu komplektā ir ietverti daiļliteratūras un citu žanru teksti, kas attīsta skolēna prasmes uztvert vajadzīgo informāciju, vērtēt, salīdzināt un izvēlēties.

Mācību saturs komplektā ir sakārtots 10 tematos – nodaļās, kas aptver mācību priekšmeta „Latviešu valoda un literatūra” pamatizglītības standartā noteiktos tematiskos lokus:

- es, citi, ikdiena un savstarpējās attiecības;
- es, citi, brīvais laiks, veselīgs dzīvesveids;
- es, citi, apkārtējā pasaule un savstarpējā mijiedarbība;
- es, citi, zinātne, tehnika un informācijas ieguves avoti;
- es, citi, skola un izglītība;
- es, citi un kultūras dzīve.

Mācību līdzekļos izvēlētie temati nodrošina mācību procesa komunikativitāti un funkcionalitāti: daudzveidīgās saziņas situācijās (skolā, uz ielas, mājās, ekskursijās, kino, teātrī u. c.) skolēns iemācās lietot valodu, lai sasniegtu savu komunikatīvo nolūku (piemēram, nopirktu skolas somu, kino un teātra biļeti, iegūtu informāciju par vilcienu atiešanas laikiem, uzzinātu par jaunāko dažādos pētījumos par zemi, pastāstītu kādu interesantu notikumu, izteiktu prieku u. tml). Savukārt katrā tematā ietvertais lingvistiskais saturs nodrošina valodas likumību un modeļu apguvi atbilstīgi situācijai.

Mācību saturā izmantotais tematiskais princips veicina arī starppriekšmetu saikni ar tādiem mācību priekšmetiem kā sociālās zinības un dabaszinības. Literatūras un valodas apguve savstarpējā saistībā, starppriekšmetu saikne ar sociālajām zinībām un dabaszinībām ļauj iegūtās zinā-

šanas un prasmes izmantot sevis apliecināšanā daudz kultūru sabiedrībā, nodrošina sociokultūras kompetences pilnveidi un sekmē citu mācību priekšmetu apguvi.

Mācību līdzekļu komplektā ietvertais mācību saturs ne tikai sekmē virzītu valodas apguvi, bet ir saistīts arī ar skolēna apkārtnē notiekošo un veicina dabisku valodas apguvi.

Arī mācību grāmatas struktūra veicina valodas apguvi, rada motivāciju un interesi patstāvīgi mācīties.

Mācību grāmatā katra temata apguves sākumā skolēniem jautājumu formā tiek piedāvāti paredzamie rezultāti, par kuru sasniegšanu skolēns var pārliecināties temata apguves beigās. Skolotājam ir iespēja izmantot daudzveidīgus metodiskos paņēmienus, lai sekmētu mācību rezultātu apzināšanos un vēlēšanos tos uzlabot.

Mācību process ir strukturēts un kopvesels jebkurā tā elementā – temata, stundas un atsevišķa mācību uzdevuma aspektā. Katrā no šiem elementiem ir ierosināšanas fāze, apjēgšana un refleksijas fāze.

Katra temata apguvei ir paredzēts noteikts stundu skaits, kas katram tematam ir atšķirīgs, jo tajā ir dažāds ietvertais lingvistiskais saturs. Skolotājs, protams, var mainīt tematam vai apakštematam paredzēto stundu skaitu.

Mācību grāmatā izmantoti informācijas logi, kuri strukturēti ar piktogrammu palīdzību:

– valodas likumības,
locīšanas paradigmas u. c.;

– izmantojamās frāzes un valodas modeļi;

– vārdu skaidrojumi.

Autori ar nolūku nelieto vairāk piktogrammu, jo nepieciešamo informāciju skolēns iegūst, lasot uzdevuma noteikumus. Tādā veidā skolēns vingrinās saprast verbālu informāciju un pilnveido mācību prasmes.

Šādi sakārtota mācību informācija palīdz skolēniem

- veikt praktiskos uzdevumus;
- nodrošināt iespēju strādāt patstāvīgi, izmantojot pārskatus, tabulas, skaidrojumus;
- salīdzināt valodas likumības latviešu valodā un skolēnu dzimtajā vai mācību valodā;
- veidoto izpratni par latviešu valodas sistēmu.

Uzdevumu skaits mācību grāmatā un darba burtnīcā katrai stundai ir orientējošs.

Gandrīz katram uzdevumam ir apakšuzdevumi, tāpēc skolotājs kopā ar skolēniem izvēlas, kā mācību stundā strādāt:

- mācīties grupā un veikt dažus no apakšuzdevumiem, pēc darba veikšanas pārrunājot tos klasē;
- veikt uzdevumus mutvārdu vai rakstiskā formā;
- izvēlēties apjomu, piemēram, 6 teikumu vietā izdomāt un uzrakstīt tikai 3 teikumus.

Apzinoties, ka dažkārt skolēnam būs grūti veikt kādu uzdevumu, jo izpratne par valodas sistēmu vēl nav izveidojusies, skolēns tiek rosināts meklēt atbildes dažādās

rokasgrāmatās vai jautāt skolotājam. Tas tiek darīts apzināti, lai skolēns mācītos meklēt informāciju.

Skolotāja grāmatā mācību satura plānojums un pielikumi sakārtoti nodaļās. Katra temata ietvaros skolotājam tiek piedāvāts mācību satura sadalījums pa stundām ar atbilstīgām norādēm par uzdevumiem mācību grāmatā un darba burtnīcā, kā arī ir norādīti pielikumi papildu darbam un skolēnu zināšanu novērtēšanai. Pielikumi ir numurēti temata ietvaros.

Pielikumos ir piedāvāti dažādas grūtības pakāpes diktāti, atstāstījumi, klausīšanās un lasīšanas teksti, tāpēc skolotājs tos var adaptēt un pārveidot atbilstoši savu skolēnu spējām un vajadzībām.

Pielikumos ir metodiski norādījumi kā ierosme piedāvātā materiāla daudzveidīgai izmantošanai.

2. Latviešu valodas mācību satura apguves metodiskais nodrošinājums

2.1. Latviešu valodas mācību programma

Mācību priekšmeta „Latviešu valoda un literatūra mazākumtautību izglītības programmās” programma 4. klasei izstrādāta saskaņā ar Latvijas Republikas Izglītības likumu, Latvijas Republikas Ministru kabineta „Noteikumiem par valsts standartu pamatizglītībā un pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem” (2006. gada 19. decembra noteikumi Nr. 1027) u. c. normatīvajiem aktiem.

Latviešu valodas programma 4. klasei paredzēta 140 stundām.

2.1.1. Mācību mērķis un uzdevumi

Mācību priekšmeta mērķis

Mācību priekšmeta „Latviešu valoda un literatūra mazākumtautību izglītības programmās” mērķis ir attīstīt izglītojamā kompetenci latviešu valodā, lai veicinātu viņa integrāciju Latvijas sabiedrībā un veidotu pamatu izglītības ieguvei.

Mācību priekšmeta uzdevumi

1. Attīstīt prasmi sazināties skolēnu vecumam un vajadzībām atbilstošās situācijās.
2. Pilnīgot klausīšanās un runāšanas prasmes un attīstīt lasīšanas un rakstīšanas prasmes.
3. Attīstīt informācijas iegūšanas un vērtēšanas prasmes.
4. Sekmēt daudzveidīgu valodas modeļu izmantošanu runā.
5. Attīstīt pareizrunas un pareizrakstības prasmes atbilstoši latviešu literārās valodas normām.
6. Pilnīgot vārdu krājumu, izmantojot jaunu vārdu un formu darināšanu, vārda daudznozīmību, sinonīmus, antonīmus.
7. Veicināt lasītprieku un interesi par piedāvātajiem literārajiem darbiem.

Starppriekšmetu saikne

Sociālās zinības

- Prot saskatīt dažādus viedokļus, formulēt savu viedokli.
- Prot uzklaut un pārdomāt citu uzskatus, atzīt citu vajadzības un intereses, kā arī ņemt vērā citu domas, emocijas, pieredzi, attieksmes, pārliecību.

- Prot pārvaldīt savas emocijas saskarsmē un sadarbībā.
- Prot analizēt dažādus viedokļus, izvērtējot faktus, un argumentēti aizstāvēt savu viedokli.
- Prot mācību un sociālo mērķu sasniegšanai sniegt atbalstu grupas biedriem.
- Prot analizēt dažādas ar ceļu satiksmes un citu drošības noteikumu ievērošanu saistītas situācijas.
- Izprot fizisku aktivitāti kā veselības priekšnosacījumu.
- Apzinās savu piederību skolai un iespējas piedalīties skolas dzīvē.

Dabaszinības

- Prot atrast nepieciešamo informāciju enciklopēdijās.
- Prot raksturot lietas, parādības, procesus.
- Mācās formulēt pētnieciskā darba mērķi.
- Izskaidro parādības un procesus.
- Prot iepazīstināt ar iegūtajiem rezultātiem un secināt.
- Prot novērtēt paveiktā nozīmi.

2.1.2. Mācību satura apguves plānojums							
Temats	Apakštemati	St. sk.	Valodas kompetence	Komunikatīvā kompetence	Sociokultūras kompetence	Mācību kompetence	Saikne ar literatūru
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1. Labrīt! Dodos uz skolu!	Viena diena vasarā!	7	1. Paplašina vārdu krājumu ar tēmatam atbilstošu leksiku.	1. Klausās un uztver tekstu kopumā un detalizēti.	1. Attīsta izpratni par dialogu kā cilvēku sadarbības formu.	1. Mācās iegūt un izmantot informāciju no dažāda veida tekstiem.	1. Mācās mērķtiecīgi lasīt un interpretēt literāru tekstu.
	Mana skolas soma	3	2. Veido lietvārda un īpašības vārda savienojumus un mācās saskaņot īpašības vārdu ar lietvārdu.	2. Lasa un uztver teksta saturu, atbildot uz jautājumiem.	2. Mācās ar cieņu izturēties pret sarunas partneri, izrādīt interesi.	2. Veido prasmi strādāt ar dažāda veida uzdevumiem.	2. Attīsta prasmi uztvert un saprast personifikācijas lietojumu dzejā.
	Pārbaudes darbs	2	3. Pilnveido prasmi lietot lietvārdus vienskaitļa un daudzskaitļa akuzatīvā un lokatīvā.	3. Mācās paust savu attieksmi (prieku, sajūsmu, nepatiku).	4. Pilnveido prasmi uzdot jautājumus un atbildēt par brīvdienām, skolu.	3. Pilnveido prasmi izvērtēt savu un klasesbiedra mācību darbību.	4. Pilnveido prasmi secināt.
			4. Mācās lietot lietvārdu lokatīvā un lietvārdu kopā ar prievārdu <i>pie</i> vietas apzīmēšanai.	5. Mācās rakstīt vēstuli savam draugam un pastāstīt, ko darīja vasarā.	6. Pilnveido prasmi stāstīt, izmantojot attēlu.	5. Pilnveido uzstāšanās prasmes.	
			5. Mācās lietot personvārdus un citus lietvārdus vienskaitļa datīvā.	6. Pilnveido prasmi stāstīt, izmantojot attēlu.	7. Veido dialogus par noteiktu tēmatu.		
			6. Izmanto valodas konstrukciju <i>nav + lietvārds ģenitīvā</i> .	7. Veido dialogus par noteiktu tēmatu.	8. Iesaistās sarunā par mācību jautājumiem un sev interesējošām tēmām.		
			7. Lieto darbības vārdu tagadnes un pagātnes pirmajā personā.	8. Iesaistās sarunā par mācību jautājumiem un sev interesējošām tēmām.	9. Veido komiksu, rakstīta pasaku.		
			8. Plāno un veido stāstījumu – vēstījumu.	9. Veido komiksu, rakstīta pasaku.			
			9. Pilnveido prasmes veidot teikumus.				

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
2. Rudens klāt!	Braucam ekskursijā!	12	1. Paplašina ar tematu saistīto vārdu krājumu. 2. Veido vārdu savienojumus <i>lietvārds ģenitīvā</i> + <i>lietvārds nominatīvā</i>. 3. Mācās izmantot alfabētu saraksta veidošanā. 4. Veido deminutīvus un mācās tos izmantot tekstveidē. 5. Mācās ipašvārdu (pilsētu, filmu, kino varoņu) rakstīšanu ar lielo sākuma burtu. 6. Lieto lietvārdus lokatīvā vietas apzīmēšanai.	1. Mācās mērķtiecīgi lasīt, uztvert teksta saturu un atbildēt uz jautājumiem. 2. Uztver sižetu notikumu secībā. 3. Veido priekšstatu par informācijas avotiem. 4. Pilnveido dialoga veidošanas prasmes. 5. Pilnveido prasmi uzdot jautājumus par ceļojumiem, interesēm. 6. Pilnveido prasmi stāstīt, izmantojot attēlu. 7. Mācās plānot un veikt aptauju un interviju. 8. Mācās pastāstīt par intervijā un aptaujā saņemto informāciju. 9. Prot vērsties pie personas informācijas iegūšanai. 10. Pilnveido prasmi veidot padomus, noteikumus, instrukcijas. 11.. Veido tekstu kino biļetei, ielūgumam, plakātam.	1. Saziņā mācās ievērot runas un rakstu kultūras normas. 2. Izrāda interesi par sarunu tematu un partneri. 3. Mācās pamatot savas domas un atbilstoši pret lasīto saistībā ar savu un klasesbiedru pieredzi.	1. Mācās iegūt, izmantot, pierakstīt un apkopot informāciju no dažāda veida tekstiem. 2. Veido prasmi strādāt ar dažāda tipa uzdevumiem. 3. Pilnveido prasmi izvērtēt savu un klasesbiedra mācību darbību. 4. Pilnveido uzstāšanās prasmes. 5. Mācās salīdzināt un izcelt, secināt būtisko. 6. Mācās plānot un veikt projekta darbu.	1. Attīsta prasmi uztvert un saprast tēlainās izteiksmes līdzekļu lietojumu tekstā. 2. Veido priekšstatu par metaforu.
	Uz kino!	3	7. Mācās lietot skaitļa vārdus skaita un secības izteikšanai. 8. Veido saliktus pakārtotus teikumus ar <i>jo</i> savas domas pamatošanai.				
	Pārbaudes darbs	1					

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
3. Blēno- simies!	Darbi un nedarbi	9	1. Paplašina ar tematu saistī- to vārdu krājumu.	1. Klausās un atstāsta tekstu kopumā un detalizēti.	Mācās saskatīt ko- pīgo un atšķirīgo dzimtās un latviešu valodas sistēmā (lietvārdu locīšana).	1. Mācās iegūt un izmantot infor- māciju no dažāda veida tekstiem. 2. Pilnveido prasmi apkopot informā- ciju. 3. Pilnveido prasmi izvērtēt savu un klasesbiedra mā- cību darbību. 4. Pilnveido prasmi secināt. 5. Pilnveido uzstā- šanās prasmes.	1. Mācās uztvert teksta galveno domu. 2. Mācās uztvert dzejoļa noskaņu un galveno domu. 3. Saprot, kāpēc dzejnieks dzejoli izmanto personi- fikāciju.
	Blēnas un pasakas	4	2. Pilnveido prasmes stāstīt par darbību tagadnē un pa- gātnē 1. personā.	2. Jautā un atbild par izdarītajām blēņām, dažādiem piedzīvoju- miem.			
	Pārbaudes darbs	2	3. Veido priekšstatu par lietvārda locījumu sistēmu latviešu valodā. 4. Mācās lietot kopdzimtes vārdus. 5. Prot ar lokatīvu izteikt vie- tu (<i>kur?</i>). 6. Pilnveido prasmes lietot prievārdus <i>uz, virs, zem,</i> <i>aiz</i> ar atbilstīgiem lietvārda locījumiem. 7. Mācās ievērot līdzskaņu miju 2. un 6. deklinācijas lietvārdos.	3. Stāsta par saviem ne- darbiem. 4. Raksta radošos dar- bus „Melniem īsas kā- jas” un „Melu stāsts”. 5. Veido uzvedības no- teikumus un pastāsta par tiem.			

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
4. Ap-či! Slimība klāt!	Pie ārsta Kā nesaslimt? Pārbaudes darbs	6 4 2	1. Lieto darbības vārdu vja- dzības izteiksmē un pavē- les izteiksmē, mācās pareizi rakstīt darbības vārdus šajās izteiksmēs. 2. Lieto teikumos valodas konstrukciju <i>man, tev ... + sāp.</i> 3. Darina lietvārdus ar izska- ņu <i>-šana</i>. 4. Pilnveido prasmi lietot lietvārdus saistījumā ar skaitļa vārdiem <i>viens, divi</i>. 5. Mācās veidot salikteņus. Lieto apstākļa vārdus, kas apzīmē darbības laiku un biežumu. 6. Lieto prievārdu <i>uz</i> ar vienskaitļa akuzatīvu vir- ziena nozīmē. 7. Mācās saskaņot prievārdus <i>par, pa, gar, caur</i> ar atbil- stošu lietvārda locījumu. 8. Zina ārsta specialitātes, slimību, ķermeņa daļu no- saukumus. 9. Zina darbības, kas saistītas ar sportu, veselīgu dzīves veidu, personīgo veselību. 10. Veido secīgu tekstu.	1. Mācās izteikt un pa- matot savu viedokli par veselīgu un drošu dzīvesveidu. 2. Mācās izteikt pa- domus, kā rīkoties dažādās ārkārtas si- tuācijās. 3. Mācās izteikt vja- dzību. 4. Mācās argumentēt. 5. Vingrinās uzdot jau- tājumus un atbildēt par savu veselību, ve- selīgu dzīves veidu. 6. Veido dialogu par noteiktu tēmatu. 7. Mācās uzrunāt saru- nas biedru. 8. Mācās izmantot dažā- das lasīšanas un klau- sīšanas stratēģijas lasot un klausoties.	1. Mācās iegūt infor- māciju par noteiktu tēmatu. 2. Mācās ievērot to- leranci pret cilvē- kiem, kuri slimo, slikti jūtas.	1. Mācās iegūt un izmantot infor- māciju no dažāda veida tekstiem. 2. Pilnveido pras- mes strādāt pāri un grupā. 3. Pilnveido prasmi apkopot informā- ciju. 4. Pilnveido prasmi secināt, argumen- tēt.	1. Pilnveido prasmi uztvert teksta galveno domu. 2. Mācās atstatīt tekstu. 3. Mērķtiecīgi lasa un atrod tekstā nepieciešamo in- formāciju.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
5. Zie- mas- svētku jampa- dracis	Karnevāls	11	1. Paplašina ar tematu saistīto vārdu krājumu. 2. Nosauc īpašības vārdus, kas apzīmē krāsas. 3. Veido vārdu savienojumus <i>īpašības vārds + lietvārds</i> un pilnveido prasmes sašķaņot īpašības vārdus un lietvārdus.	1. Klausās un veic darbības pēc instrukcijas. 2. Pilnīgo prasmes izteikt savas emocijas, viedokli. 3. Mācās izmantot dažādas intonācijas savā runā. 4. Vingrinās uzdot jautājumus un atbildēt par svētkiem, karnevālu, dāvanām. 5. Veido dialogus par noteiktu tēmatu. 6. Mācās izteikt vajadzību, pavēli. 7. Lasa un mācās uztvert teksta detaļas. 8. Mācās rakstīt scenāriju, plakātu, ielūgumu.	1. Iepazīstas ar Ziemassvētku tradīcijām Latvijā. 2. Iepazīstas ar dāvināšanas un apsveikumu tradīcijām Latvijā.	1. Mācās iegūt un izmantot informāciju no dažāda veida tekstiem. 2. Mācās argumentēt. 3. Pilnveido prasmes strādāt pāri un grupā. 4. Pilnveido prasmi apkopot informāciju. 5. Mācās veikt pašpārbaudi un labot savu un citu darbu.	1. Pilnveido prasmi uztvert teksta galveno domu. 2. Mācās atstāstīt tekstu. 3. Uztver teksta noskaņu un atbilstoši tai lasa tekstu. 4. Veido priekšstatu par atskaņām kā dzejoļa formas elementu.
	Laiks izvēlēties un iesaiņot dāvanas!	4					
	Pārbaudes darbs	1	4. Saskata un mācās lietot sinonīmus. 5. Mācās izmantot vēlējuma izteiksmi savu vēlmi izteikšanai. 6. Pilnveido prasmi izmantot vajadzības izteiksmi. 7. Mācās skaidrot vārda nozīmi. 8. Veido jaunus vārdus, izmantojot priedēkļus. 9. Veido stāstījumu, izmantojot atbalsta vārdus.				

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
6. Zeme. Ūdens. Gaiss	Cik veta ir zemeslode?	6	1. Paplašina ar tematu saistīto vārdu krājumu.	1. Klausās un lasa informatīvus tekstus un saprot informāciju kopumā.	1. Izrāda interesi par sarunas tematu.	1. Mācās iegūt un izmantot informāciju no dažāda veida tekstiem.	
	Kas dzīvo ...?	4	2. Pilnveido prasmī lietot lietvārdus kopā ar prievārdiem <i>pa, caur, pār, līdz, gar, uz, zem, pie, virs, aiz</i> .	2. Saprot un jautā par stundā lasīto, dzirdēto.	2. Prot uzklausi partiju par pētniekiem un pētījumiem.	2. Pilnveido prasmes strādāt pāri un grupā.	
	Pārbaudes darbs	2	3. Veidojas priekšstats par II deklinācijas izņēmumiem.	3. Vingrinās uzdot jautājumus un atbildēt par konkrētu tēmu.		3. Pilnveido prasmī apkopot informāciju.	
			4. Pilnveido prasmī saskaņot īpašības vārdu ar lietvārdu.	4. Pilnveido prasmī izteikt vajadzību un vēlējumu.		4. Mācās argumentēt, salīdzināt, atrast kopīgo.	
			5. Lieto darbības vārdus vēlējuma izteiksmē.	5. Veido dialogu par noteiktu tēmu, izmantojot paraugu.			
			6. Nostiprina prasmī lietot lietvārdu lokatīvā.	6. Mācās raksturot dzīvas būtnes.			
			7. Mācās rakstīt stāstu pēc noteikumiem.				
7. Kas tu būsi? Es būšu ...	Profesiju pasaulē	11	1. Paplašina ar tematu saistīto vārdu krājumu.	1. Atbild uz jautājumiem un jautā par profesijām.	Saprot, ka atbilstoši latviešu valodas tradīcijām profesiju nosaukumi ir gan vīriešu, gan sieviešu dzimtē.	1. Teksta izpratnē balstās uz savu pieredzi.	
	Es sapņoju kļūt par ...	5	2. Darina profesiju nosaukumus ar izskaņām <i>-nieks, -ājs, -ējs, -tājs</i> un pareizi tos raksta.	2. Mācās veidot īsus profesiju raksturojošus.		2. Prot aizpildīt tabulu atbilstīgi uzdevuma nosacījumiem.	
			3. Lieto darbības vārdu vienkāršajos laikos.	3. Sacer īsas pasakas.		3. Izmanto citu cilvēku teikto informācijas ieguvei.	
			4. Vingrinās darbības vārdu pareizrakstībā.	4. Klausoties pierakstītu tekstu.		3. Pilnveido prasmī atrast nepieciešamo informāciju, atbildēt uz jautājumiem.	
			5. Pilnīgi izruna.	5. Veido dialogu mācību un sadzīves situācijās.		6. Mācās uzklausi vērtējumu.	
			6. Mācās izprast darbības vārdu tiešās nozīmes.	6. Stāsta par profesiju.		7. Plāno un kopā ar klasesbiedriem īsteno mācību projektu.	

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
8. Skaitļu pasaule	Matemātikas stundā	7	1. Mācās konjugēt darbības vārdus īstenības izteiksmes vienkāršo laiku 3. personā. 2. Pilnīgo savu izrunu. 3. Saskaņo skaitļa vārdu ar lietvārdu. 4. Izprot, kas ir vienskaitlinieki un daudzskaitlinieki. 5. Mācās atpazīt frazeoloģismus. 6. Mācās saskaņot vārdus teikumā un izprot teikuma veidošanas principus. 7. Veido teikumus pēc parauga. 8. Lieto prievārdus <i>ap, no, līdz</i> ar skaitļa vārdiem.	1. Lasot un klausoties atrod un saprot nepieciešamo informāciju, atbildes uz dažādiem jautājumiem. 2. Lasa dialogu, izprotot vairāku runātāju teikto. 3. Veido dialogus, savstarpēji sadarbojoties. 4. Mācās saklausīt un izprast vērtējumu, attieksmi un pamatojumu. 5. Mācās atstāstīt tekstus. 6. Izsaka savu viedokli. 7. Informē par gaidāmiem notikumiem un to norises laiku. 8. Nosauc skaitu, daudzumu, formu un kārtu.	.	1. Mācās izmantot bilingvālās mācībās apgūto vārdu krājumu. 2. Mācās saprast tekstu, izmantot situācijas kontekstu, savu pieredzi. 3. Prot aizpildīt tabulas pēc teksta izlasīšanas. 4. Mācās sadarboties ar citiem cilvēkiem informācijas ieguvei. 5. Pilnveido caurskatīšanas stratēģijas izmantošanu lasīšanā. 6. Salīdzina pēc noteiktiem kritērijiem.	Mācās novērtēt tekstā atspoguļotos notikumus un novērtēt tēlu rīcību.
	Kas? Kur? Kad?	6					
	Pārbaudes darbs	2					

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
9. Spēlēsims teātri!	Kas ir teātris?	8	1. Pilnveido ar tematu saistīto vārdu krājumu. 2. Veido deminutīvus. 3. Mācās veidot apstākļa vārdu salīdzināmās pakāpes. 4. Mācās veidot uzrunas formu.	1. Uztver teksta saturu, atbildot uz jautājumiem. 2. Pilnveido prasmī prognozēt dzejoļa, stāsta saturu pēc darbības nosaukuma. 3. Jautā un atbild par aktiera profesiju. 4. Runā izteiksmīgi un ar loģiskām pauzēm. 5. Uztver informatīvu tekstu un stāsta par iegūto informāciju. 6. Mācās veidot teātra izrādes programmu, diplomu.	1. Attīsta izpratni par dialogu kā cilvēku sadarbības formu. 2. Mācās pamatot savas domas un atbilstošus priekšmetus par tēmu, problēmu saistībā ar savu pieredzi.	1. Mācās iegūt, izmantot, pierakstīt un apkopot informāciju no dažāda veida tekstiem. 2. Veido prasmī strādāt ar dažāda tipa uzdevumiem. 3. Pilnveido prasmī izvērtēt savu un klasesbiedra mācību darbību. 4. Pilnveido prasmī secināt. 5. Pilnveido uzstāšanās prasmes.	1. Mācās mērķtiecīgi lasīt un atrast tekstā nepieciešamo informāciju. 2. Attīsta prasmī uztvert un saprast tēlainās izteiksmes līdzekļu lietojumu tekstā. 3. Mācās saskatīt literāra darba galveno domu. 4. Mācās iestudēt lugu, saskatīt katra tēla raksturu. 5. Mācās dzejoli pārveidot par lugu. 6. Izkopj savu runu, runas intonāciju.
	Paši esam aktieri	8					
10. Cik zaļas kolas, cik kam, cik zaļi paši mēs!	Kā visu atcerēties?	7	1. Nostiprina prasmes pareizi rakstīt vārdus ar priekšliem un izskaņām. 2. Pilnveido vārdu krājumu, izmantojot sinonīmus un antonīmus. 3. Pilnveido prasmes mutiski un rakstiski izteikt savu viedokli, izmantojot palīgteikumus, kuri sākas ar <i>jo</i> , <i>tāpēc ka</i> . 4. Pilnveido prasmes izteikt vajadzību ar vajadzības izteiksmi. 5. Pilnveido prasmes izteikt vēlējumu ar vēlējuma izteiksmi un partikulu <i>lai</i> . 6. Pilnveido prasmī veidot tekstu atbilstoši teksta veidošanas principiem.	1. Jautā, atbild un stāsta par savu mācību darbību. 2. Pauž savas izjūtas un attieksmi. 3. Raksta vēstuli un izsaka savu viedokli. 4. Lasa informatīvus un dailliterārus tekstus, izprot to saturu. 5. Sacer un stāsta notikumu par izdomātu tēmu. 6. Iesaistās sarunās un īsteno savu komunikatīvo nolūku.	Mācās ievērot toleranci pret cilvēkiem, kuri mācās un uztver mācību saturu citādāk.	1. Iegūst vajadzīgo informāciju tekstā. 2. Pilnveido prasmī izvērtēt savu un klasesbiedra mācību darbību. 3. Pilnveido uzstāšanās prasmes. 4. Veic mācību uzdevumus pēc instrukcijas.	1. Mācās uztvert teksta galveno domu. 2. Uztver tekstā personifikāciju un mācās izteikt savu viedokli par to, kāpēc tā nepieciešama.
	Līdz septembrim!	2					
	Pārbaudes darbs	2					

2.1.3. Latviešu valodas mācību sasniegumu vērtēšanas sistēma

Skolēna mācību sasniegumu vērtēšana ir neatņemama mācību procesa sastāvdaļa, tā ietver

- pārbaudes mērķa, uzdevumu apzināšanos;
- formu un metodisko paņēmieni izvēli atbilstoši vērtēšanas mērķim un vecumposmam;
- pārbaudes darbu veidošanu, labošanu, iegūto rezultātu analīzi;
- skolēna pašvērtējuma veidošanos.

Mācību sasniegumu vērtēšana ir līdzeklis skolēna zināšanu, prasmju, attieksmju, kā arī mācību sasniegumu attīstības dinamikas noteikšanai. Vērtējums sekmē skolēna izzīņas un pašapziņas veidošanos, šajā procesā pilnveidojas skolēna attieksmes, vērtīborientācija. Pozitīvi mainās skolēna attieksme pret apkārtējo pasauli un pašam pret sevi.

Vērtējot skolēna mācību sasniegumus latviešu valodā, ir būtiski pastāvīgi sekot mācību procesam un novērtēt valodas apguves līmeni ne tikai tēmas vai tās loģiskās daļas nobeidzībā, semestra vai mācību gada noslēgumā, bet arī katrā mācību stundā, pēc katra uzdevuma izpildes, ja iespējams – arī mācību uzdevuma izpildes laikā.

It sevišķi tas ir nozīmīgi 1.–6. klasē, kad jāvērtē bieži, sistemātiski un daudzveidīgi, jo skolēni nespēj ilgstoši gaidīt rezultātu un uzturēt interesi par procesu. Tāpēc, plānojot un īstenojot mācību stundu, skolotājam jāplāno arī vērtēšana, jāapzinās, ka tā prasa laiku un nopietnu analīzi, bet bez tās nav iedomājams veiksmīgs mācību process.

Vērtēšana ir arī iespēja individualizēt mācību procesu, izvēlēties daudzveidīgas vērtēšanas formas atbilstoši skolēnu psiholoģiskajām īpatnībām, vajadzībām un arī spējam. Komunikatīvā mācību procesā īpaša nozīme ir arī komunikācijai vērtēšanas procesā. Tā realizējas atzinības, pateicības un uzmundrinājuma, kā arī aizrādījuma vārdos.

Vērtēšanas process tikai tad sasniedz rezultātu, ja sekmē pašizvērtējumu. Pirmkārt, skolēnam jāsaprot vērtēšanas mērķis, jāapzinās un jāpieņem vērtējums, otrkārt, jānācās pašam izvirzīt sasniedzamos mērķus un uzdevumus, adekvāti izvērtēt savu mācību darbību, saskatīt faktorus, kas ietekmē viņa sasniegumus vai rada mācīšanās problēmas. Tāpēc mācību komplektā ir daudz uzdevumu, kuros skolēni gan izsaka savu viedokli par citu klasesbiedru mācību darbību, gan analizē un izvērtē savu darbu.

Vērtēšana ietekmē skolēna personības izveidi, tāpēc skolotājam vienmēr jādomā, kāds būs vērtēšanas rezultāts un kā tas ietekmēs skolēna motivāciju mācīties latviešu valodu un pozitīvu attieksmi pret valodu.

Mācību sasniegumu vērtēšanai latviešu valodas apgūvē tiek piedāvāta

- **ievadvērtēšana** – tā notiek mācību procesa sākumā pirms temata vai mācību priekšmeta apguves, kad tiek noteikts skolēna zināšanu un prasmju apguves līmenis. Tas ļauj skolotājam pieņemt lēmumu par turpmāko mācību procesu. Ievadvērtēšana var notikt dažādi, piemēram, pārrunu, diagnosticējoša darba vai pašpārbaudes testa veidā. Skolēnam jābūt pārliecinātam, ka iegūtos rezultātus skolotājs izmantos, lai diagnosticētu valodas apguves līmeni, mācību problēmas, uzlabotu mācīšanas kvalitāti, izstrādātu mācīšanas un mācīšanās stratēģiju un taktiku. Piedāvātajā mācību līdzekli ievadvērtēšanai var izmantot katras nodaļas sākumā izvirzītos jautājumus, ar kuru palīdzību skolotājs noskaidro skolēnu iepriekšējās zināšanas un pieredzi;
- **kārtējā vērtēšana mācību procesa laikā** – nosaka skolēna mācību sasniegumus, lai iegūtu informāciju par mācību priekšmeta standarta prasību apguvi, korigētu mācību metožu un paņēmieni izmantojumu, sekmētu skolēna pašnovērtējuma prasmes un atbildību par saviem mācību sasniegumiem. Kārtējā vērtēšana notiek, gan analizējot

atsevišķu mācību uzdevumu izpildi, gan vērtējot skolēna darbību un tās rezultātus mācību stundā vai atsevišķa tēмата apguves laikā. Kārtējās vērtēšanas laikā skolotājs un skolēns iegūst un apkopo informāciju savai tālākai darbībai. Tāpēc arī mācību līdzeklī liela vēriba ir pievērsta refleksijai par savu mācību darbību. Skolotāja grāmatā savukārt ir daudz mācību diktātu, atstāstījumu, darba lapu skolēniem;

- **noslēguma vērtēšana** – nosaka skolēna zināšanu un prasmju apguves līmeni, kā arī skolēna produktīvās darbības prasmes temata, semestra, mācību gada noslēgumā.

Plānojot vērtēšanu, skolotājs pārdomā diagnosticējošās, formatīvās un summatīvās vērtēšanas savstarpējo saistību.

Mācību līdzeklī tēмата apguvē visos mācību posmos ir ietverts gan ārējais (skolotāja) vērtējums, gan pašvērtējums, gan savstarpējais izvērtējums. Piedāvātie mācību uzdevumi sekmē mācību procesa pašanalīzi un citu mācīšanās prasmju attīstību. Skolēns savas darbības vērtēšanai var izmantot arī portfolio. Tajā var apkopot būtiskos mācību sasniegumus: diktātus, atstāstījumus, radošos darbus, darba lapas darbam ar tekstu, projekta darbus, pētījumus, pārbaudes darbu rezultātus, kā arī pašvērtējuma materiālus. Lai sekmētu skolēnu mācību sasniegumu apkopošanu portfolio,

- skolēni jāiepazīstina ar portfolio izveides principiem, mērķi un grūtībām, ar kurām skolēni var sastapties, to veidojot;
- kopīgi jāpārrunā portfolio veidošanas plusi un mīnusi;
- jāizvēlas vai kopīgi jānolemj, kāda veida portfolio tiks veidots: skolotājs var ieteikt veidot, piemēram,
  - radošo darbu portfolio;*
  - pārbaudes un patstāvīgo darbu portfolio;*
  - portfolio darbam ar tekstu u. c.;*
- jāizstrādā kritēriji portfolio izvērtēšanai;
- jāiepazīstina skolēni ar materiālu apkopošanas un strukturēšanas iespējām;
- sistemātiski jāizvērtē portfolio;
- jāsekmē skolēnu motivācija pašiem uzkrāt, apkopot un izvērtēt savus mācību sasniegumus portfolio.

Mācību saturā ir iekļauti projekta darbi: ekskursijas maršruta izveide un prezentācija, materiālu izveide par profesijām, lugas iestudēšana un izrāde. Izvērtējot šos projektus, jāatceras, ka to mērķis ir mācīšanās un sadarbības prasmju, patstāvīgas un radošas darbības sekmēšana. Tāpēc vēlams arī projektu darbu vērtēšanas kritērijus apspriest kopā ar skolēniem.

Protams, līdztekus daudzveidīgam skolēna pašnovērtēšanas procesam skolotājam jāpārlicinās, kādas ir skolēna zināšanas, prasmes un iemaņas un kā tās atbilst standarta prasībām. Tāpēc skolotāja grāmatā pedagogam tiek piedāvāti pārbaudes darbi, to vērtēšanas kritēriji un līmeņi. Skolotājs tos var izmantot pilnībā, izvēlēties tikai atsevišķus uzdevumus, var tos pārveidot vai papildināt, vai veidot pats savus pārbaudes darbus. Arī skolotāja grāmatā piedāvātie atstāstījumi un darba lapas var tikt izmantotas kā pārbaudes darbi.

Skolēna mācību sasniegumus latviešu valodā vērtē atbilstoši pamatizglītības vērtēšanas pamatprincipiem un kārtībai, pamatojoties uz apgūto mācību saturu un paredzamajiem mācību rezultātiem. Vērtēt ir iespējams tikai to, ko iemācās. Latviešu valodas mācību sasniegumu vērtēšana sākas ar mācīšanu un mācīšanos. Vērtēšana sniedz ziņas ne tikai par to, ko skolēns ir mācījies, bet arī par to, kāpēc, ko un kā ir mācījis skolotājs.

2. 2. Mācību satura tematu plānojums un metodiskie ieteikumi skolotājam

1. nodaļa. Labrīt! Dodos uz skolu!

Apakštemati un mācību stundu saturs	Mācību grāmata (MG)	Darba burtnīca (DB)	Skolotāja grāmata (SG)
Viena diena vasarā!			
1. st. Stāstījums par attēlu. Saruna par vasaru. Lokatīva forma vietas apzīmēšanai. Prievārds <i>pie</i> kopā ar lietvārdu vietas apzīmēšanai.	1. uzd.	1., 2. uzd.	1. pielikums
2. st. Stāstījums par attēliem. Īpašības vārds saistījumā ar lietvārdiem. Lietvārds nominatīva un akuzatīva locījumā.	2., 3. uzd.	3., 4., 5. uzd.	2. pielikums
3. st. Vēstule draugam. Adrese. Vārds, uzvārds adresē datīva locījumā.	4. uzd.	6., 7., 8. uzd.	3., 4. pielikums
4., 5. st. Vasaras notikumu attēlojums komiksos. Vēstījums pēc attēla.	5. uzd.		
6., 7. st. Tekstveide, plānošana. Jautājumu veidošana. Darbības izteikšana tagadnē un pagātnē pirmajā personā.	6., 7. uzd.	9., 10., 11. uzd.	
Mana skolas soma			
8. st. Skolas soma. I. Zanderes dzejolis „Kāpj no plaukta grāmata ...”. Personifikācija.	8. uzd.	12., 13., 14. uzd.	
9. st. Mana skolas soma. Raksturojums pēc krāsas, formas, lieluma. Cenas nosaukšana pilnos latos. Savstarpējais diktāts. Stāstījums „Mana skolas soma”.	9., 10. uzd.	15., 16., 17. uzd.	5. pielikums 6. pielikums
10. st. Kas ir un kā nav skolas somā? Lūguma izteikšana.	11., 12. uzd.	18., 19. uzd.	7. pielikums
11., 12. st. Pārbaudes darbs.			8. pielikums

1. stundā, uzsākot mācības 4. klasē, skolēni izpēta mācību grāmatu un pārrunā izvēlētos tematus, struktūru un vizuālo noformējumu.

Skolēni pārrunā, ko apguvuši 3. klasē (ieteicams izmantot DB 1. uzd.), un sagatavoja mācību vielas atkārtojumam.

Skolēni mācās stāstīt, atbildēt uz jautājumiem, strādāt ar tekstu, dažāda veida attēliem (fotogrāfijas, komiksi, zīmējumi).

2. stundā pēc darba ar izdales materiālu ieteicams veidot aprakstošās miklas. Piemēram, *Tā ir garšīga, salda un maza, to var nopirkt saldumu veikalā, man tā ļoti garšo. (konfekte)*

3. stundā skolēni mācās rakstīt vēstuli pēc plāna.

Vēstuli ieteicams vērtēt pēc šādiem kritērijiem.

Vēstules vērtēšanas kritēriji

Punkti	Saturs	Valodas plūdums	Vārdu krājums	Pareizrakstība
3	Pilnībā izpildīti vēstules rakstīšanas nosacījumi.	Dažādu formu un konstrukciju pareizs lietojums atbilst vēstules nolūkam.	Izmantotie vārdi precīzi un skaidri izsaka vēstulē pausto domu.	Nav vai ir tikai 1 vai 2 ortogrāfijas un/vai interpunkcijas kļūdas.

2	Nav izpildīts kāds no vēstules rakstīšanas nosacījumiem.	Pārsvārā lietoti īsi, vienkārši teikumi. Ir dažas kļūdas gramatisko formu lietojumā.	Pietiekams vārdu krājums; dažas neprecizitātes vārdu izvēlē.	Ir ne vairāk kā 3–5 ortogrāfijas un/vai interpunkcijas kļūdas.
1	Nav izpildīti 2 vai 3 nosacījumi.	Kļūdas teikumu uzbūvē un gramatisko formu izveidē traucē uztvert saturu.	Nabadzīgs vārdu krājums, grūti uztvert domu.	Ortogrāfijas un interpunkcijas kļūdu dēļ grūti uztvert rakstīto.
0	Saturs neatbilst uzdevuma nosacījumiem. Apjoms ir pārāk mazs, darbu tālāk nevērtē.			

4. un 5. stundā pirms 5. uzdevuma veikšanas ieteicams pārrunāt, kas ir komiksi, kur skolēni ar tiem sastapušies.

Komikss – zīmējumu sērija ar jocīgu saturu, kam pievienoti īsi paskaidrojumi.

Pirms stāstījuma ar skolēniem jāpārrunā, par ko viņi stāstīs, kurus vārdus izmantos. Ieteicams veidot stāstījuma shematisko karti. Skolēni var sameklēt dažādus komiksus, pēc kuriem veidot stāstījumu.

6. un 7. stundā ieteicams veidot stāstījumu „Jaukāka diena vasarā”, izmantojot frāzes: *vispirms es ... , pēc tam ..., es meklēju ..., man vajadzēja ... , visinteresantākais bija ... , man patika ..., mani nesaistīja ...*.

8. stundu ieteicams iesākt ar spēlēm.

Spēle.

„Žurnāls/grāmata”

1. Skolotājs uzaicina skolēnus apskatīt savas grāmatas (ieteicams paņemt bibliotēkā dažādus žurnālus, komiksus) un salīdzināt to formu, krāsu, garumu utt. Skolēni iepazīstina pārējos ar savu grāmatu/žurnālu/ u. c.

2. Skolotājs uzsāk sarunu ar skolēniem par grāmatas izmantošanu. Rosina skolēnus fantazēt par situāciju – ja grāmata atdzīvotos un prastu runāt – ko tā teiktu. Skolotājs uzaicina bērnus aplī vai klases priekšā iepazīstināt citus ar savas grāmatas/žurnāla jauno lomu. Ja ir pietiekami laika – var fantazēt arī par citiem priekšmetiem.

3. Skolotājs aicina skolēnus nosaukt tās lietas, kas ikdienā ir apkārt, piemēram, galds, krēsls, soma, drēbes utt. Rosina skolēnus pastāstīt par to, kā ikdienā šīs lietas tiek izmantotas un kāpēc ir grūti iedomāties, ka tās varētu izmantot citādāk.

Šī spēle palīdz attīstīt prasmi veidot tekstu, attīstīt skolēnu fantāziju.

Skolēni rosināmi uzzīmēt, kā neparasti (citādi kā ierasts) var izmantot kādu no lietām.

Spēle.

„Mainās tie, kuriem ...”

1. Skolēni sēž pie saviem galdiem, skolotājs stāv.

2. Skolotājs saka:

Mainās vietām tie, kam ir sarkani penāļi.

Pietupjas tie, kam nav zīmuļa.

Pieceļas tie, kam ir brūnas skolas somas.

Spēle attīsta skolēnu uzmanību un nostiprina apgūtos vārdus.

Pielikumi

1. pielikums

Izdales materiāls

1. variants

Izvēlies atbilstošu vārda formu un nolasi vai uzraksti teikumus!

Jānis dzīvo _____	no Rīgas
Jānis brauc _____	uz Rīgu
Jānis atgriežas _____	Rīgā

2. variants

Izvēlies atbilstošu vārda formu un nolasi vai uzraksti teikumus!

Māra ir _____	no Saldus
Māra dodas _____	uz Saldu
Māra atbrauc _____	Saldū

3. variants

Izvēlies atbilstošu vārda formu un nolasi vai uzraksti teikumus!

Liene ciemojas _____	Cēsīs
Liene brauc _____	no Cēsīm
Liene izbrauc _____	uz Cēsīm

4. variants

Izvēlies atbilstošu vārda formu un nolasi vai uzraksti teikumus!

Lācis ieiet _____	no meža
Lācis čāpo _____	mežā
Lācis iznāk _____	uz mežu

5. variants

Izvēlies atbilstošu vārda formu un nolasi vai uzraksti teikumus!

Mans draugs atpūšas _____	Lielupē
Mans draugs aizbrauca _____	no Lielupes
Mans draugs man atrakstīs _____	uz Lielupi

6. variants

Izvēlies atbilstošu vārda formu un nolasi vai uzraksti teikumus!

Es dzīvoju _____	no Salaspils
Es esmu _____	Salaspilī
Es dodos _____	uz Salaspili

2. pielikums**Izdales materiāls**

skaista	zila	liela	saldējums
garšīgs	silta	gudrs	āboli
bumba	brīnumi	meitene	zaļi
jūra	jauks	aste	kupla
saldi	suns	laiks	saule

Metodiski ieteikumi

1. Jāsagatavo vairākas izdales materiāla kopijas (atbilstoši grupu skaitam klasē) un tās jāsgriež.
2. Katra grupa izveido no kartītēm vārdu pārus: īpašības vārds – lietvārds.
3. Katra grupa izveido stāstījumu par vasaru.
4. Katra grupa izlasa stāstījumu klasesbiedriem.

3. pielikums**Izdales materiāls****Vēstules paraugs**

1. Sasveicinies!	Sveika, Maija! Sveiks, Andri! Labdien, draugi!
2. Uzraksti, kāpēc tu raksti vēstuli!	Vēlos pastāstīt Tev ... Sen neesmu Tevi redzējis, tāpēc ...
3. Atvadies!	Uz redzēšanos! Gaidu atbildi! Raksti man biežāk!
4. Uzraksti, kad un kas raksta!	2011. gada 5. aprīlī. Anna
Atceries! Vietniekvārdi Tu un Jūs jāraksta ar lielo sākuma burtu.	

4. pielikums

Labdien, 4. klases skolēn!

Es Tev izstāstīšu par savu jaukāko vasaras dienu. Ir agrs rīts. Pulksteņcilvēciņš pienāk pie manas gultas un dzied modinātāja dziesmu. Pārējie vēl var pagulēt, bet es jau skrienu uz vasaras lidojošo tramvaju. Pēc divām minūtēm es esmu pie okeāna. Visu dienu peldos, sauļojos un ēdu saldējuma popkornu. Diena ir skaista, un svaigais gaiss ietin mani savos mākoņos. Pludmalē ir tikai ceturto klašu skolēni, kas var darīt, ko vien grib. Pēkšņi no okeāna izpeld violets valis. Pārējie nedaudz vēl kavējas, laikam gul.

Atraksti man uz 2155. gadu – kādu Tu iedomājies savu jaukāko vasaras dienu pēc 100 gadiem, bet dari to tikai tad, ja vari pieņemt vienu noteikumu: **TEV JĀIEDOMĀJAS SEVI KĀ 4. KLASES SKOLĒNU.**

Uz redzēšanos!

Rīgā 2015. gada 7. septembrī.

Kargo

Metodiski ieteikumi

Katrs skolēns saņem aploksnē vēstuli no skolēna, kas mācās 2155. gadā, un izlasa to.

Skolēni vienojas par atbildes rakstīšanu. Skolotājs uzdod jautājumus, lai skolēniem būtu vieglāk iejusties savas nākotnes ainās. Piemēram, *Kā jums liekas, vai ...?*

Ar kādu transporta līdzekli Kargo brauc? Kā Kargo atpūšas un izklaidējas? Kas ir tie "pārējie", kas kavējas?	Kurp tu brauksi? Ar kādu transporta līdzekli tu brauksi? Kur un kā tu atpūtiesies un izklaidēsies? Kas būs tie cilvēki, ar kuriem būs kopā 2155. gadā?

Jautājumi tabulas kreisajā pusē palīdz skolēniem iztēloties, ko dara Kargo, bet jautājumi tabulas labajā pusē rosina fantazēt par nākotni.

5. pielikums

Klausīšanās teksts

(DB 15. uzdevums)

Klasē esam 26 skolēni – 12 meitenes un 14 zēni. Kopā esam jautra, aktīva, draudzīga klase.

Mūsu klases audzinātāja ir dziedāšanas skolotāja Vineta. Ar viņu kopā esam jau ceturto mācību gadu. Skolotāja ir ļoti laba, mīla, aprunājas ar katru, uztraucas par mums, daudz smaida, un viņai gandrīz vienmēr ir labs garastāvoklis.

Katram skolēnam ir sava skolas soma, kurā ir daudz vajadzīgu un nevajadzīgu priekšmetu.

Piemēram, Innas somā ir penālis, pilns ar krāsu zīmuļiem un pildspalvām, burtnīcas krāsainos vākos un grāmatas, pilnas ar gudrībām.

Inna atzīstas, ka skolas somā ieliks arī kādu konfekti vai rotaļlietu, kas noderēs starpbrīžos, spēlējoties ar draudzenēm.

Andreja somā ir gan mobilais tālrunis, gan mašīnītes, gan skaista, liela enciklopēdija. Viņš tikai bieži aizmirst ielikt somā mācību grāmatas.

Klases kolektīvs ir kopā ne tikai mācībās, bet arī citos skolas un ārpusskolas pasākumos.

Pagājušā mācību gada ziemā mēs piedalījāmies konkursā „Mana skolas soma”, šogad mēs arī piedalīsimies konkursā „Datorpasaule”.

Šajā mācību gadā, decembrī, brauksim ekskursijā uz Latvijas televīziju, kā arī visi kopā uzspēlēsim boulingu.

N.p.k.	Apgalvojums	Pareizi	Nepareizi
0.	Klasē mācās 26 skolēni.	X	
1.	Skolotāja Vineta jau ceturto gadu māca matemātiku.		X
2.	Innas somā ir gan mācībām, gan atpūtai nepieciešamās lietas.	X	
3.	Andrejs savā somā ieliek arī konfektes.		X
4.	Klases kolektīvs ir kopā tikai mācībās.		X
5.	Šogad skolēni piedalīsies konkursā „Datorpasaule”.	X	
6.	Decembrī skolēni brauks ekskursijā „Apcēlo Latviju”.		X

Metodiski ieteikumi

1. Tekstu ieteicams lasīt divreiz.
2. Pēc teksta nolasīšanas pirmo reizi nepieciešams pārrunāt nepazīstamos vārdus.

6. pielikums

Savstarpējais diktāts

Jau vairākas dienas mūsu skolā valda nemiers. Pie mums ceturtajā klasē mācās īsts marsietis Bamburguns no Marsa. Viņš patiešām ir marsietis! Visus skolēnus uztrauc tikai viens jautājums, kāpēc marsietis mācās tieši mūsu skolā?

Kāda viņam ir mugursoma! Ar tās palīdzību var aizlidot gan uz skolas kafejnīcu, gan uz ēdnīcu. Somā var ielikt visu mūsu skolu kopā ar skolēniem. Ja būsīm pavisam godīgi, no somas mums ir nedaudz bail.

Metodiski ieteikumi

1. Skolēni darbu veic pa pāriem.
2. Ja nepieciešams, jāpārrunā sarežģītāko vārdu pareizrakstība.
3. Katrs skolēns saņem kartīti ar diktāta teksta vienu rindkopu.
4. Visspirms katrs izlasa savu teksta daļu, tad pirmais diktē otrajam, otrais diktē savu teksta daļu pirmajam.
5. Diktāta kartītes abi noliek otrādi, lai teksts nebūtu redzams. Katrs pats pārbauda savu rakstīto, labo ar zaļu krāsu, pēc tam samainās, un biedrs labo ar sarkanu, izmantojot kartīti ar diktāta tekstu.
6. Pēc diktāta uzrakstīšanas ieteicams rakstīt notikuma turpinājumu.

7. pielikums

Darbs ar tekstu

1. uzdevums.

Lasi pasaku un atbildi uz jautājumu pasakas beigās!

šņukstēt *sarunv.* – raudāt
čukstēt – klusi runāt

Lācēns Pinks

Kādā meža klasē mācījās Lācēns Pinks. Viņš bija jauks lācēns, vienīgi viņam piemita kāds netikums – viņš nepārtraukti lielījās. Mežu viņš ēdot katru dienu, rotaļlietu viņam esot pilna māja, dators vismodernākais. Un skolas soma arī esot vislielākā un vismūsdienīgākā. Tajā ir penālis, vislabākās grāmatas, un pat datoru var ielikt.

Klasesbiedri Pinkam paziņoja, ka turpmāk nevēlas ar viņu draudzēties – tik ļoti viņiem bija apnikusi Pinka lielīšanās. Pinks apvainojās un aizskrēja mājās vecākiem sūdzēties par saviem klasesbiedriem. Tētis un māmiņa nezināja, kā palīdzēt Pinkam.

Vakarā Pinku ģimeni apmeklēja viņu draugs Gudrais briedis.

Lāču ģimene nosēdināja ciemiņu pie galda, paēdināja un sāka stāstīt par sava dēla bēdām. Bet lācēns visu laiku šņukstēja un čukstēja: „Nu kāpēc viņi mani nemīl, kāpēc viņi ir tik ļauni! Aizdomājās briedis, tad sacīja: „Zini, Pink, mazliet esmu dzirdējis par to, kas notika skolā. Tev nevajadzētu apvainoties uz klasesbiedriem. Nevar no apkārtējiem gaidīt draudzību, ja tu pats saviem klasesbiedriem nedari labu, bet to vien zini, kā lielīties. Ja vēlies draudzību, aizmirsti aizvainojumu un izdari kaut ko labu!”

Bet kā?

Paraugs.*Es domāju, ka ...**Manuprāt, ...**Man liekas, ka ...*

---

2. uzdevums.

Lasi, ko lācēns Pinks stāsta par savu somu! Uzraksti, kāda ir tava skolas soma! Uzzīmē savu skolas somu!

Mana skolas soma ir liela un ērta. Tajā ir penālis, grāmatas un burtnīcas. Savu somu es izvēlējos pēc krāsas. Man ļoti patīk mana jaunā skolas soma.

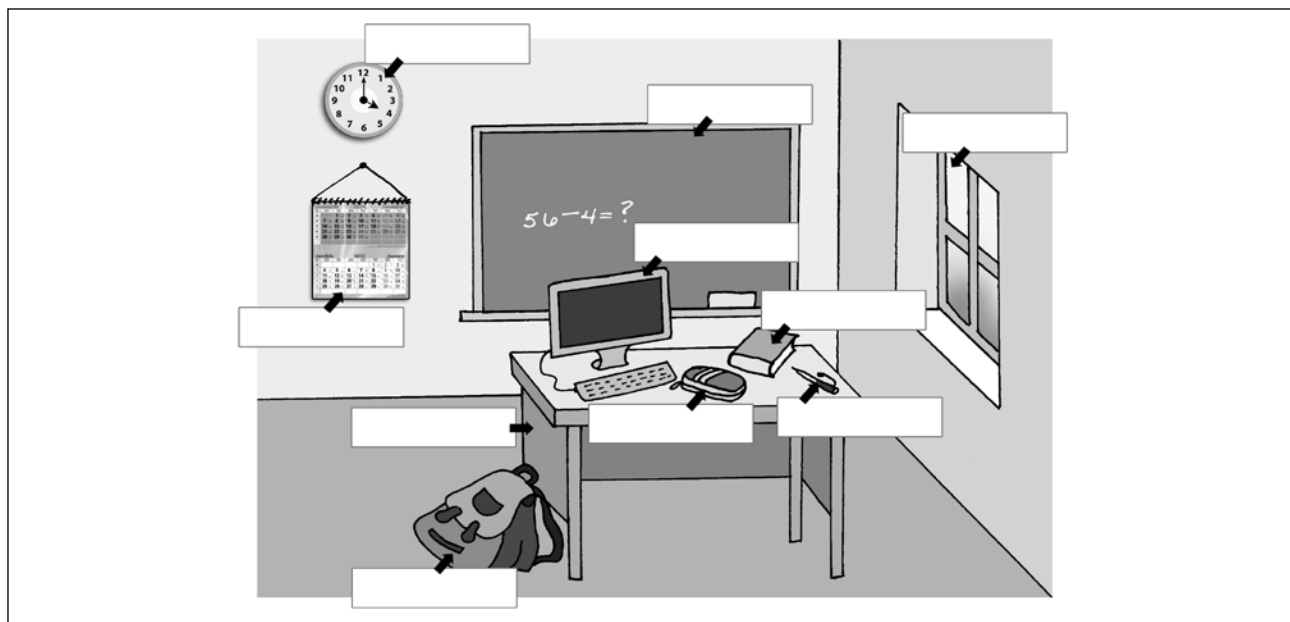
---

8. pielikums

Pārbaudes darbs

1. uzdevums. (20 p.)

Aplūko attēlu! Klausies tekstu! Ieraksti pareizo vārdu atbilstoši attēlam!

2. uzdevums. (20 p.)

Veido vārdu savienojumus ar uzrakstītajiem vārdiem!

Paraugs.

smaga soma

---

3. uzdevums. (10 p.)

Uzraksti 5 jautājumus draugam/draudzenei par vasaru!

Paraugs.

Kāds bija tavs visinteresantākais notikums vasarā?

---

4. uzdevums. (7 p.)**1. Lasi tekstu!**

Marsietis Bamburguns no Marsa mācās mūsu klasē jau otro mēnesi. Mans draugs Dans ļoti gribēja apmierināt savu zinātkāri un pats aplūkot, kas ir marsieša somā. Viņu ļoti interesēja, kā tik mazā priekšmetā var ielikt tik daudz mantu! Nepagāja ne pāris dienu, kad viņš to bija izdarījis.

Soma iekšpusē atgādināja lielu alu ar daudzām istabām. Netrūka arī visādu interesantu priekšmetu – runājošo grāmatu, penālu, elektronisko pildspalvu, pavisam mazu datoru, nesaprotamu tālruni. Tur arī bija zīmēšanas albums, kas pats zīmēja. Kā par brīnumu, viss darbojās, un Dans saprata, kā šīs lietas strādā.

Nez ar ko tas viss būtu beidzies, ja pēkšņi somā nebūtu parādījies pats Bamburguns. Viņš gāja, dziedot dziesmu, līdz – ohooo – viņš gandrīz uzskrēja Danam! Dans no bailēm izlaida no rokām datoru un nokrita zemē. Viņš nezināja, ko tagad iesākt – slēpties vai atvainoties. Marsietis bija pārāk aizņemts ar dziedāšanu, lai pamanītu nelūgto viesi.

Pagāja vismaz pusstunda, kamēr viņš aplūkoja savas somas saturu. Vai varat iedomāties, kā jutās Dans, kad marsietis bija pienācis viņam gandrīz klāt?

2. Lasi apgalvojumus! Aizpildi tabulu! (5 p.)

Apgalvojums	Pareizi	Nepareizi
Marsietis Bamburguns ir no Marsa.	X	
Danu interesēja, kas ir marsieša somā.		
Soma atgādināja lielu māju.		
Dans nesaprata, kā šīs lietas darbojas.		
Marsietis arī bija somā.		
Dans bija ļoti nobijies.		

3. Uzraksti, par ko ir šis stāsts, četru vai piecu vārdu garā teikumā! (2 p.)

---

5. uzdevums. (12p.)

Uzraksti vēstuli savam draugam/draudzenei par savas skolas somas iegādi!
(kritēriji 20. lpp.)

Metodiski ieteikumi

1. Iepriekšējā stundā pirms pārbaudes darba rakstīšanas skolēni jāinformē, kuras zināšanas un prasmes būs nepieciešamas pārbaudes darbā, kam pievēršama uzmanība, tam gatavojoties.
2. Pirms pārbaudes darba rakstīšanas skolotājam kopā ar skolēniem jāizlasa visu uzdevumu noteikumi, skolotājam jāpārliecinās, ka skolēni tos saprot.

Klausīšanās uzdevums

1. uzdevums.

Klasē ir logs.

Pauze.

Uz grīdas ir skolas soma.

Pauze.

Uz sola ir penālis, grāmata un pildspalva.

Pauze

Pie sienas ir zaļa tāfele.

Pauze.

Pie sienas ir kalendārs un pulkstenis.

Pauze.

Uz galda ir dators.

Vērtēšana

1. uzdevums. (20 p.)

Par katru saturiski pareizi ierakstītu vārdu – 1p.; $1 \times 10 \text{ p.} = 10 \text{ p.}$

Par katru gramatiski pareizi ierakstītu vārdu – 1p.; $1 \times 10 = 10 \text{ p.}$ $10 + 10 = 20 \text{ p.}$

2. uzdevums. (20 p.)

Par katru gramatiski pareizi uzrakstītu vārdu savienojumu – 1 p.; $1 \times 10 = 10 \text{ p.}$

Par katru saturiski pareizi uzrakstītu vārdu savienojumu – 1 p.; $1 \times 10 = 10 \text{ p.}$

$10 + 10 = 20 \text{ p.}$

3. uzdevums. (10 p.)

Par katru saturiski pareizi uzrakstītu jautājumu – 1 p.; $1 \times 5 = 5 \text{ p.}$

Par katru gramatiski pareizi uzrakstītu jautājumu – 1 p.; $1 \times 5 = 5 \text{ p.}$ $5 + 5 = 10 \text{ p.}$

4. uzdevums. (7 p.)

2. Par katru pareizi atzīmētu apgalvojumu – 1 p.; $1 \times 5 = 5 \text{ p.}$

Apgalvojums	Pareizi	Nepareizi
Marsietis Bamburguns ir no Marsa.	X	
Danu interesēja, kas ir marsieša somā.	X	
Soma atgādināja lielu māju.		X
Dans nesaprata, kā šīs lietas darbojas.		X
Marsietis arī bija somā.	X	
Dans bija ļoti nobijies.	X	

3. Par saturiski pareizi uzrakstītu teikumu – 1 p.

Par gramatiski pareizi uzrakstītu teikumu – 1 p.

$1 + 1 = 2 \text{ p.}$

5. uzdevums. (12 p.)

(kritēriji 20. lpp.)

Kopā: 69 punkti

Vērtējuma skala

Balles	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Punkti	1–7	8–15	16–23	24–31	32–38	39–45	46–51	52–58	59–65	66–68

2. nodaļa. Rudens klāt!

Apakštemati un mācību stundu saturs	MG	DB	SG
Braucam ekskursijā!			
1., 2. st. Dialogs. Sava viedokļa izteikšana un pamatošana. Pamatojums ar <i>jo</i> . Intervija, atbilžu apkopošana. Teikumu veidošana. Prievārda <i>uz</i> lietošana.	13., 14. uzd.	20. uzd.	1., 2. pielikums
3., 4. st. Vārdu krājuma paplašināšana. Lietvārda deminutīvi (pamazināmās formas). Vārdu savienojumu veidošana. Darbs ar tekstu.	15.–17. uzd.		3. pielikums
5. st. Lielo sākuma burtu lietošana ģeogrāfiskos nosaukumos. Lietvārds nominatīvā un lokatīvā.	18. uzd.	21.–26. uzd.	4., 5. pielikums
6. st. Darbs ar informācijas nesējiem. Sava viedokļa formulēšana. J. Sirmbārža dzejoļa „Piedzīvojums” interpretācija.	19., 20. uzd.	27.–29. uzd.	6. pielikums
7. st. Dialoga veidošana. Alfabēts.	21.–23. uzd.	30. uzd.	7. pielikums
8. st. Emocionālā runa. Darbs ar tekstu. Teksta galvenā doma. Pulksteņa laiki.	24.–26. uzd.		
9. st. Stāstījuma veidošana. Diktāts.	27.–29. uzd.		8. pielikums
10., 11., 12. st. Projekta darbs. Informācijas apkopošana, strukturēšana. Prezentācijas prasmju attīstīšana. Vērtēšana, sava viedokļa pamatošana.	30. uzd.		
Uz kino!			
13. st. Sava viedokļa izteikšana un tā pamatošana. Jautājumu veidošana. Apraksta veidošana. Skaitļa vārda lietošana.	31., 32. uzd.	31., 32. uzd.	
14. st. Filmu anotācijas. Klasesbiedru aptaujāšana, jautājumu formulēšana, viedokļu analīze. Vārdu krājuma pilnveidošana. Lielais sākuma burts saliktajos nosaukumos. Īpašības vārdi.	33., 34. uzd.	33.–36. uzd.	
15. st. Kino biļetes informācijas uztvere, teksta analīze. Noteikumu izstrāde un pavēles izteiksmes lietojums tajos.	35.–40. uzd.		11., 12. pielikums
16. st. Pārbaudes darbs.			13. pielikums

Nodaļā skolēni mācās strādāt ar informāciju – uztvert tūrisma objektu piedāvājumu, saprast norādes, transporta atiešanas un pienākšanas laiku, kino biļetes informāciju, anotācijas; stāsta un izvērtē ceļojumus, ekskursijas, redzētās filmas.

2. apakštematā paredzēts projekta darbs „Ekskursija”. Projekta darbā skolēni pilnveido informācijas apkopošanas, strukturēšanas prasmes. Projekta darba veiksmīgai norisei skolotājam iepriekš jā sagatavo papildu izziņas materiāli.

3. un 4. st. fragmentu par Herbes gatavošanos ceļojumam skolotājs var lasīt skolēniem priekšā. Ja nepieciešams, kopīgi jānoskaidro nesaprotamie vārdi.

15. uzdevumā pievēršama uzmanība metaforām tekstā (**metafora** – kādas parādības pārnese uz citu, līdzīgu parādību).

Ieteicams veidot dažādus vārdu savienojumus, lai attīstītu skolēnu iztēli.

6. stundā pirms dzejoļa lasīšanas ieteicams pārrunāt, kā rīkoties, kam un kā lūgt palīdzību gadījumos, kad esi apmaldījies.

14. stunda ieteicams spēlēt spēli “Atmini, kas es esmu”.

Spēle.

„Atmini, kas es esmu”

1. Skolotāja uz A4 lapām uzraksta 5–10 filmu varoņu vārdus (skolēniem zināmus), uz katras lapas uzrakstīts viena varoņa vārds. Lapas netiek skolēniem parādītas, bet tiem, kas piekrīt kļūt par “minētājiem”, tiek piestiprinātas pie muguras tā, lai „minētājs” pats neredz uzrakstīto vārdu.
2. Spēles laikā “minētājs” parāda uzrakstu klasesbiedriem. Lai atminētu pie muguras piestiprināto vārdu, “minētājs” uzdod jebkuru jautājumu. Klasesbiedri drīkst atbildēt tikai ar “jā” vai “nē”.

Pielikumi

1. pielikums

Izdales materiāls

Rudenī novāc ražu.	Rudenī iet uz skolu.
Rudenī lasa ābolus.	Rudenī apmeklē izstādes.
Rudenī novāc kartupeļus.	Rudenī lasa ogas.
Rudenī vāra ievārījumu.	Rudenī dodas ceļojumā.
Rudenī gatavo kompotus.	Rudenī dodas pārgājienā.
Rudenī sēpo.	Rudenī dodas ekskursijā.

Metodiski ieteikumi

1. Jāsagatavo viena izdales materiāla kopija un tā jāsgriež.
2. Instrukcija.
Katrs, kas saņēmis lapiņu, skaļi nolasa teikumu pārējiem. Klasesbiedru uzdevums ir sadalīt teikumos minētās darbības grupās pēc darbības mērķa. Iespējami dažādi dalījumi – darbs un atpūta, dabas veltes u. c. Savu dalījumu skolēni pamato.
3. Ja ir laiks, ieteicams pārrunāt – kāpēc rudens ir ekskursijām piemērots laiks. Skolotājam ieteicams izdales materiāla teikumus piedāvāt skolēniem pārveidot pagātnē un nākotnē.

2. pielikums

Izdales materiāls

Dialogs

- Labdien! Es vēlos apskatīt kādu no Latvijas pilsētām.
Vai jūs piedāvājat šādas ekskursijas?
- Jā, mēs piedāvājam dažādas ekskursijas pa Latviju.
Es jums piedāvāju doties uz _____
- Ko es tur redzēšu?
- Tur varēsiet apskatīt _____
- Es dzīvoju _____
- Vai tas ir tālu/tuvu? _____
- Šī pilsēta atrodas _____ braucienā no jūsu dzīvesvietas.
- Cik dienu ekskursija tā ir?
- Tā ir _____
- Cik maksā šī ekskursija?
- Ekskursija maksā _____
- Paldies, es padomāšu.
- Paldies, gaidīšu jūsu zvanu.

Metodiski ieteikumi

Skolēni strādā pārī, saņem dialogu, papildina to un nolasa klasē. Izdales materiālā var atstāt tikai jautājumus, un skolēni paši izdomā atbildes.

Dialogu var papildināt, sagriezt pa teikumam, lai skolēni var sakārtot dialogu atbilstošā secībā.

3. pielikums

Klausīšanās teksts

Reiz dzīvoja rūķītis. Viņu sauca par Herbi ar lielo cepuri. Rūķīša mājiņa stāvēja dziļi Septiņkalnu mežā.

Atkal bija pagājusi viena vasara, ogas pilādžiem kļuvušas sārtas, raža novākta. Un Septiņkalnu meža rūķīši skaistajās, saulainajās rudens dienās gatavojās ziemai. Arī Herbe čakli strādāja – kaltēja sēnes un žāvēja zālītes. Pamazām pienāca laiks domāt par brūkļu ievārījumu. Herbe jau visu bija sagatavojis. Šodien viņš nolēma ķerties pie vārīšanas. Viņš žigļiem soliņiem izgāja laukā, lai ienestu malku pavardam, uz kura jau bija nolikts katls ar brūklenēm.

Kad Herbe atvēra namiņa durvis, saules stari nolieta pār viņu kā zelta lietus. Uz visām lapām vizuļoja rasa. Un dzērvenes spīguļoja rīta saulē kā sarkanīgas pērles.

“Cik skaista diena!” Herbe nodomāja. „Nu pārāk skaista, lai vārītu brūkļu ievārījumu ...”

Tiklīdz viņš tā nodomāja, tūlumā bezrūpīgi iečivinājās kāds putns:

„Tev taisnība, rūķīt! Tāda diena nav domāta, lai vārītu brūkļu ievārījumu, – tik skaistā dienā vajag doties ceļojumā!”

„Un kāpēc gan ne?” Herbe prātoja. „Brūkļu ievārījums var pagaidīt līdz rītdienai.”

Brūkļu katlu viņš iznesa pieliekamajā. Tad apāva stingros zābakus un posās ceļam. Herbe izvilka ceļa spieķi un atvēra maizes kastī.

„Ceļojums ir īsti jauks tikai tad, ja laiku pa laikam var atpūsties,” – tā viņš nosprieda. „Un, ja jau atpūšas, tad vajag arī kaut ko iekost!”

Viņš izņēma no maizes kastes gabalu pašceptās rūķīšu rupjmaizes.

„Tik tālu nu būtu!”

„Nu tā,” Herbe prātoja, “šķiet, ka visu, kas bija darāms, būšu padarījis – tagad var doties ceļā!”

Herbe atvēra namiņa durvis un izgāja laukā.

„Mežs ir tik liels un pasaule tik plaša. Vai tad nav vienalga, uz kuru pusi ej?”

(Pēc Otrīda Preislera darba „Herbe ar lielo cepuri”)

Teksta izpratnes pārbaude

Skolotājs nolasa apgalvojumus. Lai skolēni apstiprinātu vai noliegtu apgalvojuma pareizību, ieteicams viņus iesaistīt aktīvā darbībā. Ja apgalvojums pareizs, skolēni paceļ rokas vai noteiktas krāsas kartīti u.tml.; ja apgalvojums nepareizs, paliek rokas zem sola vai paceļ citas krāsas kartīti u. tml.

- Herbe bija sunītis. (*nepareizs*)
- Herbe bija rūķītis. (*pareizs*)
- Herbe dzīvoja Trīskalnu mežā. (*nepareizs*)
- Rūķītis bija čakls. (*pareizs*)
- Herbe pats izdomāja doties ceļojumā. (*nepareizs*)
- Herbe bija uzaicināts ciemos. (*nepareizs*)
- Herbe devās ceļojumā viens. (*pareizs*)
- Herbe ceļā ņēma līdzī brūkļu ievārījumu. (*nepareizs*)
- Herbe ceļojumā devās ar velosipēdu. (*nepareizs*)
- Rūķītis devās ceļojumā uz pilsētu. (*nepareizs*)
- Herbe ceļojuma maršrutu skatījās kartē. (*nepareizs*)

4. pielikums

Skolotājs piedāvā 3 krāsainus rudens ainavu attēlus (dažādas grūtības pakāpes – ar mazāk un vairāk objektiem).

Metodiski ieteikumi

1. Nepieciešamie materiāli katram skolēnam: balta lapa un krāsu zīmuļi.
2. **Uzdevums** – skolotājs vai kāds skolēns stāsta, ko redz šajā attēlā.
Pārējie, neredzot attēlu, pēc stāstītā zīmē ainavu.
3. Pēc darba veikšanas tiek aplūkoti zīmējumi un secināts, kuram skolēnam zīmējums izdevies vistuvāk oriģinālam. Var iekārtot zīmējumu izstādi. Ieteicams pārrunāt, kāpēc zīmējumi atšķiras, kurus vārdus stāstījumā skolēni nesaprata, pēc tam veidot stāstījumā izmantoto un zīmējumos attēloto vārdu vārdnīcu.

5. pielikums

Atstāstījums tuvu tekstam Zoologiskais dārzs „Salmiņi”

Siguldas novadā atrodas zoologiskais dārzs „Salmiņi”. Šeit var apskatīt pīles, zosis, gulbjus, zirgus un mazos ponijus, punduraitiņas un cūciņas, ķengurus un dažādus trušus. Te dzīvo lieli un mazi dzīvnieki. Jūs varat braukt ciemos gan pavasarī, gan vasarā, gan rudenī. Te vienmēr izskatīsies citādāk.

Ekskursija jāpiesaka laicīgi, jo vairāk par 50 cilvēkiem nepieņem. Apmeklējot dzīvniekus, ir stingri jāievēro iekšējās kārtības noteikumi.

Dzīvniekus aizliegts baidīt, kaitināt un raut putniem spalvas. Zoologiskajā dārzā aizliegts skriet un trokšņot. Barot dzīvniekus drīkst tikai ar saimnieka atļauju.

Metodiski ieteikumi

1. Pirms atstāstījuma uz tāfeles uzrakstāms *Zoologiskais dārzs „Salmiņi”*.
2. Skolotājs atstāstījumu lasa 3 reizes.
3. Pēc pirmās reizes skolēni pārrunā, ko atceras, un pieraksta atsevišķus vārdus.
4. Pēc otrās noklausīšanās tiek veidots atstāstījuma plāns vai veidota domu karte uz tāfeles.
5. Tekstu var izmantot arī darbības vārda mācīšanai:
  - darbības vārds vajadzības izteiksmē, tā pārveidošana pavēles izteiksmē;
  - pievēršama uzmanība citām darbības vārda formām (*darbības vārds tagadnē + neno-teiksme – drīkst barot, var ...*).

6. pielikums

Darbs ar tekstu

Metodiski ieteikumi

1. Skolēni strādā 3 grupās, katra grupa saņem savu teksta fragmentu un sagatavo to nolasīšanai klasē (sadala lomas, ja tekstā nav vairāku darbojošos personu, tad skolēni lasa pa rindkopām). Nepieciešamības gadījumā noskaidro nesaprotamos vārdus.
2. Pēc teksta fragmentu nolasīšanas klasē skolēni grupā veic darba lapā piedāvātos uzdevumus.

Ziņkārīgais Zilonēns

1. Senos, senos laikos Zilonim nebija snuķa. Viņam bija tikai tāds pamelnš, bumbulīgs deguntelis, ko varēja gan šķobīt un grozīt uz visām pusēm, bet kaut ko pacelt vai apķert, kā tagad, Zilonis ar degunu vēl nevarēja.

Pusaugu Zilonēnu, pareizāk sakot, Zilonbērniņu, dīdīja nepiepildāma ziņkārība, un tas nozīmē, ka viņš jautāja „kāpēc?“, „kā?“ un „kas?“ no rīta līdz vakaram. Dzīvoja viņš Āfrikā un bija nomocījis visu Āfriku ar savu nebeidzamo ziņkārību.

Zilonēns jautāja garajai krustmātei Žirafei, kas tā izraibinājis viņas ādu, un garā krustmāte Žirafe spēra viņam ar cietu, asu nagu.

Zilonēns jautāja platajam tēvocim Nīlzirgam, kāpēc viņam tik sarkanas acis, un platais krusttēvs Nīlzirgs spēra viņam ar platu, platu pakaļkāju.

Zilonēns uzdeva jautājumus par visu, ko vien redzēja, ko dzirdēja, ko juta, ko saoda vai kam pieskārs, un visi viņa tēvoči un visas viņa krustmātes pēra viņu. Bet Zilonēna ziņkārība bija un palika nepiepildāma!

Skolēni tekstu lasa pa rindkopām.

2. Kādu rītu šis Zilonēns izdomāja glītu, jaunu, vēl nebijušu jautājumu. Zilonēns sāka prasīt: – Ko Krokodils ēd pusdienās?

Katrs, kam vien viņš jautāja, skaļi un draudīgi nošņācās: „Kušš!“ – un Zilonēns atkal, tūlīt un uz vietas dabūja pērienu no katra.

Kad nu visiem bija pajautāts un no visiem dabūts pēriens, viņš aizgāja pie Kolokolo Putniņa, kas sēdēja ērkšķu krūmā, un sūdzēja bēdas:

– „Tēvs mani sit, un māte mani sit, un visi radi mani sper, per un dauza par ziņkārību, bet es taču neko vairāk negribu, kā uzzināt, ko Krokodils ēd pusdienās!“

Kolokolo Putniņš žēli nobrēcās: – „Ej uz lielo, lēno, ličoti lokoto Limpopo upi. Tur tu uzzināsi!“

Skolēni lasa lomās: teicējs, zilonēns, Kolokolo putniņš.

3. Jau nākamajā rītā ziņkārīgais Zilonbērniņš paņēma ceļamaizei simt mārciņu banānu, simt mārciņu cukurniedru un septiņpadsmit melones un teica savai karsti mīļotajai radu saimei:

– „Dzīvojiet veseli! Es eju uz lielo, lēno, ličoti lokoto Limpopo upi, lai uzzinātu, ko Krokodils ēd pusdienās. Kaut gan līdz pat šai nedēļai, dienai, stundai un minūtei ziņkārīgais Zilonbērniņš nekad nebija redzējis Krokodilu un nezināja, pēc kā viņš izskatās. Zilonēnu mocīja vai nost briesmīga ziņkārība.

Viņš gāja, kamēr pie lielās, lēnās, ličoti lokotās Limpopo upes uzdūrās kaut kam, ko viņš noturēja par balķi.

Bet īstenībā tas bija Krokodils.

– „Atvainojiet, lūdzu,“ – „Vai jums nav gadījies redzēt Krokodilu šajos biezokņos?“

– „Nāc tuvāk, Maziņais,“ – teica Krokodils, – „es pats jau esmu tas Krokodils.“

Zilonēnam elpa aizrāvās. Taisni jūs es meklēju visu šo ilgo laiku.

– „Vai jūs, lūdzu, man nepateiktu, ko ēdat pusdienās?“

– „Nāc šurp, Maziņais,“ – atkārtoja Krokodils. – „Es tev iečukstēšu ausī.“

Tad nu Zilonēns piebāza galvu pie Krokodila zobotās mutes, un Krokodils sagraba viņu aiz mazā degunteļa.

– „Man rrrādās,” – Krokodils caur zobiem norūca, – „ka šodien sāksu pusdienas ar vienu mazu zilonīti!

Uz to visu noskatījās Raibi Rakstainā Klinšu Žņaudzējčūska. Nevarēdama uz to vienaldzīgi noskatīties, tā nošļūca no klints lejā un teica:

– „Ja tu, Zilonēn, tagad nerausies laukā, cik vien tev spēka, tad Krokodils ieraus tevi upes vidū un tu kļūsi par viņa pusdienām.”

Tad Zilonēns atspērās ar pakājkājām un rāvās, un rāvās, un viņa deguns sāka stiepties garumā. Žņaudzējčūska rāva, Zilonēns rāva, un Krokodils rāva, bet Zilonēns ar Rai-bi Rakstaino Žņaudzējčūsku rāva divtik stipri, un beidzot Krokodils palaida Zilonēna degunu vaļā ar tādu plaukšķi, ka noplaukšķēja visa Limpopo upe.

(Radjerds Kiplings. „Blēņu stāsti maziem bērniem”)

Skolēni lasa lomās: teicējs, Zilonēns, Krokodils, Žņaudzējčūska.

Darba lapa

1. uzdevums.

1. Izrakstiet visas stāstā darbojošās personas!

---

2. Raksturojiet zilonēnu!

---

3. Ko Zilonēns centās uzzināt?

---

2. uzdevums.

1. Kas jādara, lai noskaidrotu atbildes uz jautājumiem, kas tevi interesē?

---

2. Ko jūs ieteiktu darīt Zilonēnam, lai noskaidrotu visu par Krokodilu?

---

3. uzdevums.

1. Izdomājiet piecus jautājumus par apkārtējo pasauli, kas sākas ar vārdiem „kāpēc”, „ko” vai „kā”!

---

2. Samainiet savus jautājumus ar citas grupas jautājumiem un atbildiet uz tiem!

---

3. Uzrakstiet, kā uzzinājāt atbildes uz dotajiem jautājumiem!

---

7. pielikums**Darba lapa****1. uzdevums.**

Kādu informāciju par cilvēku var uzzināt pēc viņa pases?

---

2. uzdevums.**Izveido savu pasi!**

PASE/PASSPORT		Tips / Type P	Valsts kods Code of issuing State LVA	Pases Nr. / Passport No. 0856515
Uzvārds / Surname				
Vārds / Given names				
Pilsonība / Citizenship LATVIJAS REPUBLIKA			Personas kods / Identity No.	
Dzimšanas datums / Date of birth			Tautība / Nationality	
Dzimums / Sex	Dzimšanas vieta / Place of birth			
Izdošanas datums / Date of issue			Derīga līdz / Date of expiration	
Izdevējstāde / Authority				

3. uzdevums.**Kur un kāpēc, tavuprāt, ir vajadzīga pase?**

---

4. uzdevums.**1. Lasi tekstu!**

Dodoties ceļojumā, arī bērniem līdz 15 gadu vecumam ir vajadzīga pase.

Bērns **pasi var saņemt** no brīža, kad viņa datus ieraksta iedzīvotāju reģistrā. Ierakstu veic trīs dienu laikā pēc bērna reģistrēšanas dzimtsarakstu nodaļā.

Pases saņemšanai jāiesniedz dokumenti:

- iepriekšējā pase, ja tāda bijusi;
- bērna dzimšanas apliecība, ja pases nav bijis;
- divas pasei paredzētas fotogrāfijas (ja bērnam vēl nav pieci gadi). Sākot no piecu gadu vecuma, personas fotografē nodaļā pases noformēšanas laikā.

Dokumentus bērna (persona līdz 15 gadu vecumam) pases saņemšanai iesniedz viens no bērna vecākiem.

Bērnu pases derīguma termiņi:

- bērniem līdz piecu gadu vecumam pasi izdod uz vienu gadu vai uz ceļojuma laiku, ja ceļojums ir ilgāks par gadu un vecāki ir lūguši izdot pasi ar ilgāku derīguma termiņu;
- bērniem no piecu gadu vecuma pasi izsniedz uz pieciem gadiem.

2. Uzraksti 3 jautājumus, lai pārbaudītu, vai tavs klasesbiedrs ir sapratis, kā var saņemt pasi!

---

3. Strādājiet pāri! Samainieties ar darba lapām un atbildiet viens uz otra jautājumiem! Ja klasesbiedra atbildes ir nepilnīgas, papildini tās!

---

8. pielikums

Diktāts ar uzdevumu

Katrai pilsētai un valstij ir savi suvenīri. Tie ir ļoti dažādi. Mēs saviem draugiem vedam suvenīrus kā dāvanu no ceļojuma. Es ļoti priecājos par suvenīriem. Mans mīļākais suvenīrs ir skaista krūzīte. To atveda mana mamma no Vācijas. Es savam draugam no Lietuvas atvedu mīksto mantiņu. Tā bija _____.

Metodiski ieteikumi

1. Skolotājs pirmoreiz nolasa visu diktātu un pārrunā dažu vārdu rakstību, piemēram, *valstij, Vācija, Lietuva*. Tos ieteicams uzrakstīt uz tāfeles.
2. Skolotājs lasa katru teikumu atsevišķi.
3. Pēdējo teikumu diktātā skolēni pabeidz paši.
4. Mīksto mantiņu skolotājs var parādīt visai klasei. Šajā gadījumā nepabeigtajā teikumā skolēni raksturo konkrēto mantiņu.

9. pielikums

Jautājumi ekskursijas apraksta veidošanai

1. Uz kuru pilsētu skolēni dosies ekskursijā?
2. Kāda informācija ir zināma par šo pilsētu?
3. Kura informācija ir svarīga skolēniem, kas dodas ekskursijā? Apkopojiet to!
4. Kuri apskates objekti ir šajā pilsētā?
5. Kuri apskates objekti jāiekļauj ekskursijas programmā un kāpēc?
6. Cik ilgs laiks jāpavada katrā apskates objektā?
7. Cik ilgs laiks nepieciešams, lai aizietu no viena apskates objekta līdz otram? Vai iespējams aiziet kājām?
8. Kādas ir biļešu cenas apskates objektos?
9. Kāds ir kopējais ekskursijas ilgums un izmaksas vienai personai?

Metodiski ieteikumi

Lai veidotu skolēnu prasmes sagatavot prezentāciju, ieteicams katrā grupā vienam skolēnam iedot padomu lapu. Skolēns izmanto padomu lapu, vadot prezentācijas veidošanu savā grupā.

Padomi prezentācijas veidošanā

1. Prezentējot kādu tēmu citiem, tā ir ļoti labi jāpārzina, jāizlasa un jāapkopo pēc iespējas vairāk informācijas. No visas informācijas atlasī svarīgāko, ko nepieciešams pastāstīt citiem!
2. Pirms uzstāšanās pārdomā, kurus jautājumus tev citi var uzdot, un sagatavo iespējamās atbildes uz tiem!
3. Uzstājoties maini balsi intonācijas, svarīgāko ar balsi izceļot, sākot skaļāk, lai klausītājiem neklūtu garlaicīgi!
4. Uzstājoties svarīgi ir stāvēt taisni, pārliedzināti.
5. Uzstājoties skaties klausītājiem acīs!
6. Visu informāciju, ko var attēlot zīmējumā, tabulā, sagatavo uz ekrāna, tāfeles, papīra lapām. Raksti skaidri un saprotami!
7. Nerādi citiem, ka uztraucies!
8. Tu visu dari lieliski, tev nav, no kā baidīties, tu esi labākais!

Metodiski ieteikumi

1. Projekta veikšanai paredzētas 2 stundas. 3. stunda – paveiktā prezentācijai.
2. Lai skolēni varētu veiksmīgi darboties, iepriekš jāpasagatavo izziņas informācija (bukleti, informācija mājaslapās, grāmatas u. c.) par pētāmo pilsētu, apdzīvoto vietu.
3. Lai mācītu skolēniem strukturēt informāciju, jāizveido informācijas apkopošanas plāns un jāpārrunā, kā, izmantojot plānu, apkopot informāciju.
4. Ieteicams kādu no projektā izveidotajiem maršrutiem izmantot klases ekskursijai, ļaujot skolēniem vadīt ekskursiju.

10. pielikums

Darba lapa

1. Lasi noteikumus!

Kas jāzina, izmantojot internetu?

- **Nedari** zināmu savu vārdu un adresi nepazīstamiem cilvēkiem!
- **Neaizmirsti**, ka nevari droši zināt, vai cilvēks, ar kuru tu „čato”, tiešām ir tas, par kuru uzdodas!
- **Nesaki** to, ko nedomā nopietni, lai tavs sarunu biedrs tevi nepārprastu un nerastos nepatīkama situācija!
- **Neapcel** citus izskata dēļ, jo tas var ļoti sāpināt!
- **Nebiedē** citus – arī ne joka pēc!
- **Nedraudi** citiem joka pēc! Nav nemaz tik vienkārši saprast, vai tas bijis domāts nopietni vai pa jokam.

Kas jāievēro Līvu Akvaparkā?

- **Nekliedz, nesvilp** un **nesauc** pēc palīdzības, ja tas nav nepieciešams!
- **Neskrien, negrūd** citus apmeklētājus, lai kāds no jums negūtu traumu!
- **Nelec** baseinos no malas, **nešļūc** pa slidkalniņiem un caurulēm ar galvu pa priekšu!
- **Nepeldies** cauruļu bremzēšanas baseinos pēc nobraukšanas pa cauruli, **neuzturies** bremzēšanas joslās un baseinos!
- **Neuzturies** viļņu baseinā bez „uzročiem” vai peldvestes!

- **Neuzturies „Shark” zonā bez vecāku klātbūtnes, ja neesi sasniedzis 14 gadu vecumu!**
- **Neuzturies baseinos bez pieaugušo uzraudzības, ja neesi sasniedzis 14 gadu vecumu!**

2. Salīdzini noteikumus par interneta lietošanu un Akvaparka apmeklējumu! Aizpildi tabulu!

Kas noteikumiem kopīgs?	Kas noteikumiem atšķirīgs?

3. Kuriem noteikumiem tu nepiekrīti? Pamato, kāpēc!

---

4. Kas kontrolē noteikumu ievērošanu?

---

5. Kāds sods parasti ir par noteikumu neievērošanu?

---

11. pielikums

Izdales materiāls

Nr. p. k.	Darbības vārds	Ko es daru?	Ko es darīju?	Ko es darišu?
1.	klieg-t	kliedz-u	kliedz-u	kliegš-u
2.	svilp-t	svilpj-u	svilp-u	svilpš-u
3.	sauk-t	sauc-u	sauc-u	saukš-u
4.	skrie-t	skrien-u	skrēj-u	skrieš-u
5.	grūs-t	grūž-u	grūd-u	grūdiš-u
6.	lēk-t	lec-u	lēc-u	lēkš-u
7.	šļūk-t	šļūc-u	šļūc-u	šļūkš-u
8.	aizmirs-t	aizmirst-u	aizmirs-u	aizmirsīš-u
9.	atstā-t	atstāj-u	atstāj -u	atstāš-u

Metodiski ieteikumi

1. Tabulu ieteicams izmantot, lai skolēni pilnveidotu 1. konjugācijas darbības vārdu lietošanas prasmi. Ieteicams veidot teikumus dažādos laikos.
2. Skolēni rosināmi veidot pavēles izteiksmi, izsakot noliegumu, piemēram, *nekliedz!*
3. Ieteicams veidot vārdu savienojumus.

Kliegt (kur?)

Kliegt pagalmā

Kliegt laukā.

Aizmirst (ko?)

Aizmirst somu.

Aizmirst mājasdarbu.

12. pielikums

Papildu teksti

Par mežu un Kluso ezeru

Bija vasara. Cepumiņu ģimene gatavojās doties vairāku dienu ekskursijā uz mežu pie Klusā ezera. Jau no paša rīta sākās sagatavošanās darbi. Māmiņa lika grozos pagatavotos ēdienus. Tētis pārbaudīja teltis. Vectētiņš lika mašīnā gulammaisus. Bet Lūcija un Filips prātoja, ko ņemt līdzi uz mežu.

Ap pusdienlaiku visa ģimene bija gatava izbraukšanai.

– Vai jūsu istabas tagad ir pavisam tukšas? – apvaicājās tētis, ieraugot Lūciju un Filipu, kas stāvēja ar četriem koferiem, divām mugursomām un mantu kastēm.

– Tēti, mēs paņēmām tikai pašu nepieciešamāko, – iesaucās Filips, – tu pats teici, ka mežā var gadīties viss un jābūt gatavam uz visu.

– Jā, tā ir taisnība, bet droši vien vasaras vidū nesāks snigt, – sacīja māmiņa, ieraudzījusi, ka no mugursomas spraucas laukā Lūcijas kažoks.

– Lai to visu nogādātu mežā, mums vajadzēs noīrēt kravas automašīnu, – piebilda vectētiņš.

– Man ir ideja, – ieteicās vecmāmiņa. – Izņemiet visu no koferiem, un es palīdzēšu izvēlēties lietas, kas jāņem līdzi.

– Labi, vecmāmiņ, – vienā balsī atsaucās bērni, kaut arī nemaz tik ļoti nepriecājās par vecmāmiņas ideju.

Kā tik nebija bērnu somās – septiņpadsmit lelles, puķu podi, automašīnu kolekcija, zīmuļi, lejkanna, skrūves, trīs gleznas, segas, kleitas, bikses, grāmatas, papīra pūķis, divas bumbas, galda spēles un vēl daudz kā cita.

Pēc stundas mantas bija sašķirotas, un viss bija salikts vienā oranžā čemodānā.

Vakarā Cepumiņu ģimene nonāca mežā. Cik tur bija skaisti!

Tētis, vectētiņš un Filips uzcēla teltis. Māmiņa, vecmāmiņa un Lūcija pagatavoja pirmās meža vakariņas. Pēc vakariņām visi sapulcējās lielajā teltī. Tētis izkāra teltī vairākas laternas, lai būtu pietiekami gaišs.

– Tagad būtu noderējusi mana naktslampiņa, – čīkstēja Lūcija. – Es jau zināju, ka tā jāņem līdzi, viņa piebilda ar lepnumu balsī.

– Bet kur mūsu teltī ir elektrības ligzda, kurā varētu to pieslēgt? – apvaicājās tētis.

– Tiešām nav, – pārsteigta atteica meitene.

(Joanna Križaneka. „Laba uzvedība jeb Ceļvedis bērniem pieklājības pasaulē”)

Par verandu un vasaras balli

No paša rīta vecmāmiņa Helēna un vectētiņš Izidors strādāja dārzā. Vecmāmiņa ravēja nezāles, laistīja puķes, lasīja zemenes. Vectētiņš krāsoja sētu un soliņu. Ap pusdienlaiku abi jutās ļoti piekusuši un devās mājās atpūsties. Vectētiņš apgūlās uz pītā dīvāna, vecmāmiņa iesēdās savā atpūtas krēslā.

– Cik jauki! – nopūtās vectētiņš.

– Tāds klusums! – piebilda vecmāmiņa.

Te pēkšņi, skaļi kliegdamā, ieskrēja par raganu pārgērbusies Lūcija, bet viņai nopakaļ Filips jeb varenaiss puķis Filips. Vecmāmiņa tik ļoti nobijās, ka gandrīz nokrita no krēsla.

– Ko jūs darāt? Vai nevarat uzvesties mazliet klusāk? Mēs esam ļoti noguruši, gribam mazliet atpūsties!

– Vecmāmiņ, kad puķis dzenas pakaļ raganai, nevar būt klusums! – iekliedzās Filips un turpināja dzīties pakaļ Lūcijai. Beigu beigās puķis noķēra raganu un uz īsu brīdi iestājās klusums.

– Dram, bum, tarabum, bum, bum, bum – no jauna atskanēja troksnis.

– Šoreiz vectētiņš pielēca no dīvāna veiklāk par ķenguru. Troksnis skanēja tieši aiz dīvāna, uz kura viņš atpūtās. Tur sēdēja abi bērni un ar koka karotēm sita pa sešiem kastrolīem.

– Kas tad nu atkal? Vai tagad puķis un ragana gatavo pusdienas? – vaicāja vecmāmiņa.

– Vecmāmiņ, mēs negatavojam pusdienas, mēs spēlējam. Un, kad spēlē kastroļu orķestris, nevar būt klusums, – atbildēja Filips.

– Vakarā bērni ieslēdz televizoru. Pēc brīža vajadzēja sākties filmai, ko bērni gaidīja. Bet tieši tobrīd, kad uz ekrāna parādījās filmas nosaukums, ienāca vecmāmiņa garā, tumšsarkanā kleitā un vectētiņš, kas stūma vecu atskaņotāju. Viņš to ieslēdza un atskanēja valša skaņas.

– Vai drīkstu jūs lūgt uz deju? – vectētiņš vaicāja vecmāmiņai.

– Ar lielāko prieku, – atteica vecmāmiņa.

– Vecmāmiņ! Vectētiņ! Tūlīt sāksies filma! – protestēja Filips.

– Tas nekas, mums netraucēs, – smiedamies atbildēja vectētiņš.

– Lūdzu, izslēdziet mūziku! Vai jūs nevarat dejot klusumā? – pukoļās Lūcija.

– Filip un Lūcija, kad notiek vasaras balle, nevar būt klusums, – jautri atbildēja vectētiņš.

(Joanna Križaneka. „Laba uzvedība jeb Ceļvedis bērniem pieklājības pasaulē”)

13. pielikums

Pārbaudes darbs

1. uzdevums. (16 p.)

Klausies tekstu! Ieraksti tukšajās vietās vārdus atbilstoši dzirdētajam tekstam!

Herbe bija mazs rūķītis. Viņu sauca par _____ ar lielo cepuri. _____ mājiņa stāvēja dziļi _____ mežā.

Kādā rudens dienā Herbe nolēma doties _____. Viņš atlika visus darbus un _____ ceļam. Herbe izvilka ceļa spieķi un paņēma līdzī _____.

Kad viss bija sagatavots, Herbe atvēra _____ durvis, izgāja _____ un devās ceļā!

2. uzdevums. (5 p.)**Lasi tekstu! Labo kļūdas un pārraksti teikumus pareizi!**

ventspils ir skaista pilsēta. _____

Latvijas galvaspilsēta ir rīga. _____

Pilsēta, kuras suvenīrs ir spieķis, ir sigulda _____

daugavpils ir otra lielākā Latvijas pilsēta.

Jūrmala atrodas netālu no rīgas. _____

3. uzdevums. (5 p.)**Izskaidro vārdus un vārdu savienojumus!**

Apaut kājas – _____

Posties ceļā – _____

Bagāža – _____

Pārgājiens – _____

Ceļasoma – _____

4. uzdevums. (6 p.)**Lasi tekstu un aizpildi tabulu!**

Kad Šreks apprecēja princesi Fionu, kļūt par Tāltālās karaļvalsts karali nebija viņa plānos. Bet, kad viņa sievastēvs – karalis Herolds saslimst, Šrekam ir jāatrod piemērots kandidāts karaļa tronim.

Kopā ar labākajiem draugiem – Ēzelīti un Runci Zābakos – Šreks dodas ceļā, lai uzmeklētu to, kurš būtu karaļa troņa cienīgs. Kamēr Šreks ir ceļā, Tāltālajā karaļvalstī notiek trakas lietas – Daiļais princis kopā ar sliktajiem pasaku varoņiem iebrūk pilsētā, lai sagrābtu troni savās rokās.

Apgalvojums	Pareizs	Nepareizs
Šreka sieva ir princese Fiona.		
Šreks vēlējās kļūt par karali.		
Šrekam ir jāmeklē jauns karalis.		
Ēzelītis un Runcis Zābakos ir Šreka radnieki.		
Šreks meklēja karali savā pilsētā.		
Daiļais princis vēlas sagrābt troni savās rokās.		

5. uzdevums. (11 p.)**Iesaisti dotos vārdu savienojumus stāstījumā!**

ezera krasts, saulaina diena, lietus lāse, viegli mākoņi, silts gaiss

---

Metodiski ieteikumi

1. Iepriekšējā stundā pirms pārbaudes darba rakstīšanas skolēni jāinformē, kāda veida uzdevumi tajā plānoti un kam pievēršama uzmanība pārbaudes darba laikā.
2. Stundā pirms pārbaudes darba rakstīšanas skolotājam ar skolēniem kopīgi jāizlasa visu uzdevumu noteikumi. Skolotājam jāpārliecinās, vai skolēni tos sapratuši.

Klausīšanās teksts (1. uzdevums)

Herbe bija mazs rūķītis. Viņu sauca par (**Herbi**) ar lielo cepuri. (**Rūķīša**) mājiņa stāvēja dziļi (**Septiņkalnu**) mežā.

Kādā rudens dienā Herbe nolēma doties (**ceļojumā**). Viņš atlika visus darbus un (**gatavojās**) ceļam. Herbe izvilka ceļa spieķi un paņēma līdzi (**maizi**).

Kad viss bija sagatavots, Herbe atvēra (**mājiņas**) durvis, izgāja (**laukā**) un devās ceļā!

(Pēc Otrfrīda Preislera darba „Herbe ar lielo cepuri”)

Vērtēšana

1. uzdevums. (16 p.)

Par katru saturiski pareizi uzrakstītu vārdu – 1 p.; $1 \times 8 = 8 p.$

Par katru gramatiski pareizi uzrakstītu vārdu – 1 p.; $1 \times 8 = 8 p.$

$$8 + 8 = 16 p.$$

2. uzdevums. (5 p.)

Par katru pareizi izlabotu kļūdu – 1 p.; $1 \times 5 = 5 p.$

3. uzdevums. (5 p.)

Katrs vārdu savienojums pareizi saprasts – 1 p.; $1 \times 5 = 5 p.$

4. uzdevums. (6 p.)

Par katru pareizi atzīmētu apgalvojumu – 1 p.; $1 \times 6 p. = 6 p.$

5. uzdevums. (11 p.)

Par katra vārdu savienojuma iesaistīšanu – 1 p.; $1 \times 5 = 5 p.$

Par katru gramatiski pareizi uzrakstītu teikumu – 1 p.; $1 \times 5 p.$

Par vienotu saturu – 1 p.

$$5 + 5 + 1 = 11 p.$$

Kopā: 43 punkti

Vērtējuma skala

Balles	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Punkti	1–4	5–8	9–14	15–19	20–24	25–29	30–33	34–37	38–40	41–43

3. nodaļa. Blēņosimies!

Apakštemati un mācību stundu saturs	MG	DB	SG
Darbi un nedarbi			
1. st. Saruna par blēņām un nedarbiem. Stāstījums par blēņām pagātnē. Dažādu vārdsķiru sinonīmi. Locījumi un jautājumi latviešu valodā. Darbība tagadnē un pagātnē.	41., 42. uzd.	37., 38. uzd.	1. pielikums
2.st. Literāru darbu varoņi – blēņdari. Grāmatu anotācijas. Kopdzimtes vārdi. Grāmatu nosaukumu rakstība. Lietvārdi nominatīvā un akuzatīvā.	43. uzd.	39.–41. uzd.	
3., 4. st. Vēstījums „Blēņdara dienasgrāmata”. Vārdu savienojumi: <i>īpašības v. + lietvārds</i> .		42. uzd.	2. pielikums
5., 6. st. M. Cielēnas dzejolis „Kad mūsu nebij mājās”. Personifikācija. Priekšmetu atrašanās vieta telpā un prievārdu <i>zem, uz, virs, aiz</i> lietošana. Līdzskaņu mija.	44. –46. uzd.	43., 44. uzd.	3. pielikums 4. pielikums
7., 8.st. Ko drīkst un ko nedrīkst darīt? Uzvedības noteikumi skolā pašu drošībai. Brīdinājuma izteikšana. Vārdu savienojumi: <i>darbības vārds tagadnē + darbības vārds nenoteiksmē</i> .	47. uzd.	45. uzd.	
9.st. Atstāstījums			5. pielikums
Blēņas un pasakas			
10. st. Dialoga veidošana. Tiešā un pārnēstā nozīme. Stāstījums „Meliem īsas kājas”.	48. uzd.	46. uzd.	
11. st. „Melu stāsts”. Kur kas atrodas (lokātīva lietošana)?	49., 50. uzd.		6. pielikums
12., 13. st. Latviešu tautas pasaka „Varde par palīgu”. Sižeta atstāsts. Vārdu nozīme. 2. un 5. deklinācijas lietvārdu lietošana dažādos locījumos. Vārdnīcas veidošana.	51.– 53. uzd.		7. pielikums
14.st. Pārbaudes darbs.			8. pielikums

Sākot runāt par nedarbiem un blēņām, klasē jāsekmē pozitīva un neaizskaroša gaisotne. Tā kā temats ir interesants un skolēniem piemērots, nepieciešams veicināt viņu runas prasmju attīstību.

41. uzdevumā stāstījuma laikā jāpievērš uzmanība darbības vārdu lietojumam 1. personā. Ieteicams pierakstīt skolēnu izmantotos darbības vārdus un secināt, kuros gadījumos skolēni kļūdās.

42. uzdevumā ir parādīta daudzskaitlinieka blēņas locīšana, bet skolotājs var nosaukt arī citus piemērus.

Ja skolēni vēl nezina locījumu sistēmu latviešu valodā, ieteicams to izstāstīt.

43. uzdevumā skolotājs ar skolēniem var pārrunāt arī par citiem grāmatu varoņiem. Skolēniem ieteicams sagatavot stāstījumu par iemīļotā grāmatu varoņa nedarbiem. Izmantojot atgādni par grāmatu nosaukumiem un autoriem, skolēni var, piemēram, bibliotēkā izvēlēties grāmatas, kuras viņi ir lasījuši vai vēlētos lasīt, un pierakstīt autorus un grāmatu nosaukumus.

47. uzdevumā skolotājs ir skolēnu atbalsts un palīgs. Skolotājs var iepazīstināt arī ar pavēles izteiksmi un vajadzības izteiksmi konkrētu modeļu veidā. Pats galvenais – lai noteikumi tiek precīzi formulēti un gramatiski pareizi uzrakstīti.

51. uzdevumā tiek piedāvāts darbs ar tekstu. Teksts ir sadalīts 4 daļās, lai katra skolēnu grupa varētu lasīt pasakas daļu atbilstoši savām spējām. Ja nepieciešams, pasaku sko-

lotājs var izstāstīt, un tikai tad skolēni to lasa. Darbā ar tekstu paredzēts arī pētniecisks darbs, kurā skolēni paši veido vārdnīcu. Vārdnīcas veidošana var būt arī papildu darbs spējīgākajiem skolēniem.

Pielikumi

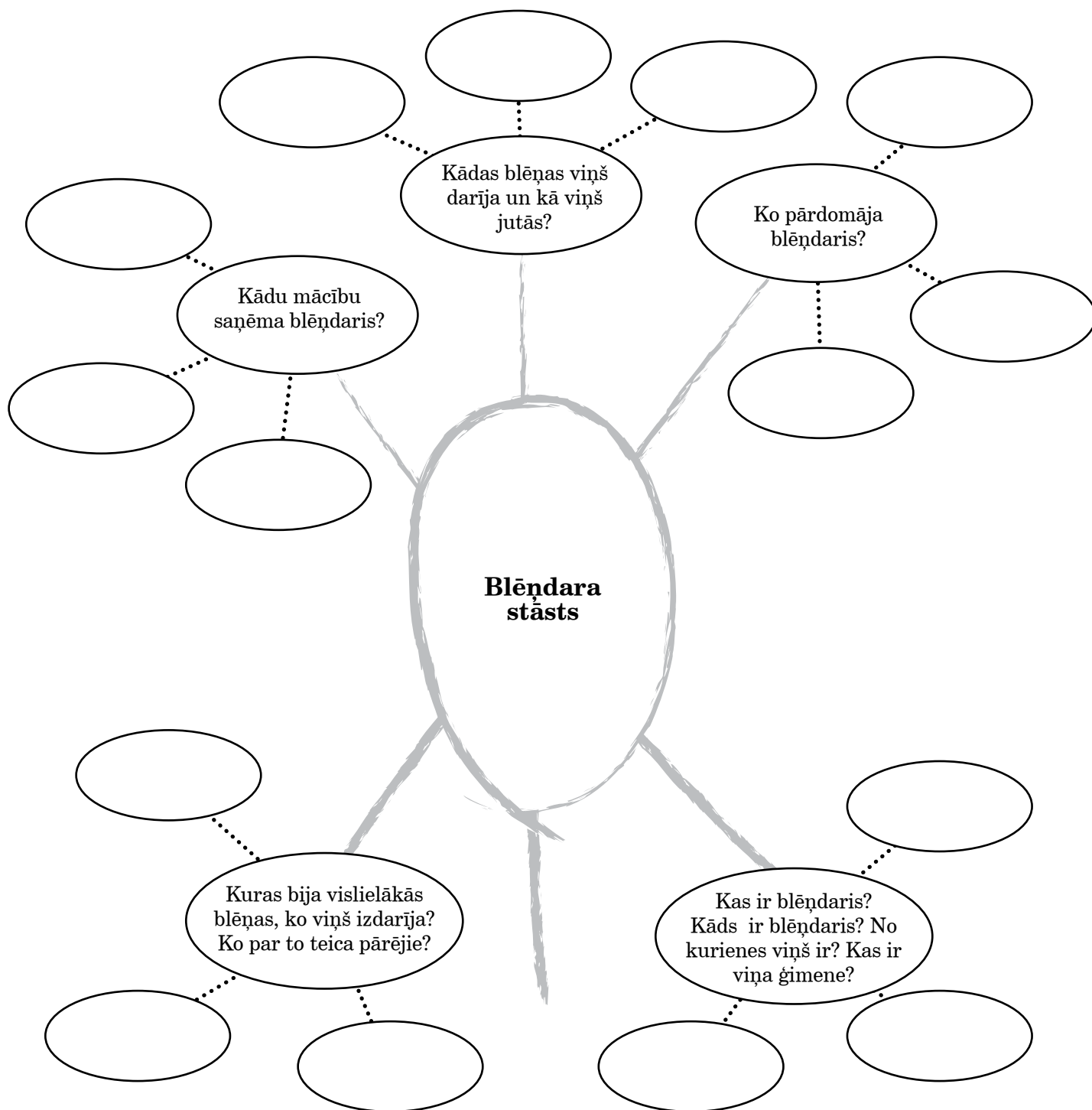
1. pielikums

Lietvārdu locīšana

Locījumi	Jautājumi	Vienskaitlis					
		Vīriešu dzimte			Sieviešu dzimte		
		-s, -š	-is	-us	-a	-e	-s
Nominatīvs	kas?	mazs zēn-s	liels lāc-is	biezs led-us	vecā māj-a	plata up-e	ērta telt-s
Ģenitīvs	kā?	maza zēn-a	liela lāč-a	bieza led-us	vecas māj-as	platas up-es	ērtas telt-s
Datīvs	kam?	mazam zēn-am	lielam lāc-im	biezam led-um	vecai māj-ai	platai up-ei	ērtai telt-ij
Akuzatīvs	ko?	mazu zēn-u	lielu lāc-i	biezu led-u	vecu māj-u	platu up-i	ērtu telt-i
Instrumentālis	ar ko?	ar mazu zēn-u	ar lielu lāc-i	ar biezu led-u	ar vecu māj-u	ar platu up-i	ar ērtu telt-i
Lokatīvs	kur?	mazā zēn-ā	lielā lāc-ī	biezā led-ū	vecā māj-ā	platā up-ē	ērtā telt-ī
Vokatīvs – izmanto, kad uzrunā kādu.	–	mazais zēn! mazo zēn!	lielais lāc! lielo lāc-ī!	biezais led-us!	vecā māj-a!	platā up-e!	ērtā telt-s!
Locījumi	Jautājumi	Daudzskaitlis					
		-i	-i	-i	-as	-es	-is
		mazi zēn-i	liels lāc-is	biezi led-i	vecas māj-as	platas up-es	ērtas telt-is
Nominatīvs	kas?	mazi zēn-i	liels lāc-is	biezi led-i	vecas māj-as	platas up-es	ērtas telt-is
Ģenitīvs	kā?	mazu zēn-u	lielu lāč-u	biezu led-u	vecu māj-u	platu upj-u	ērtu teltš-u
Datīvs	kam?	maziem zēn-iem	lielām lāč-iem	bieziem led-iem	vecām māj-ām	platām up-ēm	ērtām telt-īm
Akuzatīvs	ko?	mazus zēn-us	lielus lāč-us	biezus led-us	vecas māj-as	platas up-es	ērtas telt-is
Instrumentālis	ar ko?	ar maziem zēn-iem	ar lieliem lāč-iem	ar bieziem led-iem	ar vecām māj-ām	ar platām up-ēm	ar ērtām telt-īm
Lokatīvs	kur?	mazos zēn-os	lielos lāč-os	biezos led-os	vecās māj-ās	platās up-ēs	ērtās telt-īs
Vokatīvs	–	mazie zēn-i!	lielie lāč-i!	biezi led-i!	vecās māj-as!	platās up-es!	ērtās telt-is!

2. pielikums

Domu karte vēstījumam

Metodiski ieteikumi

1. Skolēni strādā mazās grupās un sacer stāstu. Skolēni vispirms grupā pārrunā katru plāna punktu, pēc tam apspriež klasē.
2. Pēc detalizētas plāna punktu apspriešanas skolēni pieraksta vārdus, kurus izmantos. Lai pareizi uzrakstītu vārdus, skolēni konsultējas ar skolotāju.
3. Katrs skolēns individuāli raksta vēstījumu.

3. pielikums

1. uzdevums.

Lasi dzejoli un attēlo to trīs zīmējumos!

Ojārs Vācietis

Darīsim to, ko nevajag

Divi pelēni sēž aiz kastes,
 Divi pelēni spriež aiz kastes:
 – Sasiesim astes.
 – Mamma neteica, ka tā vajag.
 – Kāpēc mums astes sasiet vajag?
 – Sasiesim tāpēc, ka nevajag.

Divi pelēni sēž, kur kaste.
 Un tad parādās trešā aste,
 Un tā nu ir – kaķa aste.

2. uzdevums.

Uzraksti vēstulīti kaķim vai mazajiem pelēniem!

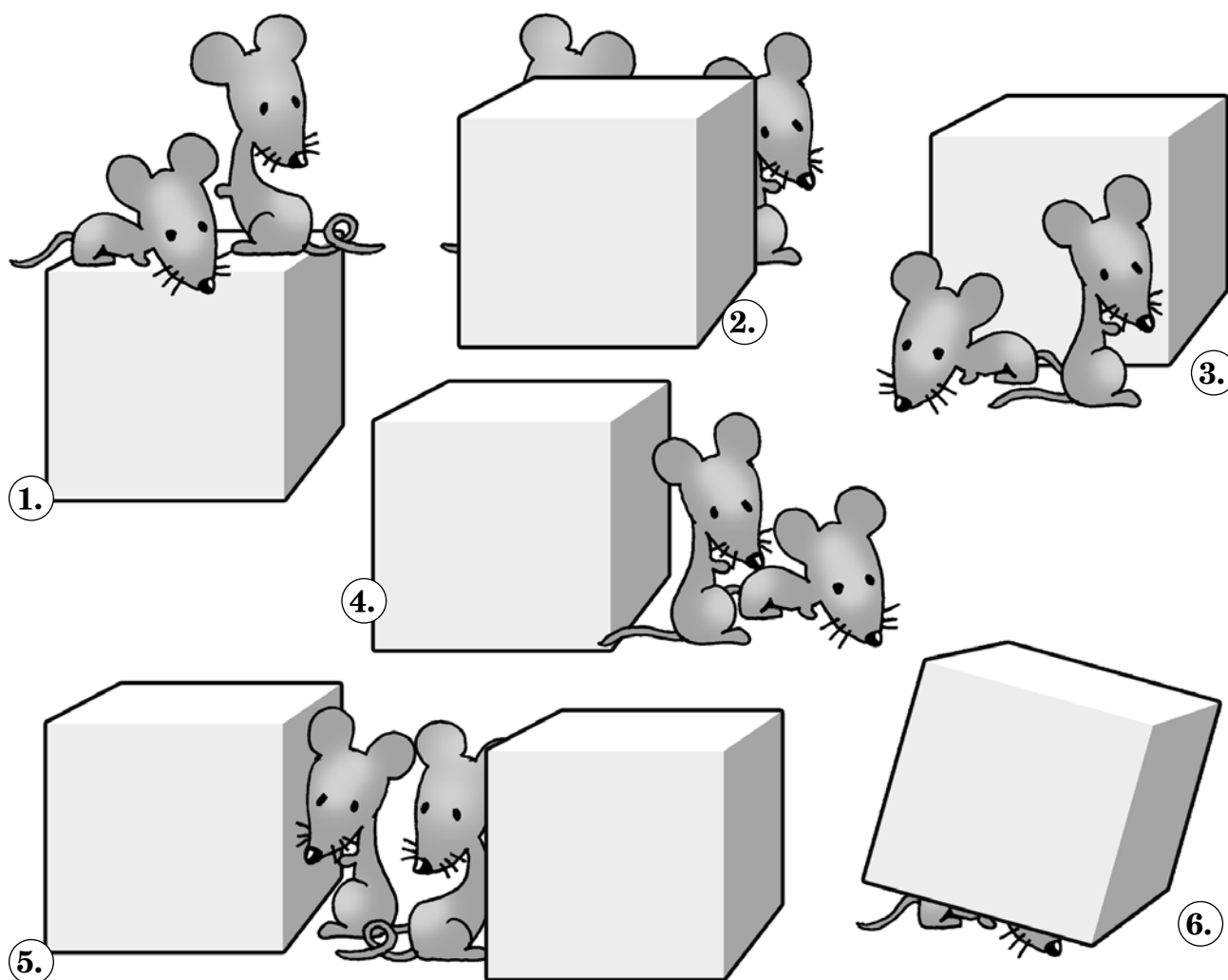
3. uzdevums.**Veido vārdu pamazināmās formas pēc parauga!****Paraugs.***pele – pelēns**kaķis – kaķēns*

teļš – _____

lapsa – _____

lācis – _____

zaķis – _____

4. uzdevums.**Pieraksti katram teikumam atbilstošā zīmējuma numuru!**

Uz kastes sēž pelēni.

☐

Aiz kastes sēž pelēni.

☐

Kastes priekšā sēž pelēni.

☐

Blakus kastei sēž pelēni.

☐

Starp kastēm sēž pelēni.

☐

Zem kastes sēž pelēni.

☐

4. pielikums

Diktāts ar uzdevumu

Raksti vārdus un pārveido tos pēc parauga!

<i>durvis</i>	vj	<i>dur<u>v</u>ju</i>
<i>vēzis</i>	ž	<i>vē<u>ž</u>u</i>
	š	
	ļ	
	ņ	
	pj	
	ņ	
	š	
	ņ	
	ļ	

Diktējamie vārdi

durvis, vēzis, lūsis, egle, meitene, upe, Jānis, klase, zemene, penālis

5. pielikums

Brīvais atstāstījums

Ar vienu acu uzmetienu vannai pilnībā pietika, lai meitene mestos lejā uzmeklēt Angu. Brālis pamodās no visdziļākā miega ar vienu domu.

– Es gribu ēst, – Angus teica. – Vai brokastis jau gatavas?

– Kuš! – Kērstija nočukstēja. – Nerunā tik skaļi. Mēs nedrīkstam pamodināt māmiņu un Igņu.

– Kāpēc ne?

– Tāpēc, ka tas izšķīlies. Tas priekšmets. Vannā.

– Lai zibens mani sasper! – Angus iesaucās.

Angum patika lietot, kā viņš pats domāja, briesmīgus lamuvārdus.

Bērni iezagās vannas istabā un nostājās viens otram blakus. Abi lūkojās ūdenī.

– Skaties! – Kērstija iesaucās.

– Sasper jods! – Angus bija pārsteigts.

Milzīgā nāriņas rokassoma gulēja vannas dibenā blakus aizbāzņim kā nogrimis kuģa vraks. Tā bija bojāta, jo vienā tās sānā bija redzams caurums, pa kuru kaut kas bija izkļuvis ārā. Otrā vannas galā kaut kas peldēja.

Tas bija mazs dzīvnieciņš. Bērni tādu vēl nebija redzējuši. Patiesībā neviens uz pasaules tādu vēl nekad nebija redzējis. Tas bija tikko dzimuša kaķēna lielumā, taču pavisam citāds. Galva bija garā kakla galā. Tā ļoti līdzinājās zirga galvai – ar lielām nāsīm un smailām austiņām. Radījuma ķermenis atgādināja bruņurupuci. Āda bija zaļganpelēkā krāsā. Tam bija bruņurupuča plezmas un krokodila aste. Kopumā radījums atgādināja mazu zirdziņu.

(Diks Kings-Smits. „Jūraszirgs”)

Metodiski ieteikumi

1. Atstāstījuma teksts jālasa 3 reizes. Pēc pirmās lasīšanas reizes jāpārrunā vai jāuzraksta uz tāfeles vārdi un vārdu savienojumi – *vanna, visdziļākais, ēst, izšķīlies, izkļuvis, neviens, bruņurupucis, zaļganpelēks; lai zibens mani sasper, iezagās, mestos, lūkojās, sasper jods, rokassoma gulēja* – pareizrakstība.
2. Pēc otrreizējās lasīšanas ieteicams kopīgi klasē izveidot atstāstījuma plānu.
3. Pēc trešās lasīšanas reizes skolēni raksta atstāstījumu.
4. Atstāstījuma teksts nav vienkāršs, tāpēc skolotājs to var nevērtēt vai novērtēt aprakstoši.

6. pielikums

Pārbaudes darbs

1. uzdevums. (10 p.)

Klausies un pieraksti vārdus!

---

2. uzdevums. (10 p.)

Iesaisti 5 vārdus no iepriekšējā uzdevuma teikumos! (10 p.)

---

3. uzdevums. (12 p.)

Pievieno katram prievārdam divus lietvārdus!

Paraugs.

zem

galda

loga

uz

virš

aiz

---

4. uzdevums. (5 p.)

Ievieto atbilstošus vārdus ar pareizu galotni!

mājas, laukums, veikals, centrs, parks

Vakar man paveicās. Es biju _____ un domāju, ko darīt. Piezvanīja draugs un aicināja mani laukā. Es devos ārā un gaidīju draugu rotaļu _____. Tur jau viņš arī nāca. Mēs devāmies pastaigāties. Iegājām _____, ieskatījāmies sporta _____ un pasēdējām pilsētas _____. Pēcpusdiena pagāja ātri, un es mājās atgriezos jautrs.

5. uzdevums. (11p.)**Uzraksti pasaku „Cimos pie brīnuma”!**

Vārdu diktāts (1. uzdevums)

nokrist, nobīties, plaukts, nedarbs, visjaunākais, jokdaris, labsirdīgs, kāja, krēsls, vērot

Vērtēšana**1. uzdevums.** Par katru pareizi uzrakstītu vārdu – 1 p.; $1 \times 10 = 10$ p.**2. uzdevums.** Par katru teikumu – 1 p.; $1 \times 5 = 5$ p.Par katru gramatiski pareizi uzrakstītu teikumu – 1 p.; $1 \times 5 = 5$ p.

$$5 + 5 = 10 \text{ p.}$$

3. uzdevums. Par katru pievienotu vārdu vajadzīgajā locījumā – 1 p.; $1 \times 6 = 6$ p.Par katru gramatiski pareizi uzrakstītu vārdu – 1 p.; $1 \times 6 = 6$ p.

$$6 + 6 = 12 \text{ p.}$$

4. uzdevums. Par katru pareizi ievietoto vārdu 1 p.; $1 \times 5 = 5$ p.**5. uzdevums.** $9 + 2$ (par īpašu originalitāti) = 11 p.

$$3 + 3 + 3 + 2 = 11 \text{ p.}$$

Kritēriji Punkti	Saturs	Tekstveide	Ortogrāfijas kļūdas
3	Saturs interesants. Domas izteiktas plānveidīgi un loģiski.	Dažādu konstrukciju teikumi. Viegli uztverams teksts.	1–3 kļūdas
2	Saturs atbilst tematam. Pamatā domas izteiktas plānveidīgi.	Vienveidīgi teikumi.	4–6 kļūdas
1	Domas izteiktas haotiski. Ir grūtības uztvert saturu.	Kļūdaina teikumu uzbūve, daži nepabeigti teikumi.	7–9 kļūdas
0	Darbs neatbilst tematam. Izteiktā doma nav uztverama.	Teksts nav strukturēts, nepabeigti teikumi.	10 un vairāk kļūdu

Kopā: 48 punkti*Vērtējuma skala*

Balles	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Punkti	1–5	6–10	11–15	16–21	22–27	28–32	33–36	37–41	42–46	47–48

4. nodaļa. Ap-čī! Slimība klāt!

Apakštemati un mācību stundu saturs	MG	DB	SG
Kā neraslimt!			
1.,2.st. Kas jādara, lai neraslimtu. Dialogs. Darbības vārds vajadzības izteiksmē. Laika apstākļa vārdi.	54., 55., 56.uzd.	47.–49.uzd	1., 2., 3. pielikums
3.st. Saruna par sporta stundas nepieciešamību. Rakstveida stāstījums „Tas notiek sporta stundā”. Lietvārdi ar izskaņu -šana. Vārdu savienojumi <i>patīk + darb. v. nenot.</i>	57., 58., 59.uzd.	50.– 52. uzd.	
4.st. Norādījumu izteikšana. Uzruna.	60., 61.uzd.	53.uzd.	4. pielikums
5.st. Saruna par drošību. Prievārdu <i>par, pa, gar, caur</i> lietošana. Jautājumi <i>uz kurieni?, kur?</i> .	62., 63., 64., 65., 66.uzd.	54.,55.uzd.	
6.st. D. Zigmonte „Stāsti Jūlijai”. Darbs ar tekstu.	67.uzd.	56.uzd.	5. pielikums
Pie ārsta			
7.st. Saruna par to, kas tev sāp. Dialogs. Lietvārds datīvā + darbības vārds <i>sāp</i> . Ārsta specialitāšu nosaukumi.	68., 69., 70.uzd.	57.uzd.	
8.st. Ķermeņa daļu nosaukumi. Skaitļa vārds savienojumā ar lietvārdu. Dzejoļa sacerēšana.	71.uzd.	58. uzd.	
9.st. Ārsta specialitātes, slimību nosaukumi. Vārdu savienojumi, salikteni. Dialogs pa tālruni ar reģistratūras darbinieku.	72., 73.uzd.	59., 60.uzd.	6. pielikums
10.st. Lauvu karalis. Darbs ar tekstu. Pasakas atstāsts.	74.uzd.		
11.,12.st. Pārbaudes darbs.			7. pielikums

1. stundā ieteicams atkārtot, kā rakstīt vēstuli.

3. stundā ieteicama saruna par sporta nepieciešamību ikdienas dzīvē, pievēršot uzmanību sporta stundā apgūtajam.

6. un 10. stundā skolēni strādā ar tekstu fragmentiem no grāmatām „Stāsti Jūlijai” un „Doktors Dūlītis un viņa zvēri”. Ieteicams rosināt skolēnus izlasīt kādu grāmatu pilnībā un pārrunāt klasē lasīto.

5. stundā ieteicams rosināt sarunu par drošību uz ielas, aktualizējot apgūto klases stundās.

6. stundas sākumā skolotājs izstāsta Dagnija Zigmontes grāmatas „Stāsti Jūlijai” saturu: Jūlijas dzīve, gulot slimības gultā. Kad Jūlija viena pati mājās gulēja gultā, pie viņas nāca kāda sieviete un stāstīja par dažādiem ticamiem un mazāk ticamiem notikumiem: par pieklīdušā kucēna Prinča likteni, par nelaimīgiem kaķiem, par vecās skolotājas Frīdas vecumdienām, par dauzonīgo Jurku, kas tik ļoti vēlējās divriteni, par paša Ziemassvētku vecīša Ziemassvētkiem, kurus viņš svinēja kopā ar Lieldienu zaķi pie kādas vieglprātīgas laumiņas, kas nelikās zinis par īres maksu, jo uzskatīja, ka naudu katrs varot uzburt no mēness stariem vai ziepju burbuļiem ...

Pēc **6. stundas** ieteicams piedāvāt skolēniem pašvērtējuma lapu.

Pašvērtējums

**Novērtē, ko tu proti! Iekrāso tos aplūkos, kuros nosaukts tas, ko tu jau proti!
Tukšajos aplūkos ieraksti, ko vēl tu proti!**

1. Es protu pastāstīt, kas jādara,
lai nenaslimtu.

4. Es protu pastāstīt par savu
ceļu uz skolu.

2. Es protu pamatot,
kāpēc ir vajadzīga sporta stunda.

5.

3. Es protu pastāstīt, ko es protu
un neprotu darīt sporta stundā.

6.

8. stundas sākumā ieteicams piedāvāt skolēniem kustību rotaļu „Laba stāja”.
Skolotājs skaļi lasa norādījumus, kurus skolēni izpilda.

Uzmanību galvai!

Galvu uz priekšu!

Atpakaļ!

Degunu pie krūtīm!

Pakausi pie muguras!

Lēni uz sāniem pie pleca, pa labi un tad pa kreisi.

Plecus pie ausīm! Turam! Tagad ātri lejā!

Pielikumi

1. pielikums

Dzirdes diktāts

Siltais laiks ir beidzies. Mums jādomā par gērbšanos rudenī un ziemā. Ir jāprot sevi pasargāt no aukstuma, vēja un lietus.

Pieredze ir ļoti dažāda. Katram no mums ir citas vajadzības. Mēs taču negribam nosalt un samirkt lietū. Mūsu apģērbam jābūt ērtam un praktiskam.

Metodiski ieteikumi

1. Ja nepieciešams, jāpārrunā vārdu *apģērbs*, *ģērbties* rakstība.
2. Ieteicams pārrunāt pieturzīmju lietošanu.
3. Vispirms tiek nolasīts viss teksts, pēc tam diktātu lasa pa teikumiem.
4. Pēc diktāta uzrakstīšanas skolotājs var piedāvāt veikt kādu uzdevumu, piemēram, izrakstīt darbības vārdus vajadzības izteiksmē (jāpievērš uzmanība darbības vārda pareizrakstībai vajadzības izteiksmē) un pārveidot tos nenoteiksmē.

2. pielikums

Darba lapa

Uzraksti, kas jādara katrā situācijā!

Kas jādara, ja tev ir iesnas?

Kā jāģērbjas ziemā?

Kas jādara, ja tavš draugs ir slimš?

Kas jādara, ja tev sāp kakls?

Kas jādara, lai nesaslimtu?

Kāpēc jāēd dārzeņi un augļi?

---

3. pielikums

Darba lapa

Lasi tekstu! Ievieto atbilstošus vārdus!

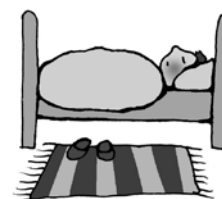
Klepojot un šķaudot _____ deguns
un mute ar vienreiz lietojamo salveti,
pēc lietošanas izmantotā salvetē jāizmet un nekavējoties
_____ rokas ar ziepēm un ūdeni!

_____ pieskerties mutei, acīm,
degunam ar nemazgātām rokām! Regulāri un rūpīgi
rokas ar ziepēm un ūdeni, lai izvairītos no vīrusa pārnesšanas ar rokām uz savu seju vai
citiem cilvēkiem.

_____ izvairīties
no tuva kontakta ar personām, kam ir gripai
līdzīgi simptomi, vai jāuzturas vismaz 1 m attālumā. Slimniekam
_____ mājās.

Ievietojamie vārdi

jāizvairās, jāaizklāj, jāmazgā, jānomazgā, jāapmeklē, jācenšas, jāpaliek

2. Lasi papildināto tekstu un atstāsti to!

Metodiski ieteikumi

Ieteicams piedāvāt skolēniem darbības vārdus nenoteiksmē, piemēram, *izvairīties, aizklāt, vērsties* utt., pārveidošanai vajadzības izteiksmē.

Teksts ar ievietotajiem vārdiem (1. uzdevums)

Klepojot un šķaudot **jāaizklāj** deguns un mute ar vienreizlietojamo salveti, pēc lietošanas izmantotā salvetē jāizmet un nekavējoties **jānomazgā** rokas ar ziepēm un ūdeni!

Jāizvairās pieskerties mutei, acīm, degunam ar nemazgātām rokām!

Regulāri un rūpīgi **jāmazgā** rokas ar ziepēm un ūdeni, lai izvairītos no vīrusa pārnesšanas ar rokām uz savu seju vai citiem cilvēkiem.

Jācenšas izvairīties no tuva kontakta ar personām, kam ir gripai līdzīgi simptomi, vai jāuzturas vismaz 1 m attālumā.

Slimniekam **jāpaliek** mājās.

4. pielikums

Uzzīmē pēc apraksta apdzīvotas vietas plānu! Pastāsti par zēna ceļu uz skolu!

Plāna vidū ir parks, blakus parkam (pa labi) – upe, pāri upei tilts, aiz upes māja, pa kreisi no parka – bērnu dārzs, blakus bērnu dārzam skola.

5. pielikums**Klausīšanās teksts****Vecmāmiņa**

Ar šo vecmāmiņu viss bija otrādi. Pirmkārt, viņa nemaz nedzīvoja laukos. Nesaprotamā kārtā ir pieņemts, ka īstām vecmāmiņām jādzīvo laukos. Vai viņas aizbrauc uz laukiem, kad kļūst vecas?

Tur viņām ir mājas ar lieliem ogu un ābolu dārziem, viņām ir vistas un truši, vienai otrai gov. Vecmāmiņas ir sirmas un ļoti mīļas.

Bērniem sākumā laukos nepatīk, jo tur nav kā pilsētā, viņiem nepatīk pat putnu dziesmas, un no gov. viņiem ir bail, – bet tad viņi pierod. Pierod arī pie agrās celšanās. Pa vienu vienīgo vasaru viņi kļūst mīļi.

Vasaras beigās bērniem tomēr jābrauc uz pilsētu, kā citādi, un vecmāmiņa dod tiem līdz medus un ievārījuma burkas.

Metodiski ieteikumi

1. Jāsagatavo vairākas izdales materiāla kopijas (atbilstoši grupu vai skolēnu skaitam klasē) un tās jāsagriež.
2. Katra grupa/skolēns savieto teksta daļas atbilstoši satura secībai.
3. Pēc teksta daļu savietošanas ieteicams skolēniem iedot tekstu salīdzināšanai un pārbaudei.
4. Pēc teksta daļu savietošanas iespējams piedāvāt papilduzdevumu – skolēni var atstāstīt tekstu vai uzrakstīt teksta atstāstījumu.

Izdales materiāls

Pirmkārt, viņa nemaz nedzīvoja laukos. Nesaprotamā kārtā ir pieņemts, ka īstām vecmāmiņām jādzīvo laukos. Vai viņas aizbrauc uz laukiem, kad kļūst vecas?
Tur viņām ir mājas ar lieliem ogu un ābolu dārziem, viņām ir vistas un truši, vienai otrai govys. Vecmāmiņas ir sirmas un ļoti mīlas.
Bērniem sākumā laukos nepatīk, jo tur nav kā pilsētā, viņiem nepatīk pat putnu dziesmas, un no govys viņiem ir bail, – bet tad viņi pierod.
Pierod arī pie agrās celšanās. Pa vienu vienīgo vasaru viņi kļūst mīļi.
Vasaras beigās bērnam tomēr jābrauc uz pilsētu, kā citādi, un vecmāmiņa dod tiem līdzī medus un ievārījuma burkas.

6. pielikums

Lasiet situācijas! Pārī/grupā veidojiet stāstījumu!

1.	Ziema. Snieg sniegs. Trīs zēni iet pa ielu. Vienam zēnam nav cepures, mētelis atpogāts. Viņš ēd saldējumu.
2.	Zēns guļ gultā. Kakls apsiets. Blakus gultai galds, uz kura ir zāles, vitamīni, termometrs.
3.	Zēns guļ gultā. Blakus sēž viņa draugi.
4.	Ziema. Snieg sniegs. Trīs zēni iet pa ielu, visi cepurēs, mēteļos, rokās cimdi.

Metodiski ieteikumi

Skolotājs var piedāvāt katrai grupai savu situāciju, pēc tam skolēni veido kopīgu stāstu.

7. pielikums

Pārbaudes darbs

1. uzdevums. (10 p.)

Raksti vārdu diktātu!

---

2. uzdevums. (11 p.)**1. Klausies tekstu, izvēlies pareizo teikuma turpinājumu un atzīmē ar „X”!**
(5 p.)

1. Setergēna sūtīja savus bērnus uz Dienvidjūru kopā ar

- ☐ krustmāti;
- ☐ Pepiju Garzeķi;
- ☐ tēti.

2. Setergēna kundze uzskatīja, ka

- ☐ Pepijai ir laba sirds;
- ☐ Pepija slikti uzvedas;
- ☐ Pepija ir ļoti nepaklausīga.

3. Klasesbiedri raudāja, tāpēc ka

- ☐ rīt būs slikts laiks;
- ☐ rīt būs jāiet uz skolu;
- ☐ Annika un Tomijs bija saslimuši.

4. Tomijam un Annikai tagad

- ☐ nebūs jāmacās;
- ☐ būs jāpalīdz mammai;
- ☐ nevajadzēs dzert zāles.

5. Tomija un Annikas vecāki

- ☐ raudāja;
- ☐ priecājās;
- ☐ bija noguruši.

2. Svītriņu vietā ieraksti pasakas saturam atbilstošo vārdu! (4 p.)

Tu taču nedomā sūtīt savus bērnus tik tālu uz Dienvidjūru kopā ar _____
_____?

_____ un _____ tagad kādu laiku nevajadzēs mācīties.

„_____ ir dārgāka par mācībām,” ārsts bija teicis.

3. Atceries tekstu un atbilde uz jautājumu! (2 p.)

Kāpēc Tomijam un Annikai bija jābrauc uz Dienvidjūru?

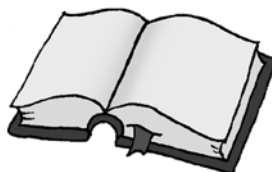

---

3. uzdevums. (14 p.)

Aplūko attēlus! Tukšajās vietās ieraksti atbilstošo vārdu vajadzīgajā locījumā! Katru vārdu drīkst izmantot vienu reizi.

Ceturtajā klasē notiek aptauja par valaspriekiem un mīlākajiem sporta veidiem.

Andris nodarbojas ar tāllēkšanu. Divas reizes nedēļā viņš iet uz sporta zāli. Vasarā viņš peldas _____.

Liene trenējas skriešanā. Viņai ir ne tikai jāskrien, bet arī jābrauc ar _____

Mišam nepatīk sportot. Viņš labāk visu dienu skatās _____, ēd _____ . Tāpēc viņam bieži jāiet pie _____ un jālieto _____ .

Skolotājam patīk lasīt un dziedāt karaoki.

4. uzdevums. (9 p.)

Iedomājies, ka tu esi ārsts! Uzraksti trīs teikumus, kas, tavuprāt, jādara, lai bērni neslimotu!

Paraugs.

Bērnēm ir jādzer sula.

[illegible]

5. uzdevums. (8 p.)

**Uzraksti četrus teikumus par to, ko tu gribētu darīt sporta stundā!
Katrā teikumā izmanto sešus vārdus!**

Metodiski ieteikumi

1. Iepriekšējā stundā pirms pārbaudes darba rakstīšanas skolēni jāinformē, kāda veida uzdevumi tajā plānoti un kam pievēršama uzmanība pārbaudes darba laikā.

2. Stundā pirms pārbaudes darba rakstīšanas skolotājam ar skolēniem kopīgi jāizlasa visi uzdevumu noteikumi. Skolotājam jāpārliedzinās, vai skolēni tos sapratuši.

3. Klausīšanās teksts jālasa divas reizes. Pirms teksta klausīšanās skolotājs var sagatavot vārdnīcu – vārdu skaidrojumu vārdiem, kurus skolēns varētu nesaprast.

Vārdu diktāts (1. uzdevums)

acis, auss, elkonis, ķirurgs, nodarboties, piere, sirds, skriet, slēpot, zobārsts

Teksts klausīšanās prasmes pārbaudei (2. uzdevums)

– Tu taču nedomā sūtīt savus bērnus tik tālu uz Dienvidu jūru kopā ar Pepiju Garzeķi? Tā nevar būt tava nopietnība.

Bet tad Setergēna kundze sacīja:

– Kādēļ lai es to nedarītu? Bērni slimoja, un ārsts saka – viņiem esot nepieciešama gaisa maiņa. Un, kamēr vien es pazīstu Pepiju, viņa nekā tāda nav darījusi, kas kaitētu Tomijam vai Annikai. Nevienš nevar būt tik maigs pret viņiem kā Pepija.

– Un tomēr – Pepija Garzeķe! – krustmāte sacīja un sarauca degunu.

– Tieši viņa, – Setergēna kundze atteica. – Pepija Garzeķe varbūt vienmēr neuzvedas tik smalki. Bet viņai ir laba sirds.

Un kādā saltā agrīna pavasara vakarā Tomijs un Annika pirmo reizi mūžā pameta mazo pilsētu, lai kopā ar Pepiju dotos plašajā, brīnumainajā pasaulē.

Visi bērnu skolas biedri bija sapulcējušies krastmalā un gandrīz raudāja aiz skumjām un skaudības. Rīt viņiem, kā parasti, būs jāiet uz skolu. Ģeogrāfijas stundās viņi mācījās par visām Dienvidjūras salām.

Tomijam un Annikai tagad kādu laiku nevajadzēs mācīties. „Veselība ir dārgāka par mācībām,” ārsts bija teicis. „Un Dienvidjūras salas viņiem tieši noderēs,” Pepija piebilda.

Tomija un Annikas māmiņa un tētuks stāvēja krastmalā. Un, kad Tomijs un Annika

redzēja, ka viņi ar mutautiņiem izslauka acis, bērnu sirdis mazliet sažņaudzās. Tomēr gan Tomijs, gan Annika jutās tik laimīgi, ka tas gandrīz sagādāja sāpes.

Kuģis lēnām aizslīdēja no krasta.

–Tomij un Annika, kad jūs iebrauksiet Ziemeļjūrā, uzvelciet divus svīterus un ... – kliedz Setergēna kundze.

(Astride Lindgrēne. „Pepija Garzeķe”)

Vērtēšana

1. uzdevums.

Par katru pareizi uzrakstītu vārdu – 1 p.; $1 \times 10 \text{ p.} = 10 \text{ p.}$

2. uzdevums.

Par katru pareizi atzīmētu teikuma nobeigumu – 1 p.; $1 \times 5 = 5 \text{ p.}$

Par katru saturiski pareizi ierakstītu vārdu – 1 p.; $1 \times 4 = 4 \text{ p.}$

Par loģisku un pamatotu atbildi – 2 p.

$$5 + 4 + 2 = 11 \text{ p.}$$

3. uzdevums.

Par katru saturiski pareizi ierakstītu vārdu – 1 p.; $1 \times 7 = 7 \text{ p.}$

Par katru gramatiski pareizi uzrakstītu vārdu – 1 p.; $1 \times 7 = 7 \text{ p.}$

$$7 + 7 = 14 \text{ p.}$$

4. uzdevums.

Par saturiski pareizi uzrakstītu teikumu – 2 p.; $2 \times 3 = 6 \text{ p.}$

Par gramatiski pareizi uzrakstītu teikumu – 1 p.; $1 \times 3 \text{ p.} = 3 \text{ p.}$

$$6 + 3 = 9 \text{ p.}$$

5. uzdevums.

Par katru saturiski pareizi uzrakstītu teikumu – 1 p.; $1 \times 4 = 4 \text{ p.}$

Par katru gramatiski pareizi uzrakstītu teikumu – 1 p.; $1 \times 4 = 4 \text{ p.}$

$$4 + 4 = 8 \text{ p.}$$

Kopā: 52 punkti

Vērtējuma skala

Balles	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Punkti	1–5	6–11	12–17	18–23	24–30	31–35	36–40	41–45	46–49	50–52

5. nodaļa. Ziemassvētku jampadracis

Apakštemati un mācību stundu saturs	MG	DB	SG
Karnevals			
1.st. Darbs ar informāciju kalendārā. Skaitļa vārdu lietošana un izruna. Stāstījums “Mani Ziemassvētki”, izmantojot atbalsta vārdus.	75., 76. uzd.	61., 62. uzd.	
2.,3. st. Mīklu veidošana. N. Kalniņa dzejolis “Ziemsvētkos” – lasīšana, tēlaino izteiksmes līdzekļu nozīmes noteikšana dzejoļa noskaņas radīšanā. Dzejoļa attēlojums zīmējumā.	77.–79. uzd.	63., 64. uzd.	
4.,5 st. Vārdi, kas raksturo tradicionālos svētkus. Īpašības vārdu lietojums tēlainā aprakstā. Pavēles izteiksmes veidošana. Vārdu darināšana ar piedēkļiem.	80.–82. uzd.	65., 66. uzd.	1. pielikums
6.,7. st. Stāstījuma veidošana. Noskaņas raksturošana stāstījumā un dzejolī. O.Vācietis “Ķekatdancis” lasīšana, uztvere. Atskaņas.	83.–86. uzd.	67.–69. uzd.	2. pielikums
8. st. Rotaļu aprakstu uztvere, analīze. Rotaļu aprakstu veidošana.	87., 88. uzd.		
9.,10.,11. st. Informācijas analīze pasākumu plakātos. Jautājuma teikumu veidošana par tekstu. Dialogs par tēmu “Ballite”. Pasākuma scenārija veidošana. Lomu sadale pasākuma organizēšanā.	89.–92. uzd.		3., 4. pielikums
Laiks izvēlēties un iesaiņot dāvanas!			
12. st. Aptaujas veidošana par tēmu “Piemērotas dāvanas”. Vēstules rakstīšana Ziemassvētku vecītim.	93.–95. uzd.	70. uzd.	
13.,14. st. Teksta lasīšana lomās, teksta izpratne. Emocionālā runa – dāvanas pasniegšana, saņemšana.	96., 97. uzd.	71. uzd.	
15. st. Informācijas analīze preces etiķetē. Instrukciju veidošana.	98.–103. uzd.	72.–75. uzd.	
16.st. Pārbaudes darbs.			5. pielikums

Šajā nodaļā pievēršama uzmanība skaitļa vārdu izrunai un lietošanai dažādos informācijas avotos. Īpaši akcentēts skaitļa vārda lietojums, pierakstot datumu. Nodaļā pievērsta uzmanība svētku svinēšanai. Skolēni tiek rosināti aktīvi darboties, piemēram, izpētīt spēļu un rotaļu instrukcijas, plakātus un pašiem veidot scenāriju, plakātu, ielūgumu, rakstīt vēstuli Ziemassvētku vecītim, domāt par dāvanu sagatavošanu u. c.

1. stundā skolēni strādā ar informāciju kalendārā, veicot 75. uzdevumu.

- Katram skolēnam nepieciešama MG ar kalendāra attēlu vai kalendārs, piezīmju lapiņas (A5 formātā) un pildspalva.
- Skolotājs sauc svētku dienas, kas atzīmētas kalendārā. Piemēram, Lieldienas, Jāņu diena u. c.
- Skolēna uzdevums uz lapiņas uzrakstīt datumu, kurā šie svētki tiek svinēti, un pacelt lapiņu ar uzrakstīto ciparu.
- Lai uzdevumu padarītu interesantāku, daži klases skolēni var darboties žūrijā, kas palīdz novērtēt pareizās atbildes.
- 4., 5. stundā** ieteicams papildus izmantot 1. pielikumu.

Metodiski ieteikumi

(1. pielikums)

1. Skolēni strādā pāri. Vienam no pāra tiek iedota sniegpārslas izgatavošanas instrukcija. Skolēns lasa šo instrukciju otram skolēnam, lai tas pēc instrukcijā norādītā izgatavo sniegpārslu.
2. Pēc praktiskā darba veikšanas skolēns, kurš locīja sniegpārslu, uzraksta darbības, kuras veica, veidojot sniegpārslu.
3. Skolēni salīdzina instrukcijas tekstu ar skolēna pierakstītajām darbībām. Saruna par instrukcijām, to lasīšanu, izpratni.

6., 7. stundā skolotājam ieteicams papildus izmantot brāļu Grimmu pasaku „Vilks un septiņi kazlēni” un spēli „Ansīti, iepīksties”.

Metodiski ieteikumi

1. Skolēniem pirms teksta lasīšanas jā sagatavo cipari 1–15. Cipari tiek rakstīti uz A5 formāta lapas.
2. Lai sagatavotos darbam, skolotājs pirmo reizi lasa tekstu, ļaujot skolēniem pierakstīt ciparu katram atbilstošajam vārdam. Cipari jā pieraksta secīgi – pirmais vārds atzīmējams ar ciparu 1 utt.
3. Skolotājs lasa tekstu skaļi, īpaši uzsverot vārdus, kas ievietojami teksta tukšajās vietās.
4. Skolēnu uzdevums – pacelt nosauktajam vārdam atbilstošu ciparu.

Vilks un septiņi kazlēni

Reiz dzīvoja kaza un **septiņi** kazlēni. Kādu dienu kaza gribēja iet uz mežu. Viņa pasauca visus septiņus sev klāt un teica:

– Mīlie bērni, es tagad iešu uz mežu, esiet uzmanīgi un piesargieties no **vilka**, – ja viņš tiks te iekšā, tad apēdīs jūs. Šis ļaundaris bieži mājās, bet jūs viņu pazīsiet pēc rupjās balss un melnajām kājām.

Kazlēni atbildēja:

– Mīlā **māmiņ**, mēs uzmanīsimies.

Nepagāja necik ilgs laiks – te kāds klaudzināja pie **durvīm** un sauca:

– Atveriet, mīlie bērni, te jūsu māmiņa, es jums katram kaut ko atnesu!

Taču kazlēni pēc rupjās balss noprata, ka tas ir vilks.

– Mēs nevērsim vaļā, – viņi atsaucās, – tu neesi mūsu māmiņa, viņai ir smalka un mīla balss, bet tavējā ir rupja, tu esi **vilks**.

Tad vilks aizgāja pie tirgotāja un nopirka lielu krīta gabalu. Kad viņš to apēda, viņa balss kļuva **smalka**. Nu viņš nāca atpakaļ, klauvēja pie durvīm un sauca:

– Atveriet, mīlie bērni, te ir jūsu māmiņa, es jums katram kaut ko atnesu. Taču vilks bija uzlicis savu **melno** ķepu uz palodzes, kazlēni to ieraudzīja un sauca:

– Mēs nevērsim vaļā, mūsu māmiņai nav tādu melnu kāju kā tev, tu esi vilks.

Nu vilks aizskrēja pie maiznieka un teica:

– Es sasitu **kāju**, apzied to ar mīklu! – Kad maiznieks ķepu bija kārtīgi apziedis, tā bija pilnīgi balta.

Nu vilks trešo reizi aizgāja pie kazlēnu namdurvīm un sacīja:

– Atveriet, bērni, ir pārnākusi jūsu **mīlā** māmuliņa!

Kazlēni sauca:

– Parādi vispirms savu kāju!

Vilks uzlika ķepu uz palodzes, un kazlēni redzēja, ka tā ir **balta**, viņi noticēja un atvēra durvis. Taču ienāca vilks. Kazlēni izbijās un paslēpās. Taču vilks atrada visus un citu pēc cita aprija, tikai pašu **jaunāko**, kurš bija patvēries pulksteņa kastē, neatrada. Izsalkumu remdējis, vilks aizskrēja projām.

Pēc brītiņa kaza pārnāca no meža un visus bērnus pēc kārtas sauca **vārdā**, bet atbildi nesaņēma. Beidzot, kad viņa bija nonākusi līdz jaunākajam, atskanēja smalka balstiņa:

– Mīļā māmiņ, esmu pulksteņa **kastē**.– Māte izcēla mazo ārā, un viņš pastāstīja, ka atnācis vilks un visus pārējos apēdis. Tad nu jūs varat iedomāties, kā **kaza** par saviem nabaga bērniņiem raudāja.

Viņa vaimanādama izskrēja ārā un ieraudzīja zem koka guļošu vilku, kas krāca tā, ka **zari** drebēja.

Ciparu atbilstība nosauktajiem vārdiem

Septiņi – 1	Durvīm – 6	Kaza – 11
Māmiņ – 2	Vilka – 7	Balta – 12
Smalka – 3	Kāju – 8	Vārdā – 13
Melno – 4	Zari – 9	Jaunāko – 14
Vilks – 5	Kastē – 10	Mīļā – 15

Kaza apskatīja vilku un pamanīja, ka viņa vēderā kaut kas kustas. Viņa lūdza kazlēnu skriet uz mājām, atnest šķēres, adatu un stipru diegu. Tiklīdz bija mazliet pārgriezusi vilka vēderu, viens kazlēniņš jau izbāza galvu, un tad jau cits pēc cita izlēca ārā visi seši. Tie tik bija prieki!

Taču kaza teica:

– Tagad ejiet un salasiet akmeņus, tos mēs saliksim zvēram vēderā.

Kazlēni sanesa akmeņus, sakrāva vilkam vēderā un pēc tam to aizšuva.

Kad vilks bija izgulējies, viņš piecēlās kājās un gribēja iet pie akas padzerties. Tiklīdz viņš sāka iet, akmeņi vēderā sitās cits pret citu. Vilks izsaucās:

– Kas sitas manā vēderā?

Ak vai, tie seši kazlēni

Ir smagi tā kā akmeņi.

Kad nu viņš piegāja pie akas un noliecās, lai padzertos, smagie akmeņi viņu novilkā lejā, un viņš noslika. Kazlēni, to redzēdami, pieskrēja klāt un skaļi sauca:

– Ļaunais vilks ir pagalam!

(Brāļi Grimmi. „Vilks un septiņi kazlēni”)

Metodiski ieteikumi

Spēle „Ansīti, iepīksties”

1. Visi bērni sēž aplī, izņemot vienu, kas ar aizsietām acīm, turēdams rokā lielu karoti, atrodas apla vidū.
2. To, kurš stāv vidū, pāris reižu apgriež, pārējie bērni šajā laikā samainās vietām.
3. „Aklais” tuvojas bērniem. Tiklīdz tas pieskaras kādam bērnam, sauc: „Ansīti, iepīksties!”.

4. Bērnām jāiepīkstas, mainot savu balsi, lai „aklais” neatpazītu. Drikst pīkstēt 3 reizes.
5. Ja „aklais” nevar atminēt, to iegriež atkal, spēle sākas no jauna.
6. Ja atmin, tad „aklo” tēlo tas bērns, kura vārds tiek uzminēts.

12. stundā, veicot 94. uzdevumu, skolēni iesaistāmi aktīvā darbībā.

Metodiski ieteikumi

(94. uzdevums)

Lai uzdevumu padarītu atraktīvāku, tiek izlozēts, kurš skolēns, par kuru rakstīs. Skolotājam jāseko, lai visi skolēni tiktu iesaistīti. Pēc darba veikšanas tiek veidota A4 lapa par katra skolēna mīļākajām dāvanām. Skolēni rosināmi sarunai par atšķirīgām interesēm u. c.

Paraugs.

Klasesbiedra vārds	Dāvana	Kāpēc tieši viņam dāvinām	Vai dāvana izvēlēta pareizi?

13., 14. stundā ieteicams papildus spēlēt spēles „Uzmini, kāds es esmu”.

Spēle „Uzmini, kāds es esmu”

1. Tiek izvēlēti 5 skolēni, kuriem skolotājs klusu pasaka veicamo uzdevumu. Skolēni nostājas klases priekšā.
2. Skolotājs katram skolēnam klusu pasaka kādu emocionālo stāvokli, kurš bērnam jāattēlo, – prieks, dusmas, skumjas, niknums, apmierinātība u. c.
3. Pārējie skolēni mēģina uzminēt skolēna attēloto. Nosauktos vārdus ieteicams rakstīt uz tāfeles, veidot sinonīmu grupas.

Metodiski ieteikumi

(96. uzdevums)

1. Uz tāfeles tiek uzrakstīti un sanumurēti vārdi: **1.** ledusskapis, **2.** gredzens, **3.** bumba, **4.** spilvens, **5.** mīkstā manta, **6.** glezna, **7.** slidas, **8.** grāmata.
2. Skolēnu uzdevums – uz piezīmju lapām pierakstīt ciparus no 1.–8.
3. Skolotāja sauc īpašības vārdu kopā ar lietvārdu – *liela dāvana, maza dāvana, apaļa dāvana, pūkaina dāvana, interesanta dāvana, sportiska dāvana*.
4. Skolēniem jāpaceļ lapiņa ar to ciparu, kura dāvana atbilst nosauktajai īpašībai. Skolotāja var lūgt pamatot viedokli.

Metodiski ieteikumi

(97. uzdevums)

1. Skolēni izveido grupas (4–6 skolēni katrā). Katra grupa saņem veicamos uzdevumus.
2. Uzdevumi.
  1. Izvēlieties desmit priekšmetus, kas atrodas klases telpā!
  2. Izdomājiet trīs īpašības vārdus, kas raksturo katru priekšmetu! Uzrakstiet tos uz līmlapiņām un piestipriniet pie izvēlēta priekšmeta!
  3. Uzrakstiet stāstījumu par priekšmetu, kuram piemīt visvairāk īpašību!

15. stundā ieteicams papildus spēlēt rotaļu “Še Tev zelta dālderis, nesaki ne jā, ne nē, ne melns, ne balts”, kā arī izmantot 5. pielikumu.

Metodiski ieteikumi

(99. uzdevums)

Rotaļa „Še tev zelta dālderis, nesaki ne jā, ne nē, ne melns, ne balts”

1. Skolotājs var izmantot spēli, lai aktualizētu skolēnu vārdu krājumu un trenētu skolēnu uzmanību.
2. Spēlē piedalās spēles vadītājs un viens spēlētājs. Pārējie skolēni uzmanīgi seko dialogam, pēc tam uzdod jautājumus.
3. Spēles vadītājs saka: – „Še tev zelta dālderis, nesaki, ne jā, ne nē, ne melns, ne balts. Tikko tiek pateikts „jā” vai „nē” vai „melns” vai „balts”, spēli nākas beigt. – „Ko tu nopirki par dālderī?” Spēlētājam jāmin jebkurš priekšmets vai dzīva būtne.
4. Pārējie uzdod jautājumus par izvēlēto lietu, lai spēlētājs ātrāk pateiktu kādu no neatļautajiem vārdiem. Ja spēlētājs min kādu no šiem vārdiem – dod ķīlu.

Metodiski ieteikumi

(5. pielikums)

Pirms teksta lasīšanas ieteicams izspēlēt atmiņas spēli.

Skolotājs novieto desmit priekšmetus – pildspalvu, puķu podu u. c. Skolēniem 1 min laikā tie jāapskata un jāiegaumē. Tad priekšmeti tiek apklāti un skolēnu uzdevums ir uzrakstīt pēc atmiņas visu redzētos priekšmetus.

Pielikumi

1. pielikums

Sniegpārslas izgatavošanas instrukcija

Lasi sniegpārslas izgatavošanas instrukciju!

Pārloki papīra kvadrātu uz pusēm. Tad pārloki to vēlreiz uz pusēm.

Nogriez vai noplēs papīra stūri lokveidā. Atloki papīru vaļā.

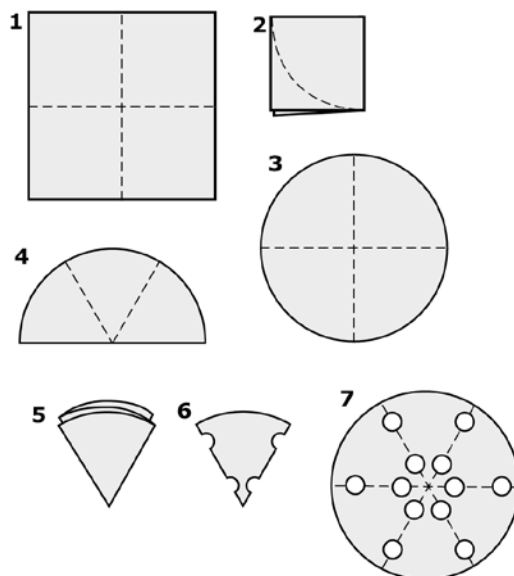
Pārloki papīra apli uz pusēm un sadali to trešdaļās.

Atlocīts papīrs izskatīsies šāds.

Lai sāktu darināt simetrisku sniegpārslu, saloki papīru sešās daļās.

Izplēs vai izgriez vienādus papīra gabaliņus abās locītajās pusēs. Izplēs vai izgriez nelocītajā pusē lokveida papīra gabalu.

Kad sniegpārslai ir izgriezti vai izplēsti visi vēlamie gabaliņi, atloki to un apskati savu sniegpārslu.

2. pielikums

1. Strādājiet pāri! Lasiet skaitāmpantus un atzīmējiet vārdus ar atskaņām!

2. Strādājiet pāri! Viens lasiet skaitāmpanta tekstu, otrs – tikai tos vārdus, kuros ir atskaņas!

Kādā vasaras dienā
Iekrita pīlēns pienā.
Viens, divi, trīs,
Tu esi brīvs
Un no visiem grēkiem tīrs
Kā balts papīrs!

Viens, divi, trīs,
Viens tāds īss,
Viens tāds liks,
Viens tāds siks,
Viens tāds paps,
Stāv kā stabs,
Viens tik dzied,
Tas var iet,
Ej nu ej, lec un dej!

Punktiņš, punktiņš, komatiņš,
Domu zīme, aplociņš,
Četri stabi, vēderiņš –
Iznāk maziņš cilvēciņš.

Saku, saku pasaku,
Kaķis ēda asaku,
Suns uz aku skrēja,
Aita skaļi blēja.
Viens, divi, trīs,
Un tu esi brīvs.

3. pielikums

Lasi spēļu aprakstus! Vienojieties ar klasesbiedriem, kuru spēli jūs gribētu kopā spēlēt!

„Augļu tirgus”

1. Spēlētāji sēž aplī. Katrs izvēlas kādu augli, kuru grib pārdot tirgū, un pārējiem skaļi nosauc šo augli.

1. Spēli sāk ar vārdiem:

– „Ābolus, ābolus pārdodu es,
Draugs mans pārdod plūmītes!”

2. Spēlētājs, kurš pārdod plūmes, turpina:

– „Plūmes, plūmes pārdodu es,
Draugs mans pārdod bumbierus!”

3. Tam, kurš tūlīt nepamana, ka viņa augli nosauc, vai arī nosauc augli, kas nemaz nav izraudzīts, jādod ķīla.

4. Jo straujākā tempā noris spēle, jo grūtāk izsekot tās gaitai.

„Dzīvnieku meklēšana”

1. Skolotājs uzraksta dzīvnieku nosaukumus uz lapiņām (ja klasē ir 20 skolēnu, jāraksta 10 dzīvnieki). Jāsagatavo 2 šādi komplekti.

2. Izveido divas komandas, katrs skolēns saņem lapiņu.

3. Pēc signāla jāatdarina uz lapiņas uzrakstītā dzīvnieka balss un jāsameklē savs pāris (piemēram, govys maujot meklē otru maujošu govī).

4. Uzvar ātrākie pāri.

„Pārsēšanās spēle”

1. Visi dalībnieki sēž aplī. Spēli vada skolotājs, sakot: „Pārsēžas tie, kam ir bikses”.
2. Skolēni pārsēžas par vienu vietu uz priekšu pulkstenrādītāja virzienā. Ja blakus nav brīvas vietas, tad blakussēdētājam klēpī. Ja blakussēdētājs pārsēžas, tad viņa vietā.
3. Spēli turpinot, vadītājs sauc citus apģērbus vai priekšmetus: „Pārsēžas tie, kam ir gredzens”. Atkal attiecīgie cilvēki pārsēžas. Jautrība sākas tad, kad 3, 4, 5 cilvēki sēž viens otram klēpī!

„Balonu tornis”

1. Vajadzīgi 20 nepiepūsti baloni, mērlente, hronometrs.
2. Skolēni izveido komandas līdz 10 cilvēkiem katrā. Katrai komandai tiek iedoti baloni un mērlente.
3. Baloni jāpiepūš un jāuzbūvē tornis noteiktā laikā (15 min). Kad laiks beidzies, katra komanda izmēra torni un pasaka tā augstumu.
4. Uzvar komanda, kas izveidojusi augstāko torni.

„Kā rodas baumas?”

1. Skolotāja izvēlas ne pārāk garus sižetiskus fragmentus no kādas grāmatas vai laikraksta.
2. Skolēni izveido komandas, katrā 5–7 skolēni. Katra komanda saņem atšķirīgu laikraksta fragmentu.
3. Visi komandas dalībnieki iziet no telpas, paliek viens, kuram vadītājs nolasa šo fragmentu.
4. Dalībnieks aicina nākamo, kuram šo fragmentu cenšas atstāstīt, tas atkal nākamo un tā tālāk. Pārējās komandas vēro notiekošo un seko līdzī, kā informāciju atstāsta katrs spēles dalībnieks. Pēdējā dalībnieka atstāstītais tiek salīdzināts ar oriģinālu. Uzvar komanda, kura visprecīzāk atstāstījusi fragmentu.

3. pielikums

Izdales materiāls

Pasākuma vadītājs – vada pasākumu, piesaka priekšnesumus, vada spēles. Visus nepieciešamos materiālus pasākuma vadītājam sagatavo režisors.
Pasākuma režisors – izdomā pasākuma norisi, sagatavo visu nepieciešamo pasākuma norisei. Vada un organizē visu pasākumā iesaistīto cilvēku – mākslinieku, pasākuma vadītāja, DJ darbu.
Ielūguma un plakāta veidotāji – sadarbībā ar pasākuma režisoru izveido ielūgumu un plakātu atbilstoši pasākuma veidam.
Telpas noformētāji – sadarbībā ar pasākuma režisoru izstrādā telpas noformējuma skici un pēc tās iekārto telpu.
Spēļu un konkursu organizētāji – sadarbībā ar pasākuma režisoru izvēlas atbilstošas spēles, izdomā konkursus un sagatavo visus nepieciešamos materiālus to norisei.
DJ – sadarbībā ar pasākuma režisoru un spēļu un konkursu organizētājiem izvēlas piemērotu muzikālo fonu.

Metodiski ieteikumi

Katrai grupai jāgatavo izdarei lomu apraksti. Pēc skolotāja ieskatiem – lomas grupā var lozēt, sadalīt vai ļaut skolēniem izvēlēties pašiem.

4. pielikums

Darba lapa

1. Lasi tekstu!

Par Filipu un zilo kartīti

Sestdien māmiņa palūdza, lai Filips aiziet uz veikalu. Zēns priecājās, jo kuram gan nepatīk iet uz Veronikas kundzes veikalu.

– Filip, paņem, lūdzu, groziņu, un te būs kartīte, uz kuras esmu uzrakstījusi visu, kas jānopērk, – sacīja māmiņa.

– Māmiņ! Tu joko! Man taču ir laba atmiņa. Es atcerēšos visu. Tikai, lūdzu, pasaki, ko!

– Es šodien gribu izcept jogurta kūku, tāpēc man būs vajadzīgs jogurts, cukurs un piens. Vecmāmiņa lūdza nopirkt piparmētru tēju, vectētiņš – bundžu gaiši zilo krāsu, Lūcija – augļu konfektes, bet tētis – avīzi. Nu, un, protams, jānopērk baltmaize, radziņi un kukurūzas pārslas brokastīm.

– Visu iegaumēju, – noteica zēns.

– Paņēmis groziņu, Filips devās uz veikalu un visu ceļu atkārtēja pirkumus.

– Pa ceļam viņš satika Maurīcija kungu, kas pastaigājās ar savu sunīti, dzinās pakal taurenim, parunājās ar Cecīlijas kundzi, pamētāja upē akmentiņus, mēģināja sarunāties ar zaļu vardīti. Beidzot viņš nonāca līdz Veronikas kundzes veikalam.

– Labdien! – sacīja Filips, ieejot veikalā.

– Labdien! – atbildēja Veronikas kundze. – Ko vēlēties?

– Man, lūdzu ... Mmmm ... Kaut ko māmiņai, kaut ko vecmāmiņai, kaut ko vectētiņam, kaut ko tētim, kaut ko Lūcijai un kaut ko brokastīm.

– Bet ko tieši? – pārsteigta jautāja Veronikas kundze.

– Neatceros!

(Joanna Križaneka. „Laba uzvedība jeb ceļvedis bērniem pieklājības pasaulē”)

2. Aizpildi tabulu!

Māmiņai no veikala nepieciešams	
Vecmāmiņai no veikala nepieciešams	
Vectētiņam no veikala nepieciešams	
Lūcijai no veikala nepieciešams	
Tētim no veikala nepieciešams	
Brokastīm no veikala nepieciešams	

3. Uzraksti uz līmlapiņas Filipam padomu, kā tu rīkotos šādā situācijā!

5. pielikums

Pārbaudes darbs

1. uzdevums. (13 p.)

1. Klausies tekstu un ieraksti tukšajās vietās atbilstošus ciparus!

Latvieši Ziemassvētkus svinējuši jau sen. Kā stāsta tautasdziesmas, Ziemassvētki svinēti __ dienas, sākot ar __ decembri.

Svētku galdā nedrīkstēja trūkt nekā. Pie galda bija jāsēžas _ reizes. Uz galda tika likti _ ēdieni un katram no tiem bija sava nozīme. Zirņus ēda, lai nākamajā gadā nav jāraud, zivis – lai būtu daudz naudas.

Mūsdienās Ziemassvētku vakars tiek svinēts __decembrī. __ decembrī tiek svinēti pirmie Ziemassvētki, bet __ decembrī – otrie Ziemassvētki.

2. Atzīmē kalendārā, kuri datumi minēti tekstā, un uzraksti, kas šajos datumos tiek svinēti!

Decembris

P	O	T	C	P	S	S	
			1	2	3	4	
5	6	7	8	9	10	11	
12	13	14	15	16	17	18	
19	20	21	22	23	24	25	
26	27	28	29	30	31		

2. uzdevums. (18 p.)

1. Lasi dotos vārdus un pievieno katram trīs atbilstošus īpašības vārdus!

Lācis _____

Galds _____

Ziemassvētku vecītis _____

Dāvana _____

Svece _____

2. Izsvītro aplami lietotos īpašības vārdus!

Saule – apaļa, spoža, smaržīga.

Krēsls – skaists, garšīgs, mīksts.

Futbola bumba – cieta, mīksta, pūkaina.

3. uzdevums. (16 p.)

1. Lasi tekstu un aizpildi tabulu! Raksti pilnus teikumus!

Anna gatavo Ziemassvētku dāvanas. Mammai Anna dāvinās izšūtu salveti. Uz salvetes Anna izšuj sniegpārslas. Vecmāmiņai Anna gatavo skaistu grāmatzīmi no krāsainiem papīriem. Viņa ņem tumši sarkanu papīru un pin tam cauri krāsainas papīra sloksnes. Veidojas krāsains un grezns pinums.

Brālis vēlas jaunus cimdus, bet Anna vēl nemāk adīt. Arī tētim dāvanu Anna nevar izveidot pati, jo viņš vēlas grāmatu. Taču mazā māsa vēlas pierakstu kladi – to Anna gatavo pati. Katrā lapā Anna zīmē kādu zīmējumu. Par šo kladi Annai vislielākais prieks!

Anna māc	Anna nemāc
Anna māc izšūt salveti.	

2. Uzraksti trīs dāvanas, ko tu proti pagatavot pats, un trīs dāvanas, ko ne proti pats pagatavot!

Es māku _____, tāpēc varu _____.

Es māku _____, tāpēc varu _____.

Es māku _____, tāpēc varu _____.

Es nemāku _____, tāpēc nevaru izgatavot _____.

Es nemāku _____, tāpēc nevaru izgatavot _____.

Es nemāku _____, tāpēc nevaru izgatavot _____.

4. uzdevums. (6 p.)

Lasi vārdus un skaidro tos!

Karnevāls – _____

Instrukcija – _____

Režisors – _____

Metodiski ieteikumi

1. Iepriekšējā stundā pirms pārbaudes darba rakstīšanas skolēni jāinformē, kāda veida uzdevumi tajā plānoti un kam pievēršama uzmanība pārbaudes darba laikā.
2. Stundā pirms pārbaudes darba rakstīšanas skolotājam ar skolēniem kopīgi jāizlasa visu uzdevumu noteikumi. Skolotājam jāpārlicinās, vai skolēni tos sapratuši.

Dzirdes diktāts (1. uzdevums)

Latvieši Ziemassvētkus svinējuši jau sen. Kā stāsta tautasdziesmas, Ziemassvētki svinēti 4 dienas, sākot ar 20. decembri.

Svētku galdā nedrīkstēja trūkt nekā. Pie galda bija jāsēžas 9 reizes. Uz galda tika likti 12 ēdieni un katram no tiem bija sava nozīme. Zirņus ēda, lai nākamajā gadā nav jāraud, zivis – lai būtu daudz naudas.

Mūsdienās Ziemassvētku vakars tiek svinēts 24. decembrī. 25. decembrī tiek svinēti pirmie Ziemassvētki, bet 26. decembrī – otrie Ziemassvētki.

Vērtēšana

1. uzdevums.

1. Par katru pareizi uzrakstītu skaitli – 1 p.; $1 \times 7 p. = 7 p.$
2. Par katru pareizi ierakstītu datumu kalendārā – 1 p.; $1 \times 3 = 3 p.$
3. Par katru pareizu svinamās dienas skaidrojumu – 1 p., $1 \times 3 p. = 3 p.$
 $7 + 3 + 3 = 13 p.$

2. uzdevums.

1. Par katru pareizi uzrakstītu īpašības vārdu – 1 p.; $1 \times 15 = 15 p.$
2. Par katru pareizi atrastu neiederīgo īpašības vārdu – 1 p.; $1 \times 2 = 3 p.$
 $15 + 3 = 18 p.$

3. uzdevums.

- Par katru pareizi atrastu darbību – 1 p.; $1 \times 4 = 4 p.$
- Par katru jēdzieniski pareizu teikumu – 1 p.; $1 \times 6 p. = 6 p.$
- Par katru gramatiski pareizu teikumu – 1 p.; $1 \times 6 p. = 6 p.$ $4 + 6 + 6 = 16 p.$

4. uzdevums.

- Par katru precīzi izskaidrotu vārdu – 2 p.; $2 \times 3 = 6 p.$

Kopā: 53 punkti

Vērtējums

Balles	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Punkti	1–5	6–11	12–17	18–24	25–30	31–36	37–40	41–45	46–49	50–53

6. nodaļa. Zeme. Ūdens. Gaiss

Apakštemati un mācību stundu saturs	MG	DB	SG
Cik veta ir Zemeslode?			
1.st. Zeme. Tekstveide, plānošana.	104.uzd.	76.,77. uzd	1.,2. pielikums
2.st. Darbs ar dažāda veida tekstiem.	105.uzd.	78.uzd.	3. pielikums
3.st. Apceļosim Zemeslodi. Prievārdu <i>gar, pār, caur, līdz, ar</i> lietošana.	106., 107.uzd.	79., uzd.	4. pielikums
4.,5. st. Kāda ir zeme, ūdens, gaiss? Prievārdu <i>uz, zem, pie, virs, aiz</i> lietošana.	108., 109.uzd.	80.– 83.uzd.	5., 6. pielikums
6.st. Stāstījuma veidošana grupā.	110.uzd.	84.uzd.	
Kas dzīvo ...			
7.,8.st. Kas dzīvo ūdenī, gaisā ... . Populārāko animācijas filmu varoņi. Atkārtojums (lokatīva locījums).	111. ,112.uzd.	85.–87. uzd.	
9.,10.st. Slavenie pētnieki. Dialogs. Jautājumu veidošana. Vēlējuma izteiksme.	113.–116.uzd.	88. uzd.	7. pielikums
11.,12.st. Pārbaudes darbs.			8. pielikums

Uzsākot temata apguvi, skolotājs aktualizē, ko skolēni ir apguvuši dabaszinību stundās, sociālajās zinībās utt.

Sarunas ierosināšanai ieteicams izmantot tautasdziesmas (sk. tālāk un attēlu mācību grāmatā 101. lpp.).

Lasot tautasdziesmas, pievēršama uzmanība senām vārdu formām un nesaprotamajiem vārdiem.

Ieteicams pirms temata iepazīstināt skolēnus ar latviešu tautasdziesmām par dabu.

Skolēniem ieteicams pastāstīt par latviešu tautasdziesmu krāšanu (mūsdienās zināmas vairāk nekā 500 000 tautasdziesmas. No tām Krišjānis Barons sakārtojis ap 218 000). Tautasdziesmas tēlo latviešu tautas dzīves uztveri, attieksmi pret darbu, dabu, dievībām un atklāj cilvēka mūža ritumu (www.e-misterija.lv).

Kam tie kalni, kam tās lejas,

Kam tie lielie tīrumiņi?

Dieva kalni, Dieva lejas,

Dieva lieli tīrumiņi.

No jūriņas izpeldēja

Divi sirmi kumeliņi;

Vienam bija zvaigžņu sega,

Otram zelta iemauktiņi.

Kupla liepa uzaugusi

Saules takas maliņā,

Tur saulīte jostu kāra,

Ik vakarus noiedama.

(Latviešu tautasdziesmas)

6. stundā skolēni vispirms veido stāstījumu pāri, tad apvienojas četratā un veido vienu stāstījumu, ar kuru iepazīstina pārējos klasesbiedrus.

1. pielikums

Dzirdes diktāts

Septītā planēta bija Zeme.

Zeme nav parasta planēta! To apdzīvo karaļi, ģeogrāfi, biznesmeņi un citi pieaugušie. Patiesībā uz Zemes cilvēks aizņem ļoti maz vietas. Visu cilvēci varētu sagāzt kaudzē uz vismazākās okeāna saliņas.

Pieaugušie jums neticēs. Viņi iedomājas, ka aizņem ļoti daudz vietas.

(Pēc Antuāna de Sent-Ekziperī grāmatas „Mazais princis”)

Metodiski ieteikumi

1. Ja nepieciešams, jāpārrunā vārdu *pieaugušie, karaļi* nozīme un rakstība.
2. Vispirms tiek nolasīts viss teksts, pēc tam diktātu lasa pa teikumiem.
3. Ieteicams pievērst skolēnu uzmanību pieturzīmju lietojumam un izskaidrot to pieturzīmju lietojumu, kuras skolēni vēl nav apguvuši.

2. pielikums

Darba lapa

1. Iedomājies, ka esi rakstnieks! Raksti stāstu „Ceļojums uz Mēnesi”! Izmanto vārdus *upe, ezers, okeāns, jūra, sala, kontinents, kalni, meži, mākoņi, Saule, Mēness, zvaigzne!*

2. Izveido stāsta satura plānu!

Darbības vieta _____

Darbības laiks _____

Galvenie varoņi _____

Sīžeta plānojums _____

_____

Galvenā darbība _____

_____

Stāsta nobeigums _____

_____

Metodiski ieteikumi

1. Stāsta plānojumu iespējams veidot kā domu karti.
2. Pēc darba lapas aizpildīšanas stāstu ieteicams atstāstīt vai arī uzrakstīt.

3. pielikums

Darbs ar tekstu

Orbīta, gravitācija un eklipse

1. Lasi pasaku!

Profesors gatavoja būvēt kosmoplānu, ar kura palīdzību varētu aizlidot un aplūkot Mēness neredzamo pusi, Pēcpēdīš iedegās īsteni zinātniskā kaislībā. Tā nu viņi abi smēķēja cigārus, dzēra kafiju un no agra rīta līdz vēlam vakaram aizsmakušās balsis strīdējās. Uz zaļās tāfeles zinātnieki rakstīja dažādas formulas un to pierādījumus, veica sarežģī-

tus aprēķinus, kas turklāt nekad nesaskanēja, atkal smēķēja cigārus un sprieda, sprieda, sprieda ...

Ja būsim godīgi, no viņu pārgudrajiem strīdiem nejaušs garāmgājējs nesaprastu neko, jo godātie zinātni vīri lietoja ļoti smalkus vārdus, kuru nozīmi labākajā gadījumā zināja tikai viņi paši.

– Gravitācijas ietekme un eklipse! – sauca profesors Skrūvītis.

– Bet kā ar orbītu un paātrinājumu! – sašutis iebilda astronoms Pēcpēdiņš.

Aprēķini, pārbaudes un projektu rasējumu gatavošana vilkās divas nedēļas.

Kad kosmoplāns bija gatavs, Skrūvītis ar Pēcpēdiņu jauno aparātu izmēģināja, apmezdami dažu riņķi ap Zemeslodi.

Kā par brīnumu, viss šoreiz darbojās! Kosmoplāns nedz mežā bēga, nedz sēdēja ābelē un apsūkājās. Tomēr aprēķini liecināja: aplidot ap Zemeslodi šajā aparātā var, bet lidot uz Mēnesi, kad līdzī jāņem pārtika un aparatūra, varēs tikai divi pavisam nelieli radījumi.

– Skaitļi ir nepielūdzami, tie nemelo, – astronoms nopūtās. – Galu galā uz Mēnesi var lidot arī kāds cits, es analizēšu atvestos paraugus un fotogrāfijas.

(Arno Jundze. „Ķiparu Ļerpatu Čieps”)

2. Izpēti vārdu skaidrojumus!

kosmoplāns – daudzkreiz izmantojams kosmosa kuģis

radījums – dzīva būtne (cilvēks vai dzīvnieks)

astronoms – cilvēks, kas pēta zvaigznes

kaislība – ar lielu patiku saistīta nodarbošanās

orbīta – ceļš, pa kuru riņķo debess ķermenis

3. Pabeidz teikumus, izmantojot pasakas tekstu!

Uz zaļās tāfeles zinātni vīri _____

Profesors Skrūvītis sauca: _____

Kosmoplānu izmēģināja _____

Lidot uz Mēnesi varēs _____

4. Uzraksti, kā, tavuprāt, izskatījās kosmoplāns!

---

5. Uzzīmē kosmoplānu!

Metodiski ieteikumi

1. Lai rosinātu skolēnu ieinteresētību teksta uztverē, pirms lasīšanas ieteicams pārrunāt,
  - vai skolēni zina, kas ir kosmoplāns;
  - vai skolēni gribētu lidot uz Mēnesi;
  - kāpēc cilvēki pēta kosmosu.
2. Ieteicams rosināt skolēnus izlasīt grāmatu pilnībā un pārrunāt klasē lasīto.
3. Skolēniem iespējams piedāvāt papildu uzdevumus, piemēram, skolēni var atstāstīt tekstu vai uzrakstīt teksta atstāstījumu, var izdomāt stāsta turpinājumu.

4. pielikums

Darba lapa

1. Iedomājies, ka tu esi zinātnieks, kas atklājis līdz šim neredzētu, jaunu planētu! Uzraksti planētas nosaukumu!

2. Uzraksti, kāda izskatās tava planēta! Izmanto jautājumus!

Cik tai gadu?

Kas uz tās dzīvo?

Kas atrodas uz planētas vai apkārt tai?

---

3. Uzzīmē šo planētu!

4. Uzraksti, vai tu gribētu/negribētu dzīvot uz šīs planētas? Kāpēc?

Metodiski ieteikumi

1. Skolēni uzdevumus veic individuāli, pēc tam iepazīstina pārējos ar savu veikumu.
2. Papilduzdevumi:
  - darba lapas uzdevumu iespējams veikt grupās un uzzīmēt iedomāto planētu uz lielas papīra loksnes;
  - apskatot zīmējumus, grupas uzdod citām grupām jautājumus, piemēram,
Kā sauc šos augus? Vai uz planētas ir gaiss? Vai ir ūdens? Kur dzīvo cilvēki? utt.

5. pielikums

Klausīšanās uzdevums

1. Klausies mītu par pasaules rašanos un ieraksti izlaistos vārdus!

Dievs bijis viens pats un staigājis _____ malū. Viņš teica: „Ko lai es daru viens pats?” Tā uzreiz viens atsaucās _____ dibenā: „Es esmu otrs.” Bet nu Dievs saka: „Kurš būs stiprāks?” Un sāk runāt: „Kur lai mēs ņemam _____?” Uzreiz jūras cilvēks atbild: „Lai paliek _____ par zemi.” Tad Dievs saka: „Tu jau esi muļķis. Kā tad _____ var augt zāle un koki? Akmens ciets, tur nekas nevar augt.” Dievs turpina: „Es nu radīšu _____ un cilvēkus, un lai tie taisa mājas. Tad būs laba dzīve.” Kamēr viņi tā runāja, jūra kļuva sausa. Nu viņi abi staigā ilgus gadus _____ un skatās, kā cilvēki dzīvo.

Klausīšanās teksts (1. uzdevums)

Dievs bijis viens pats un staigājis **gar jūras** malū. Viņš teica: „Ko lai es daru viens pats?” Tā uzreiz viens atsaucās **jūras** dibenā: „Es esmu otrs.” Bet nu Dievs saka: „Kurš būs stiprāks?” un sāk runāt. „Kur lai mēs ņemam **zemi**?” Uzreiz jūras cilvēks atbild: „Lai paliek **akmens** par zemi.” Tad Dievs saka: „Tu jau esi muļķis. Kā tad **uz akmens** var augt zāle un koki? Akmens ciets, tur nekas nevar augt.” Dievs turpina: „Es nu radīšu **kokus** un cilvēkus, un lai tie taisa mājas. Tad būs laba dzīve.” Kamēr viņi tā runāja, jūra kļuva sausa. Nu viņi abi staigā ilgus gadus **pa pasauli** un skatās, kā cilvēki dzīvo.

Metodiski ieteikumi

1. Pirms klausīšanās ieteicams pārrunāt neskaidro vārdu nozīmi.
2. Iespējams izmantot šo tekstu, strādājot ar MG 108. uzdevumu, lai dažādotu tekstu veidus.
3. Skolotājs var rosināt uzrakstīt mīta turpinājumu „Kā cilvēki dzīvo?”.

6. pielikums

Atstāstījums

Teika par Baltmuižas ezeru

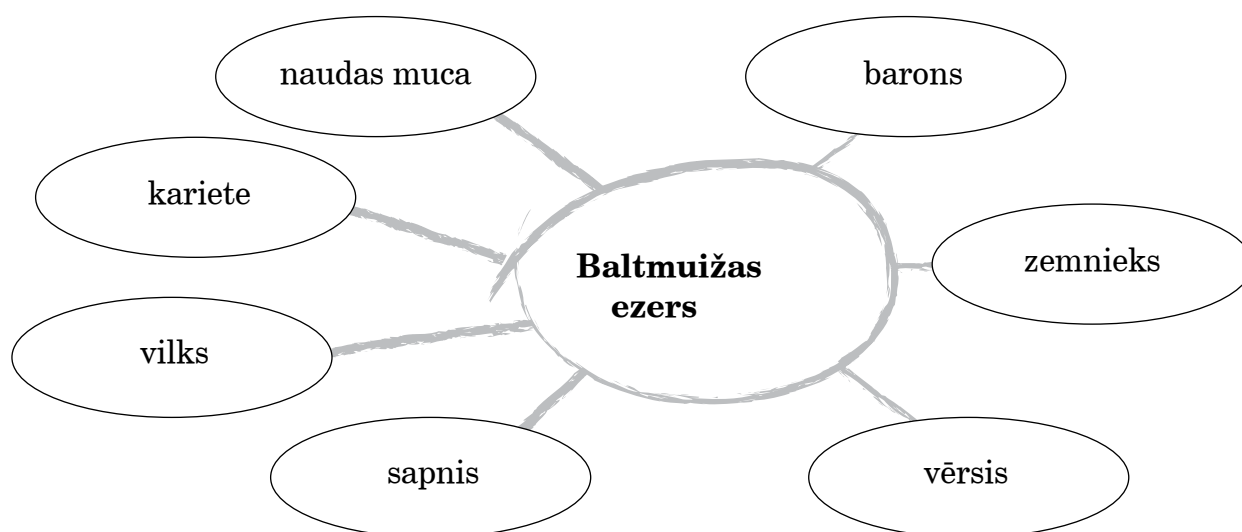
Netālu no Subates atrodas Baltmuižas ezers. Veci ļaudis stāsta, ka šinī ezerā esot nogrimusi naudas muca. Tas noticis tā: netālu no ezera bija ļoti bagāta barona pils. Kādā naktī pilij uzbruka ienaidnieki. Barons pavēlēja kučierim jūgt zirgus kariatē, tad ielika kariatē mucu un devās prom. Ceļš veda gar **slīpo ezera krastu**. Te pēkšņi kariate apgāzās un ar visu naudas mucu, kučieri un barons ieripoja ezerā, un nogrima. Ienaidnieki pili nodedzināja un aizgāja uz savu zemi.

Pēc kādiem simts gadiem kādam zemniekam sapnī parādījās barons un teica, lai viņš **apvedot ap ezeru** trīs reizes melnu vērši un pēc tam lai atdodot to vilkam, tad redzēšot, kas notikšot. Nākamās dienas rītā zemnieks apveda vērši trīs reizes ap ezeru. Tai laikā nāca arī vecs, liels vilks. Šinī brīdī nākusi no ezera naudas muca taisni zemniekam rokās. Zemnieks saķēra mucu aiz **stīpas**. Un nu domāja, ka nedošot vilkam vērši, kad naudas muca jau rokās. Sāka kliegt uz vilku. Tas aizbēga, bet arī muca nogrima. Tikai stīpa palika rokā.

(Latviešu tautas teika)

Metodiski ieteikumi

1. Pirms teikas lasīšanas ieteicams piedāvāt domu karti, piemēram:

2. Teiku ieteicams lasīt divas reizes.

3. Pēc teikas nolasīšanas pirmo reizi nepieciešams pārrunāt nepazīstamos vārdus un frāzes, ieteicams īpašu uzmanību pievērst tekstā izceltajiem vārdiem. Piemēram, vārdam *stīpa*.

stīpa – dzelzs vai koka loksne ar sastiprinātiem galiem

4. Ieteicamie uzdevumi pēc teikas nolasīšanas:

- uzzīmēt teikas saturu;
- izmantot izveidoto domu karti un pastāstīt teiku!

5. Skolēni var veidot sev palīgmateriālu: izrakstīt uz piezīmju lapiņas tos vārdus, kurus ir grūtāk iegaumēt, piemēram, *Baltmuižas ezers*, *ir nogrimusi*, *netālu no ezera* ...

7. pielikums

Izdales materiāls

Spēle „Veidosim tekstu!”

ūdens	gaiss	zeme	mežs	okeāns	putni
zivis	dzīvnieki	Saule	Marss	Mēness	zvaigznes
lietus	mākoņi	zibens	cilvēks	ezers	sala

Metodiski ieteikumi

1. Izdales materiāls jāsagriež. Skolotājs to var papildināt arī ar citiem vārdiem.
2. Pirms skolēni izlozē vārdus, ieteicams piedāvāt tematu, par kuru būs jāveido teikumi, piemēram, „Daba”, „Mūsu zeme” utt.
3. Skolēni sēž aplī. Pirmais skolēns izvelk vārdu. Viņš veido teikumu ar šo vārdu. Katrs nākamais izvelk citu vārdu un veido teikumu, kas ir turpinājums iepriekš izveidotajiem teikumiem.
4. Papilduzdevums.
Skolēni strādā pāri.
Katrs spēlētājs paņem divas kartītes/vārdus un izdomā interesantu teikumu. Ja viņš to nevar izdarīt, kartītes jāliek atpakaļ. Katrs spēlētājs patur tās kartītes, ar kuru vārdiem ir izdomājis teikumus. Uzvar tas, kuram ir vairāk kartīšu.

8. pielikums

Pārbaudes darbs

1. uzdevums.

Klausies un raksti vārdus! (15 p.)

---

2. uzdevums. (8 p.)

Iesaisti dotos vārdu savienojumus teikumos!

pa mēness virsmu

zem koka

uz jūru

gar okeānu

---

3. uzdevums. (12 p.)

Uzraksti četrus teikumus, ko tu darītu, lai sagatavotos pasakas rakstīšanai par Mēnesi!

Paraugs.

Es izlasītu grāmatu par kosmosu.

---

4. uzdevums. (4 p.)

1. Datorā ir sajaukušies kopā divi teksti. Izraksti tās teksta daļas, kurās ir runāts par bruņurupučiem!

1. Daudzi domā, ka šie putni dzīvo visur, kur ir auksts. Taču pingvīni dzīvo tikai Antarktīdā un tai tuvajās salās.
2. Visiem – jūras, saldūdens un sauszemes – bruņurupučiem ir cietas ārējās bruņas un zvīņaina āda. Visi bruņurupuči elpo ar plaušām, un visiem bruņas sastāv no divām daļām: augšējās un apakšējās.
3. Bruņurupučiem ir labi attīstīta redze, garša un tauste, taču viņi slikti dzird.
4. Pingvīnus var sastapt arī Āfrikā, Austrālijā un citur.
5. Lielākais bruņurupucis dzīvo jūrā un sver ap 450 kilogramu.
6. Senos laikos pingvīni lidoja tikpat labi kā citi putni. Nebija neviena, kas varētu viņiem uzbrukt, tāpēc pingvīni varēja mierīgi dzīvot gan uz sauszemes, gan ūdenī.
7. Bruņurupuči dažkārt dzīvo 200 gadu un ilgāk.

Kādi mēdz būt bruņurupuči?

---

5. uzdevums. (9 p.)

1. Lasi uzzīņu!

Neptūns atrodas tik tālu no Saules, ka uz tā valda tumsa un sasalums.

Neptūns riņķo ap Sauli 165 gadus.

(Džeina Eliota, Kolins Kings. „Enciklopēdija bērniem”)

2. Iedomāties, ka tu dzīvo uz Neptūna! Iztēlojies un uzraksti,

- **kā tur izskatās;**
- **kuri dzīvnieki tur dzīvo;**
- **vai tev patiktu/nepatiktu dzīvot uz Neptūna!**

(Apjoms 40–50 vārdu)

[illegible]

Metodiski ieteikumi

1. Iepriekšējā stundā pirms pārbaudes darba rakstīšanas skolēni jāinformē, kāda veida uzdevumi tajā plānoti un kam pievēršama uzmanība pārbaudes darba laikā.
2. Stundā pirms pārbaudes darba rakstīšanas skolotājam ar skolēniem kopīgi jāizlasa visi uzdevumu noteikumi. Skolotājam jāpārliecinās, vai skolēni tos sapratuši.
3. Diktējamie vārdi jālasa divas reizes.

Vārdu diktāts (1. uzdevums)

zeme, mēness, akmens, ūdens, gaiss, okeāns, jūra, ezers, nakts, diena, zibens, zvaigzne,
mežs, cilvēks, pilsēta

Kādi mēdz būt bruņurupuči? (4. uzdevuma teksts)

Visiem – jūras, saldūdens un sauszemes – bruņurupučiem ir cietas ārējās bruņas un zvīnaina āda. Visi bruņurupuči elpo ar plaušām, un visiem bruņas sastāv no divām daļām: augšējās un apakšējās.

Brunurupučiem ir labi attīstīta redze, garša un tauste, taču viņi slikti dzird.

Lielākais brūnūrupcis dzīvo jūrā un sver ap 450 kilogramu.

Brunurupuči dažkārt dzīvo 200 gadus un ilgāk.

Kur dzīvo pingvīni?

Daudzi domā, ka šie putni dzīvo visur, kur ir auksts. Taču pingvīni dzīvo tikai Antarktīdā un tai tuvajās salās.

Pingvīnus var sastapt arī Āfrikā, Austrālijā un citur.

Senos laikos pingvīni lidoja tikpat labi kā citi putni. Nebija neviena, kas varētu viņiem uzbrukt, tāpēc pingvīni varēja mierīgi dzīvot gan uz sauszemes, gan ūdenī.

Vērtēšana

1. uzdevums.

Par katru pareizi uzrakstītu vārdu – 1 p.; $1 \times 15 = 15$ p.

2. uzdevums.

Par saturiski pareizi uzrakstītu teikumu – 1 p.; $4 \times 1 \text{ p.} = 4 \text{ p.}$

Par katru gramatiski pareizi uzrakstītu teikumu – 1 p.; $4 \times 1 \text{ p.} = 4 \text{ p.}$

$$4 + 4 = 8 \text{ p.}$$

3. uzdevums.

Par saturiski pareizi uzrakstītu teikumu – 1 p.; $4 \times 1 \text{ p.} = 4 \text{ p.}$

Par katru teikumu, kurā ir pareizi uzrakstīta vēlējuma izteiksme, – 1 p.; $4 \times 1 = 4 \text{ p.}$

Par katru gramatiski pareizi uzrakstītu teikumu – 1 p.; $4 \times 1 \text{ p.} = 4 \text{ p.}$

$$4 + 4 + 4 = 12 \text{ p.}$$

4. uzdevums.

Par katru pareizi uzrakstītu teksta daļu – 1 p.; $1 \times 4 = 4 \text{ p.}$

5. uzdevums.

$$3 + 3 + 3 = 9 \text{ p.}$$

Stāstījuma vērtēšanas kritēriji

Kritēriji/ Punkti	Saturs	Tekstveide	Ortogrāfijas un interpunkcijas klūdas*
3	Izpildīti visi uzdevuma nosacījumi. Domas izteiktas plānveidīgi un loģiski.	Dažādu konstrukciju teikumi. Viegli uztverams teksts.	1 – 3 klūdas
2	Saturs atbilst tematam. Ir izpildīti 2 vai 3 uzdevuma nosacījumi.	Vienveidīgi teikumi.	4 – 6 klūdas
1	Domas izteiktas haotiski. Ir izpildīts 1 uzdevuma nosacījums.	Kļūdaina teikumu uzbūve, daži nepabeigti teikumi.	7 vai 8 klūdas
0	Darbs neatbilst tematam. Izteiktā doma nav uztverama.	Teksts nav strukturēts, nepabeigti teikumi.	8 un vairāk klūdas

* Vērtē tikai apgūtās ortogrammas.

Kopā: 48 punkti

Vērtējuma skala

Balles	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Punkti	1–5	6–10	11–15	16–21	22–27	28–32	33–36	37–41	42–46	47–48

7. nodaļa. Kas tu būsi? Es būšu ...

Apakštemati un to saturs	MG	DB	SG
Profesiju pasaulē			
1. st. Saruna par profesijām. Teikumu veidošana. Norādāmo vietniekvārdu <i>tas, tā, viņš, viņa</i> izmantošana runā.	117. uzd.	89., 90. uzd.	1. pielikums
2. st. Profesiju nosaukumi. Jautāšana. Sieviešu, vīriešu dzimte profesiju nosaukumos.	118., 119. uzd.	91. uzd.	
3. st. Sarunas par profesijām. Viedokļa izteikšana.	120., 121. uzd.	92., 93. uzd.	2. pielikums
4. st. Darbības vārdu vienkāršie laiki tekstā.	122. uzd.	94. uzd.	
5., 6. st. Darba diena. Intervijas. Interviju veidošana. Diktāts pāros.	123.–125. uzd.	95., 96., 97. uzd.	3. pielikums
7. st. Atstāstījums.			4. pielikums
8., 9. st. Gribu būt policists! Rakstura īpašības. Teikumu veidošana.	126. – 128. uzd.	98., 99. uzd.	5. pielikums
10. st. Intervija ar aktrisi Ditu Lūriņu. Darbs ar tekstu. Lomu spēle.	129. uzd.		6. pielikums
11. st. Mamma ir skolotāja. Priekšrocības un trūkumi. Stāstījums.	130. uzd.		7. pielikums
Es sapņoju kļūt par ...			
12. st. Par ko kļūšu? Darbības vārda nākotne. Rakstura īpašības.	131.– 133. uzd.	100. uzd.	
13., 14. st. Kā iegūst profesiju. Vajadzības izteiksme.	134. uzd.	101. uzd.	8. pielikums
15., 16. st. Projekts „Mana sapņu profesija”.	135. uzd.		9. pielikums

1. stundā, sākot temata apguvi, skolēni aktualizē iepriekš mācīto leksiku, papildina vārdu krājumu, veic klausīšanās uzdevumu (90. uzdevums DB). Klausīšanās uzdevuma tekstu sk. 1. pielikumā.

2. stundu ir ieteicams iesākt ar spēli.

Spēle „Kuģa lādēšana”

- Rotaļas vadītājs izvēlas tematu, piemēram, profesijas. Viņš met mīkstu bumbiņu kādam skolēnam, sakot: „Es lādēju kuģi ar ...”
- Skolēnam ir jānosauc vārds, kas atbilst izvēlētajam tematam. Ja vārdu nenosauc, saņem vienu žetonu.
- Skolēns, kas noķēris bumbiņu, saka: „Es lādēju kuģi ar ...” un met to nākamajam, kuram jānosauc vārds par to pašu tematu.
- Rotaļa turpinās tikmēr, kamēr visi skolēni ir iesaistīti rotaļā. Skolēni jābrīdina, ka nedrīkst atkārtot jau nosauktos vārdus. Uzvar tie skolēni, kam žetonu ir vismazāk.

Veicot MG **118. uzdevumu**, jāpievērš uzmanība skolēnu izteikumu kvalitātei. Ieteicams rosināt skolēnus nelietot jautājamo vārdu *vai*, kā arī novērtēt izteikumus aprakstoši. Vērtēšanai ieteicams izmantot šādus kritērijus: izruna, valodas lietojuma precizitāte.

Skaidrojot svešvārdus, ieteicams izmantot „Svešvārdu vārdnīcu”, kā arī informāciju internetā – www.tezaurs.lv/sv. Pievēršama skolēnu uzmanība dažādu profesiju nosaukumu darināšanai sieviešu un vīriešu dzimtē.

3. stundā skolēniem ir piedāvāts sarunāties par profesijām. Skolēnu veikumu var vērtēt dažādi:

- 1) skolotājs vērtē aprakstoši, izmantojot šādus kritērijus:
  - vai panākta vienošanās starp saziņas dalībniekiem,
  - izruna,
  - valodas lietojuma precizitāte;
- 2) skolēni izmanto pašnovērtējumu un/vai savstarpējo novērtējumu (sk. 2. pielikumu).

Krustvārdu mīklas (93.uzdevums DB) atrisinājums.

1. skolotājs, **2.** deļotājs, **3.** dārznieks, **4.** pavārs, **5.** dziedātājs, **6.** žurnālists, **7.** lido-tājs

5., 6. stundā skolēni stāsta par dažādu profesiju pārstāvju ikdienas gaitām. Veicot **125. uzdevumu** MG, ieteicams iepriekš sarunāt vizīti pie bibliotekāra, pavāriem skolas ēdnīcā, deļurantes, direktora u. c. skolas darbiniekiem. Šim uzdevumam paredzētais laiks var tikt noteikts īpaši, piemēram, 20 minūtes intervēšanai. Darba grupās vērtēšanai var izmantot pašnovērtējumu, savstarpējo (sk. 2.pielikumu) un/vai aprakstošo vērtējumu.

95. uzdevumā DB ievietojami šādi burti un skaitļi: 1–s, 2–p, 3–r, 4–i, 5–n, 6–g, 7–f, 8–i, 9–l, 10–d, 11–ā, 12–t, 13–a, 14–o, 15–m, 16–e, 17–k, 18–b, 19–u, 20–j, 21–z.

Lai skolēni izprastu, kā veicams **96. uzdevums** DB, jāpiedāvā stāstiņa piemērs: „Pēteris Pipars paēda pusdienas, pagulēja, pamācījās. Pievakarē padzēra pienu.” Jāpaskaidro, ka visvairāk vārdu ir ar burtiem P un A. Šis uzdevums izmantojams kā mājasdarbs. Labākā stāsta autoram skolotājs var pasniegt nelielu atzinības balvu vai diplomu „Labākajam stāstniekam”.

8., 9. stundā skolēni sarunājas par policista profesiju, veido dialogus, meklē kopīgo un atšķirīgo policista un izmeklētāja darbā, izmantojot Venna diagrammu.

10. stundu ir ieteicams sākt ar lomu spēli „Detektīvi” (sk. 6. pielikumu), tādējādi ļaujot bērniem iejusties dažādu cilvēku lomās. **129. uzdevums** MG ir šim vecumposmam sarežģīts, tāpēc vispirms ir ieteicams izskaidrot šāda veida uzdevumu veikšanas specifiku, aktualizējot skolēnu prasmi izprast izteikuma galveno domu un salīdzināt to ar piedāvāto jautājumu. Mājās skolēni var sagatavot stāstījumu par mūsdienās pazīstamu latviešu aktieri, ierosmei ir piedāvāti dažī aktieru attēli.

11. stundu var sākt, piedāvājot skolēniem lasīšanas uzdevumu (sk. 7. pielikumu). Veicot MG **130. uzdevumu**, ir jāizskaidro vārdu *priekšrocības* un *trūkumi* nozīme. Skolēni tiek mudināti analizēt ne tikai piedāvātās, bet arī citas labi pazīstamas profesija (ārsts, policists u. c.).

15., 16.stundā skolēni veic projekta darbu. Projekta darbs ir pārbaudes darba forma, tāpēc vērtējams 10 ballu sistēmā. Projekta darbu var izvērtēt gan kā individuālu sniegumu, gan kā grupas darbu. Izvērtējot stāstījumu, ieteicams izmantot šādus kritērijus: saturs – 4 punkti, atbilstība plānam – 3 punkti un valodas plūdums – 3 punkti. Novērtējot grupas darbu, ieteicams izmantot 2. pielikumā doto savstarpējā novērtējuma tabulu.

Pielikumi

1. pielikums

Klausīšanās teksts

(DB 90. uzdevums.)

Sensenos laikos zvēri un putni nolēma rakt Daugavu.

Ieradās visi. Tikai vālodze neatnāca. Viņa teica, ka var iztikt bez upes ūdens.

Strādāja, cik katrs spēja. Zaķim veiklas kājas. Viņš skrēja visiem pa priekšu un norādīja Daugavai ceļu. Lapsai kupla aste. Viņa iezīmēja upei krastus. Kurmis raka pirmo vagu. Lācis nesa zemi un bēra lielās kaudzēs. Arī citi zvēri, putni un zivis strādāja vaiga sviedros.

Kurim melnā darbā arī kažoks kļuva melns, tāpēc vēl šodien kurim miksts, melns kažoks.

Vilks daudz strādāja ar kājām un purnu. Viņam ir melnas kājas un melns purns.

Ļoti čaklas strādnieces bija zosis un pīles. Viņas vēl šodien drīkst upē mazgāties un pel-dēties. Citi putni strādāja mazāk, tāpēc viņi drīkst tikai dzert upes ūdeni.

(Pēc latviešu tautas pasakas)

2. pielikums

Pašnovērtējums

Man šis uzdevums _____ (patika/ nepatika, padevās/ nepadevās).

Es izpildīju šo uzdevumu _____ (kā?).

Es _____ (ko darīju?).

Veicot šo uzdevumu, man vislabāk padevās _____, bet vis-lielākās grūtības sagādāja _____.

Savstarpējais novērtējums

Grupas numurs	Novērtējiet grupu darbu!									
	Iekrāsojiet tik rūtiņu, cik augstu vērtējumu jūs liktu klasesbiedriem! (1 rūtiņa – 1 punkts)									
1. grupa										
2. grupa										
3. grupa										
...										

3. pielikums

Diktāts pāros

(DB 97. uzdevums)

Mūzikas skolotājs

A. Jānis Muzikants ir mūzikas skolotājs. Skolā viņš strādā pirmo gadu. Jānis bērniem māca spēlēt klavieres. Skolotājs iemācījās spēlēt klavieres Mūzikas akadēmijā.

B. Skolēniem jaunais skolotājs patīk. Skolotājs māca klavierspēli interesanti. Jānis Muzi-kants ir ļoti jauns. Viņam ir divdesmit gadu. Skolotājam ir melnas ūsas un biezi mati.

Metodiski ieteikumi

1. Jānosaka uzdevuma izpildes laiks, piemēram, 15 minūtes.
2. Skolēni strādā pāri, katrs saņem teksta A vai B daļu.
3. Skolēni tiek rosināti klusi izlasīt diktējamus teikumus.
4. Ar skolēniem tiek pārrunāti uzdevuma veikšanas nosacījumi (teksta diktēšanas laikā jārunā pusbalsī un blakussēdētājam nav jārāda diktāta teksts).
5. Pēc diktāta uzrakstīšanas skolēni tiek aicināti samainīties ar burtnīcām un salīdzināt blakussēdētāja veikumu ar paraugu.
6. Pēc uzdevuma veikšanas pārrunājams, kā veicās uzdevuma izpilde, kas sagādāja grūtības.

4. pielikums

Atstāstījums tuvu tekstam

Kafijkannas vāciņa darbi

Kādu dienu lielā, rozēm rotātā kafijkanna saplīsa, un viņas mazais, rozītēm apgleznotais vāciņš palika viens pats. Viņam bija tik vientuļi, ka arī viņš grasījās saplīst.

Tobrīd bruņurupucis tīrīja un kārtoja savu māju. Viņš gribēja izvēdināt bruņas un palūdzā vāciņu apsegt viņu bruņu vietā. Bruņurupucis negribēja saaukstēties. Visiem jaunās bruņas patika.

Lelle Lintija gribēja uzvarēt leļļu skaistumkonkursā. Lintijai bija visskaistākā cepure, tāpēc viņa uzvarēja. Viņa sirsnīgi pateicās vāciņam.

Saimniece zem vāciņa noslēpa konfekti, lai mazā Lintija to neatrastu. Istabas puķes lūdza vāciņu pabūt par baseinu un mirdzēt sveču gaismā. Vāciņš piekrita.

Vāciņam bija daudz darba, tikai nemaz nebija laika, lai saplīstu.

(Pēc Māras Cielēnas pasakas „Kafijkannas vāciņa darbi”)

Metodiski ieteikumi

1. Pirms atstāstījuma rakstīšanas uz tāfeles ieteicams uzrakstīt vārdus, kuros blakus rakstāmi divi līdzskaņu burti: *kafijkanna, lelle, skaistumkonkurss, visskaistākā*.
2. Pēc atstāstījuma teksta izlasīšanas ieteicams pārrunāt nezināmos vārdus: *vientuļi, grasījās, bruņas, mirdzēt*.
3. Ieteicams kopīgi izveidot domu karti uz tāfeles.

5. pielikums

Klausīšanās teksts

(DB 98. uzdevums)

Ciemats Budeskalni nav liels. Tajā ir četras ielas: Ozolu, Dārza, Lauku un Grāvja iela. Ozolu ielas 11. namā dzīvoja pensionārs Damme, kurš agrāk strādāja par policistu. Kopš tiem laikiem Damme bija pieradis novērot un veikt pierakstus savā piezīmju grāmatiņā, ko nerādīja citiem ne lūgts. Lūk, trīs no daudziem ierakstiem Dammes grāmatiņā!

Ozolu ielā 14 dzīvo Pētersoni: dēls Gusts, viņa māte un vecāmāte. Pētersones kundze ir ātrās palīdzības ārste. Tā ir ļoti cienījama ģimene, tikai puika ir draiskulīgs, daudz izfantazierē.

Ozolu ielā 16 dzīvo Pūķa kundze. Pūķa kundze ir vientuļa pensionāre, kādreiz bijusi aptiekāre. Vasarā pie viņas atbrauc mazbērni.

Lauku ielā 15 dzīvo Gauži. Tēvs ar māti strādā Rīgā, jānoskaidro, par ko, bet bērni Jēkabs un Bille vēl ir mazi. Jēkabs ir skolnieks, bet Bille iet bērnudārzā.

Ozolu ielā 15 dzīvo Eleonora un Alberts Duduli. Eleonora ir mājsaimniece, bet Alberts – automehāniķis. Eleonora ir skaļa un kašķīga, bet Alberts – nerunīgs. Abiem nav bērnu, bet ir liels sanbernārs vārdā Karro.

Lauku ielā 13 dzīvo pensionāri Krastiņi. Viņi audzē tulpes un dālijas.

(Valdis Rūmnieks. „Ozola grāmata”)

6. pielikums

Darba lapa

Lomu spēle „Detektīvi”

1. Lasi ziņu!

Roma, 20. maijs (*Reuters*)

Trešdien kādā Romas muzejā bruņoti uzbrucēji nolaupīja vienu Pola Sezana un divas Vinsenta van Goga gleznas. Uzbrucēji otrdienas vakarā, tērpušies maskās, ielauzās Nacionālajā modernās mākslas galerijā, sasēja trīs apsargus, aizbāza viņiem mutes un ieslēdza viņus sardzes telpā. Laupītāji atslēdza signalizāciju.

Visi trīs darbi – Vinsenta van Goga „Dārznieks” un „Arlēziete” un Pola Sezana „Žordāna lauku nams” – bija nenovērtējamas mākslas vērtības. Saskaņā ar apsardzes teikto, noziedzniekiem rokās bija cimdi un, iekļūstot muzejā, tie novilkā apavus. Zādzība tika atklāta ap vieniem naktī, kad kafejnīcas „Pie muzeja” darbinieki pamanīja, ka muzejā nedarbojas signalizācija.

2. Izvēlieties lomas!

detektīvi _____
 muzeja īpašnieks _____
 apsargi _____
 kafejnīcas darbinieki _____
 nejaušs garāmgājējs _____

3. Iestudējiet detektīvu un liecinieku sarunas!

Metodiski ieteikumi

1. Lasot ziņu, skolēniem ir jāpaskaidro, cik vērtīgas ir šīs gleznas, ja iespējams, skolotājam jāparāda gleznu reprodukcijas.
2. Atsaucoties uz MG 131. uzdevuma tekstu, jānoskaidro, kas jādara detektīvam (izmeklētājam), kā jāuzdod jautājumi, kāds ir sarunas mērķis.
3. Lomu spēli uzsākot, jāpiedāvā daži izteikumu modeļi, piemēram,

Vai jūs zināt, ka	Pastāstiet, ko jūs redzējāt... ?
Pamēģiniet atcerēties, kas	Ko jūs darījāt ... ?
Kā izskatījās ... ?	Vai jūs redzējāt ... ?

7. pielikums

Darba lapa

Lasi piedāvātos profesiju aprakstus un uzraksti profesijas nosaukumu!

Viņa strādā slimnīcā, veco ļaužu pansionātā, poliklīnikā un citur. Viņa palīdz atveseļoties cilvēkiem, kam ir kāda slimība vai trauma, kā arī dod padomus ar veselību saistītos jautājumos. Viņa noņem paraugus analīzēm, mēra temperatūru, dod zāles, palīdz ārstam, kad pacientam ir ārstnieciskās procedūras, kā arī seko slimnieka veselības stāvoklim.

Tā ir _____.

Viņš strādā uzņēmumā vai iestādē. Darba pienākumi ir dažādi. Viņš atbild uz tālruna zvaniem, kārto dokumentus, sniedz vajadzīgo informāciju algu grāmatvedībai un atbild par korespondenci un reģistru uzturēšanu.

Tas ir _____.

Viņš strādā savā lauku saimniecībā. Laukos viņš audzē labību, dārzeņus, augļus un ogas. Saimniecībai var būt arī ganāmpulks un mežs. Viņš daudz strādā ārā. Darbā viņš ir patstāvīgs, jo jāprot daudz: audzēt augus un dzīvniekus, remontēt mašīnas un pārdot savu produkciju.

Tas ir _____.

Viņš izpilda savus un citu sacerētus skaņdarbus. Viņa darbs ir vingrināšanās, uzstāšanās koncertos un ierakstu veikšana. Daži arī māca. Var uzstāties koncertzālēs, restorānos, teātros, televīzijā, privātās viesībās. Bieži uzstājas vakaros un naktīs.

Tas ir _____.

Viņu pienākums ir cilvēku un īpašuma glābšana ugunsgrēkā un nelaimes gadījumos. Viņi prot sniegt arī pirmo palīdzību un evakuēt cilvēkus. Viņi un to mašīnas vienmēr atrodas depo darba gatavībā. Kad pienāk izsaukums, ceļā jādodas minūtes laikā. Laikā starp izsaukumiem viņi trenējas un pārbauda aprīkojumu.

Tie ir _____.

8. pielikums

Darba lapa

1. Lasi tekstu!**Čaklā pasaka**

Reiz dzīvoja čakla, čakla pasaka. Cēlās agri, modināja gaiļus, gaiļi dziedāja, modināja miglu, migla cēlās, izslauca govīs.

Modināja zivis, gāja pār jūru, uzcēla sauli, iedeva saulei siltu tēju.

Uzcēla putnus, iekūra plīti, atvēra puķes, atvēra logus, atpūta bērniem svaigu gaisu.

Apāva bērniem kājas, rādīja ceļu pa labi, pa kreisi – tur uz Dundagu, tur uz Alūksni, tur uz dārzu – burkānus ravēt.

Sivēni kvieca, sivēnus baroja, vīri brauca darbā, prasīja maizi.

Ak, tu mīļu dienīņ, jāvēra pusdienas, jāskrien, **jāmizo** kartupeļi, jākur plīts, jānes ūdens, drīz visi pusdienā nāks.

Sunītis, mulķītis, **pinas pa kājām**, visi mazi bērniņi sviestmaizi grib.

Visi mazi bērniņi paēduši, visus mazus bērniņus jāliek gulēt, putniņus liepā **jāapguldi-na**, bitītēm **stropā** – arī nāk miegs.

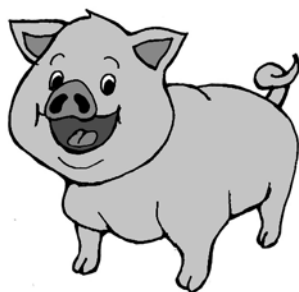
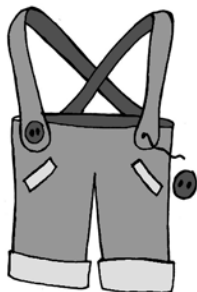
Nu visi guļ, pasakai arī **nāk miegs**, skatās – poga, izrauta poga, Pēcīm biksītēm izrau-ta poga!

Bērniņi ceļas, zemīte sausa, jālaista puķes, jāizslauc gotiņa, jādzen **ganos**.

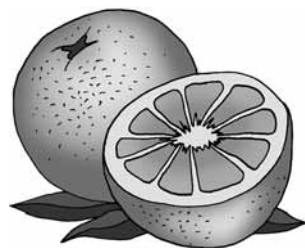
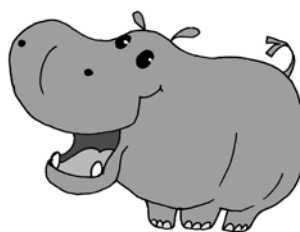
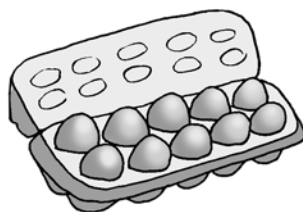
Un tā bez gala, un tā bez gala, un tā bez gala.

(Pēc Imanta Ziedoņa pasakas „Čaklā pasaka”)

2. Izvēlies 5 zīmējumus un atzīmē ar „X” tos, kuri tev saistās ar šo pasaku!

Ak, tu mīlu dienīņ – šeit: ak, vai!
mizot – notīrīt mizu
pinas pa kājām – šeit: traucē
apguldināt – nolikt gulēt
strops – bišu māja
gans – tas, kas pieskata mājlopus
nāk miegs – grib gulēt

3. Uzraksti, kas varētu būt „čaklā pasaka” dzīvē!

---

4. Izraksti darbības, ko veica „čaklā pasaka”! Kāpēc pasakā vairākas darbības atkārtojas?

---

5. Aizpildi tabulu!

Ko darīja pasaka?	Kas jādara pasakai?
<i>dzīvoja</i>	<i>jāvāra</i>

9. pielikums**Darba lapa „Es būšu”****1. Izpēti, kā raksta domrakstu!****2. Raksti atsevišķas domraksta „Es būšu” daļas tam paredzētajās vietās!**Raksti **virsrakstu!**

Raksti **ievadu!**

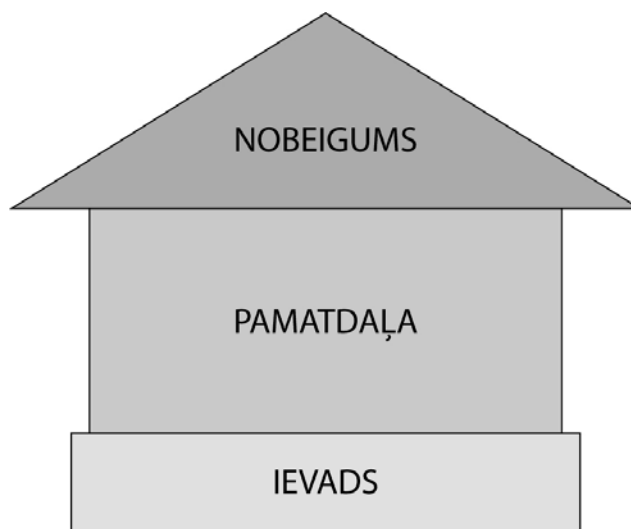

Raksti domraksta **galveno daļu!**

Raksti **nobeigumu!**

---

3. Novērtē savu darbu!

Es uzrakstīju domrakstu par _____.

Tas ir (*kāds?*) _____.

Tajā ir (*cik?*) _____ daļas: (Nosauc tās!) _____,
_____ un _____.

Man bija viegli uzrakstīt (*ko?*) _____.

Man neveicās ar (*ko?*) _____.

Man vēl jāmacās (*ko darīt?*) _____.

Metodiski norādījumi

1. Darba lapa ir paredzēta skolēnu patstāvīgajam darbam un tā izmantojama kā tekstveides vingrinājums.
2. Vispirms vēlams pārrunāt 1. uzdevumā ievietoto attēlu, salīdzinot domraksta daļas ar mājas elementiem.
3. Tad skolēni izpilda 2. uzdevumu.
4. Pašvērtējums (3. uzd.) ļauj skolotājam plānot tālāko darbību domraksta mācīšanā.
5. Domraksta „Es būšu” izvērtēšanas kritēriji*.

P	Saturs	Teksta uzbūve un organizācija	Vārdu krājums	Pareizrakstība
3	Ievēroti uzdevuma nosacījumi un domraksta rakstīšanas principi.	Teksts strukturēts, doma izklāstīta mērķtiecīgi.	Izmantotie vārdi precīzi, skaidri un tēlaini izsaka domu.	Ir dažas pareizrakstības kļūdas.
2	Uzdevuma nosacījumi ievēroti, daļēji ievēroti domraksta rakstīšanas principi.	Teksts daļēji strukturēts, doma izklāstīta mērķtiecīgi.	Vārdu krājums atbilst uzdevuma saturam, ir dažas neprecizitātes vārdu izvēlē, tas netraucē uztvert saturu.	Kļūdu nav daudz, tās netraucē uztvert saturu.
1	Lietotas vispārīgas frāzes, bezpersonisks vēstījums.	Tekstu mēģināts strukturēt, doma izklāstīta haotiski.	Ierobežots vārdu krājums, kļūdas vārdu izvēlē traucē uztvert saturu.	Kļūdu ir daudz, tās reizēm traucē uztvert saturu.
0	Saturs neatbilst tematam.			

*Vērtēšanas kritērijiem izmantots VISC materiāls 6. klases ieskaitei latviešu valodā un literatūrā: http://visc.gov.lv/eksameni/vispizgl/uzdevumi/2008/6klase/ieskaite_latviesu_val_un_literatura_mazakumtautibu.pdf

8. nodaļa. Skaitļu pasaulē

Apakštemati un mācību stundu saturs	MG	DB	SG
Matemātikas stundā			
1.st. Skaitļi ap mums. Skaitļa vārda saskaņošana ar lietvārdu. Frazeoloģismi ar skaitļa vārdiem.	136.–139. uzd.	102., 103. uzd.	1., 2. pielikums
2.,3.st. Ž.Frīnss „Skolotājs Jāps var visu”. Darbs ar tekstu.	140.–142. uzd.	104.uzd.	
4., 5.st. Risini un izdomā teksta uzdevumus! Cik un kurš? Vienskaitlinieki un daudzskaitlinieki. Kāds? Priekšmetu apraksts. Figūras.	143–146. uzd.	105. – 109. uzd.	3. pielikums
6.st. M. Cielēna „Plātīgie un lielīgie pūķi”. Darbs grupā.	147. uzd.		
7.st. Diktāts.			4. pielikums
Kas, kur, kad?			
8., 9.st. Pasaules un Latvijas Ģinesa rekordi. Darbības vārda īstenības izteiksmes vienkāršo laiku 3. persona. Projekts „Mūsu klases rekordi”.	148.– 150. uzd.	110.uzd.	
10.st. Veikalā atlaides! Īpašības vārdu salīdzināmās pakāpes. Dialogi.	151.– 153. uzd.	111.uzd.	
11.st. Akcija! Lomu spēle „Uz veikalu iepirkties!”.	154., 155. uzd.	112. uzd.	5. pielikums
12.st. Cikos? Pulksteņa laiks. Prievārdu <i>ap, no, līdz</i> lietošana.	156., 157. uzd.	113 – 115. uzd.	6. pielikums
13.st. Mans mobilais draugs. Sarunas par tālruniem.	158., 159. uzd.		
14.,15.st. Pārbaudes darbs.			7. pielikums

1. stundā, uzsākot darbu ar nodaļas materiāliem, vēlams novērtēt skolēnu iepriekšējās zināšanas (sk. 1.pielikumu). Šis pašvērtējums palīdzēs motivēt skolēnus. Pašvērtējumu ieteicams piedāvāt, arī nodaļu pabeidzot. 1. stundā skolēni sarunājas par skaitļiem, mācās izprast frazeoloģismus, kuros ir skaitļi, kā arī veic klausīšanās uzdevumu. Klausīšanās teksts (102. uzdevums DB) atrodams 2. pielikumā.

2., 3. stundā skolēni iepazīstas ar nīderlandiešu rakstnieka Žaka Frīnsa grāmatas „Skolotājs Jāps var visu” fragmentu. Skolēniem jāpiedāvā ne tikai analizēt, bet arī atstāstīt tekstu, novērtējot to aprakstoši. Ieteicams izmantot šādus kritērijus: atbilstība izlasītajam, raksturojums, izruna. Skolēniem ieteicams piedāvāt arī prognozēt turpmākos notikumus stāstā, kā arī ieteikt šo grāmatu patstāvīgai lasīšanai.

4., 5. stundā skolēni sarunājas un stāta teksta uzdevumus. Pirms teksta uzdevumu izveidošanas ar skolēniem jāpārrunā, kā teksta uzdevums veidojams, kādi nosacījumi jāievēro, lai to varētu atrisināt. Svarīgākie nosacījumi:

- 1) jānoskaidro, ko vēlas aprēķināt;
- 2) precīzi jāuzdod jautājums;
- 3) tekstā jāiekļauj tikai tā informācija un skaitļi, kas nepieciešami uzdevuma atrisināšanai.

Klausīšanās teksts (105. uzdevums DB) atrodams 3. pielikumā. Pēc A. Ivaskas dzejoļa „Cik, cik, cik?” izlasīšanas ieteicams noskatīties animācijas filmu „Cik, cik, cik?” interneta mājaslapā www.pasakas.net un salīdzināt dzejoli un animācijas filmas vizuālo veidojumu.

8.,9. stundā skolēni iepazīstas ar dažiem pasaules un Latvijas Ģinesa rekordi, kā arī aizpilda pārskata tabulu par izlasīto. Skolēniem tiek piedāvāts projekts „Klases rekordu grāmata”. Katrs skolēns sagatavo vienu lapu klases rekordu grāmatai, stāsta par tās sa-

туру. Lai vērtējums būtu objektīvs, var uzaicināt neatkarīgos novērotājus, kuri novērtēs skolēna paveikto pēc kritērijiem: noformējums (2 *punkti*), teksta organizācija (2 *punkti*), valodas plūdums (2 *punkti*), pareizrakstība (2 *punkti*), sagatavotā runa (2 *punkti*).

10. stundu ir ieteicams iesākt ar didaktisku rotaļu „Aklais kasieris” (Pēc taustes jānosaka monētas vērtība).

11. stundu ieteicams iesākt ar spēli „Uz veikalu iepirkties” (sk. 5. pielikumā izdales materiālu).

Spēle „Uz veikalu iepirkties!”

1. Nepieciešamie materiāli: papīra lapa, zīmulis vai pildspalva, kartītes ar preču nosaukumiem (sk. 5. pielikumu).

2. Spēles norise.

1. Tiek izveidotas 3 komandas (5–7 skolēni katrā). Skolēni sastājas vienā rindā.

2. Izvēlas veikalnieku.

3. Spēles vadītājs skolēnam, kas stāv vistuvāk, nosauc iepirkumu sarakstu (5–10 preces) un vietu klasē, uz kuru tās jāaiznes, piemēram, „Nopērc desu, maizi, sieru, šampūnu un ķemmi. Noliec visus pirkumus uz skolotāja galda.”

4. Iepirkumu sarakstu un vietu skolēni nosauc viens otram čukstus, pēdējais šo sarakstu pieraksta.

5. Kad saraksts uzrakstīts, to nodod veikalniekam.

6. Veikalnieks pēc saraksta izsniedz preces, un skolēns aiznes tās uz vietu klasē, kuru nosaucis spēles vadītājs.

7. Uzvar tā komanda, kura izpildījusi norādījumus visprecīzāk.

P. S. Skolēniem var tikt piedāvāti līdzīgi iepirkumu saraksti, taču norādītajām vietām jābūt dažādām. Kartītes jāizgatavo savlaicīgi (to var izdarīt arī skolēni brīvā brīdī).

Ja skolēniem rodas grūtības izskaidrot MG 135. uzdevuma jēdzienus, tie jāpārrunā ar skolēniem.

akcija – uz kāda mērķa sasniegšanu vērsta rīcība vai pasākums

akcijas cena – cena, ko nosaka veikalā noteiktam laikposmam

akcijas preces – preces, ko pārdod akcijas laikā

izpārdošana – sezonas preču pārdošana par pazeminātām cenām noteiktā laikposmā, visu veikalā esošu preču pārdošana pirms slēgšanas, rekonstrukcijas u. c.

atlaide – cenas pazeminājums

klienta karte – atlaižu karte, ko izsniedz pastāvīgam klientam (pircējam)

DB 114.uzdevuma atbildes: **1** – taka, **2** – paka, **3** – kase, **4** – tase, **5** – koja, **6** – būda, **7** – jaka, **8** – seja, **9** – seni, **10** – pūce, **11** – doma, **12** – mala.

12. stundu ieteicams sākt ar spēli „Kad tu būsi?”.

Spēle. „Kad tu būsi?”

1. Nepieciešamie materiāli:

kartītes ar jautājumiem un pulksteņa laiku (sk. 6.pielikumu).

2. Spēles norise.

1. Skolēni izveido pārus.
2. Katrs saņem kartīšu komplektu: vienam skolēnam jautājumi, otram – atbildes.
3. Skolēni pēc kārtas ņem kartītes un veido īsas sarunas, piemēram,
„Kad tu būsi mājās?” – „Ap divpadsmitiem”.
4. Kad atbildēts uz visiem jautājumiem, skolēni mainās lomām.

13. stundā skolēniem ieteicams piedāvāt iepazīties ar mājaslapās www.lmt.lv, www.tele2.lv, www.bite.lv tarifu plānu piedāvājumu, lai izvēlētos sev tikamāko. Stundas beigās skolēniem ieteicams piedāvāt vēlreiz aizpildīt pašnovērtējuma karti (sk. 1.pielikumu) un salīdzināt ar **1. stundā** aizpildīto pašnovērtējuma karti.

Pielikumi

1. pielikums

Pašnovērtējuma karte

Ievēl „X” ailītē „Es protu”, ja esi pārliecināts, ka vari veikt šo darbību!
Ievēl „X” ailītē „Man vēl jāmācās”, ja domā, ka tu vēl visu neesi apguvis!

Prasmes	Es protu	Man vēl jāmācās
Saskatīt skaitļus.		
Uzzīmēt teicienu „Septiņi vienu negaida”.		
Pateikt un pareizi uzrakstīt, cik un ko tu ieliec skolas somā.		
Atstāstīt tekstu.		
Izdomāt jautrus uzdevumus.		
Atšķirt, kā vienmēr ir <i>daudz</i> un kas ir <i>viens</i> .		
Nosaukt un aprakstīt priekšmetu formu.		
Pareizi izrunāt vissarežģītākos vārdus.		
Izveidot grāmatu.		
Sarunāties par dažādām tēmām.		
Pateikt: <i>cikos, ap, no, līdz cikiem</i> .		
Pastāstīt par mobilo tālruni.		
Salīdzināt cenas, īpašības un priekšmetus.		

2. pielikums

Klausīšanās teksts

(102. uzdevums DB)

Aritmētika ir zinātne par skaitļiem. Vārds „aritmētika” ir radies no grieķu vārda „skaitlis”. Senatnē cilvēki visu skaitīja ar pirkstu palīdzību. Senie grieķi skaitļus pierakstīja ar alfabēta burtiem. Romieši skaitļu pierakstīšanai lietoja septiņus burtus un to kombinācijas.

Skaitīšanas sistēmu, ko izgudroja romieši, lietoja Eiropā līdz 16. gadsimtam. Mūsdienu skaitīšanas sistēmu izdomāja pirms vairāk nekā tūkstoš gadiem Indijā. 10. gadsimtā arābu tirgotāji izplatīja skaitļus visā Eiropā, tāpēc tos sauc par arābu cipariem.

(Pēc *Oļesjas Burkevicas u.c. „Darba burtnīca latviešu valodā mazākumtautību skolā”*)

3. pielikums

Klausīšanās teksts

(105. uzdevums DB)

Banānu šķēlītes šokolādē

Nomizo *divus* banānus.Sagriez katru *desmit* slīpās šķēlītēs.Izkausē karsta ūdens peldē *piecdesmit piecus* gramus sviesta, un *divsimt* gramus šokolādes.

Šokolādes-sviesta masu maisa, līdz tā nedaudz atdzisusi.

Katrā banānu gabaliņā iedur *vienu* koka irbulīti.Turot aiz irbulīša, banāna gabaliņu iemērc šokolādē uz *piecām* sekundēm.Sagatavotās konfektes ievieto ledusskapī uz *divdesmit piecām* minūtēm.Pēc noteiktā laika izņem *divdesmit* konfektes un pacienā ar tām *septiņus* draugus.

(Pēc Loras Viļķinas grāmatas „Našķošanās noslēpumi”)

4. pielikums

Diktāts ar uzdevumu

Karalienes Elvīras bankas

Karaliene Elvīra uzzināja par karalienes Līvijas dēla klepu. Elvīra prata lieliski likt bankas. Viņa paņēma maisiņu ar stikla bundulīšiem, iesēdās kariatē un brauca pie draudzenes dēlēna.

Kariate brauca caur mežu. Tur karalienei Elvīrai uzbruka divi laupītāji. Viņi gribēja nolaupīt naudu no bankām. Gudrā karaliene pastāstīja par naudu bankā. Laupītāji neticēja.

Viņi gribēja uzzināt, kas ir bankas. Karaliene Elvīra teica, ka tie ir degunu ruļļi. Vakarā notiks Laupītāju balle. Abi gribēja labi izskatīties. Karaliene laupītājiem ierullēja degunu.

(Māra Cielēna. „Mammas, tēti un citi”)

Uzdevums. Uzraksti 4–6 teikumos, kas notika tālāk!

Metodiski ieteikumi

1. Jāpaskaidro homonīma *banka* nozīmes.**banka** – finanšu iestāde**banka** – maza, apaļa stikla burciņa saaukstēšanās ārstēšanai2. Uz tāfeles ieteicams uzrakstīt vārdus: *bundulīši, dēlēns, ruļļi, ierullēja*.

---

5. pielikums**Izdales materiāls****Spēle „Uz veikalu iepirkties!”****Iepirkumu saraksts**

Piens	Šampūns	Siers
Sveces	Desa	Grāmata
Maize	Maize	Piens
Desa	Pildspalva	Tālrūnis
Siers	Tālrūnis	Maize
Grāmata	Ķemme	Desa
Tālrūnis	Grāmata	Pildspalva
Pildspalva	Piens	Sveces
Ķemme	Siers	Šampūns
Šampūns	Sveces	Ķemme

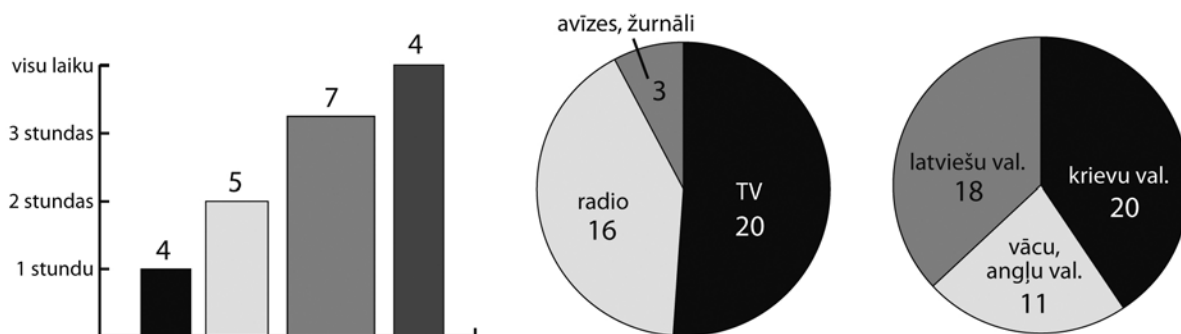
*(Pēc Maijas Laiviņas grāmatas „Rotaļas”)***6. pielikums****Izdales materiāls****Spēle „Kad tu būsi?”**

Kad tu būsi mājās?	Kad sākas filma?
Cikos beidzas stundas?	Ap cikiem tev beigsies stundas?
Cik ilgi tu būsi treniņā?	Kad tev ir jābūt gultā?

Ap 10.00	16.00 – 19.00
Ap 20.00	Ap 23.00
7.00 – 9.00	Ap 11.00
Ap 17.00	Ap 14.00
13.00 – 15.00	Ap 19.00

7. pielikums**Pārbaudes darbs****1. uzdevums. (8 p.)****Noklausies sarunas un aizpildi tabulu! Raksti skaitļa vārdus ar cipariem!**

Sarunas numurs	Laiks	Kas notiks?

2. uzdevums. (6 p.)**Izpēti diagrammas! Atbildi uz jautājumiem!**

Cik ilgi bērni skatās televīziju?

Kādus informācijas avotus izvēlas bērni?

Kurā valodā bērni skatās televīzijas raidījumus?

---

3. uzdevums. (6 p.)**Klausies tekstu un ievieto tekstā skaitļa vārdus un mērvienību nosaukumus!****Vārīti kartupeļi**

Nepieciešams: _____ ūdens, _____ kartupeļu, _____ ēdamkarote sāls, _____ šķipsniņa žāvētu dilļu.

Kartupeļus nomazgā, nomizo un liek katlā vārīties. Jauniem kartupeļiem lej karstu ūdeni, veciem – aukstu. Kartupeļus vāra mīkstus. Jaunie kartupeļi vārās _____, vecie – _____. Pirms pasniegšanas pārkaisa ar dillēm.

4. uzdevums. (18 p.)**Uzraksti datumus divos veidos – vārdiem un cipariem!**

vakardienas datums

---

rītdienas datums

---

tavs dzimšanas datums

---

5. uzdevums. (12 p.)

Uzraksti stāstījumu (5–10 teikumi) par pasākumu lielveikalā, kuru esi apmeklējis (-usi)!

[illegible]

Sarunas teksts (1. uzdevums)

1. saruna

- Čau, Ilga! Kurp tā steidzies?
– Čau, čau! Jāskrien uz skolu. Piecpadsmit minūtes pāri astoņiem sākas stunda.

2. *saruna*

- Atvainojiet, vai jūs nepateiktu, cikos pienāks vilciens no Kijevas?
- Pusdesmitos.
- Paldies!

3. *saruna*

- Cikos šodien rāda „Simpsonus”?
- Kā vienmēr septiņos vakarā.

4. *saruna*

- Sveiks, Igor! Vai negribi svētdien kopā ar mani aiziet uz filmu „Avatars”?
- Ejam! Cikos?
- Divpadsmitos varēsi?
- Jā. Sestdien sazyvanīsimies.

Klausīšanās teksts (3. uzdevums)

Nepieciešams: **divi litri** ūdens, **puskilograms** kartupeļu, **viena** ēdamkarote sāls, **viena** šķipsniņa žāvētu dilļu.

Kartupeļus nomazgā, nomizo un liek katlā vārīties. Jauniem kartupeļiem lej karstu ūdeni, veciem – aukstu. Kartupeļus vāra mīkstus. Jaunie kartupeļi vārās **piecpadsmitdivdesmit minūtes**, vecie – **pusstundu**. Pirms pasniegšanas pārkaisa ar dillēm.

Vērtēšana**1. uzdevums.**

Par katru pareizu ierakstu – 1 p. $1 \times 8 = 8$ p.

2. uzdevums.

Par katru saturiski pareizu atbildi – 1 p.; $1 \times 3 = 3$ p.

Par katru gramatiski pareizu atbildi – 1 p.; $1 \times 3 = 3$ p.

$3 + 3 = 6$ p.

3. uzdevums. Par katru saturiski pareizi ierakstītu vārdu – 1 p.; $1 \times 6 = 6$ p.

4. uzdevums. Par katru gramatiski pareizu ierakstu – 2 p.; $2 \times 4 = 8$ p.

5. uzdevums.

Sk. 7. nodaļas 9. pielikuma domraksta vērtēšanas tabulu – 12 p.

Kopā: 40 punkti

Balles	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Punkti	1–4	5–8	9–13	14–18	19–24	25–27	28–31	32–34	35–37	38–40

9. nodaļa. Spēlējam teātri!

Apakštemati un mācību stundu saturs	MG	DB	SG
Kas ir teātris?			
1. st. Stāstījums par aktiera profesiju, apgalvojumu veidošana. Jautājumu veidošana par aktiera profesiju un teātri.	160., 161. uzd.	116. uzd.	
2. st. Aptaujas jautājumu veidošana, aptauja. Apstākļa vārdu salīdzināmās pakāpes. Reklāmas veidošana.	162.–165. uzd.	117., 118. uzd.	1. pielikums
3. st. Izteismīga runa. Stāstījums pēc dzejoļa izlasīšanas par tematu „Izlikšanās”. Sava viedokļa formulēšana. Uzrunas formas veidošana.	166. –168. uzd.	119. uzd.	2. pielikums
4. st. Notikumu sarindošana pareizā secībā, stāstījums par attēlu.	169., 170. uzd.	120., 121. uzd.	3. pielikums
5. st. Informācijas uztveres programma. Programmas veidošana.	171., 172. uzd.	122. uzd.	4. pielikums
6. st. Stāstījums par attēlu. J. Poruka dzejoļa „Tracis” pārveidošana stāstā.	173. uzd.	123., 124. uzd.	
7., 8. st. V. Plūdoņa dzejoļa „Ozoliņš un beka” izteismīgs lasījums. Lomu raksturojums. Dzejoļa kadrēšana.	174., 175. uzd.	125. uzd.	
Paši esam aktieri!			
9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16. st. Projekta darbs.	176.–179. uzd.	126.–133. uzd.	

Temats „Spēlējam teātri!” rosina aktīvu, radošu darbību klasē, ļaujot katram skolēnam izpaust sevi piemērotā veidā – aktieris, režisors, dekorators, mūzikas autors u. c.

1. stundā skolotājam ieteicams papildināt stundu ar spēli „Atmini, kas es esmu!”.

Spēlē piedalās visa klase. Viens tiek izvēlēts par *slepeno personu*. *Slepenajai personai* uz muguras tiek piestiprināta lapa ar kāda slavena kino aktiera, aktrises vārdu, uzvārdu. *Slepenā persona* šo uzrakstu neredz. Savukārt pārējie klasesbiedri šo uzrakstu redz. *Slepenā persona* uzdod jautājumus klasesbiedriem, piemēram, *vai esmu sieviete vai vīrietis, vai esmu no Latvijas* utt. Jautājumi jāformulē tā, lai varētu atbildēt ar *jā* vai *nē*. *Slepenā persona* izsaka dažādus minējumus par uzrakstu uz savas muguras. Ja minējums 3 reizes nav pareizs – dod ķīlu.

7., 8. stundā pirms dzejoļa lasīšanas ieteicams pārrunāt, ko nozīmē runāt dažādās intonācijās, piemēram, uzpūtīgi, dusmīgi, lēni, ar izsmieklu u. c., kāda nozīme ir runas tempam. Dzejoļa „Ozoliņš un beka” fragmentu lasīšana atbilstoši noteiktai intonācijai var tikt organizēta konkursa veidā. Klases priekšā pēc izvēles 3 skolēnu pāri lasa dzejoli lomās – ozoliņš, beka, teicējs. Pārējie vērtē lasījumu.

9.–16. stundā tiek veikts projekta darbs.

1. Ja skolotājs neizvēlas iestudēt lugas, var izmantot papildu uzdevumus, kas doti DB.
2. Ja skolotājs vēlas iestudēt citu lugu, ir izmantojams iestudējuma plāns, kas dots MG 176. uzdevumā.
3. Skolotājam jāpārbauda, vai skolēni saprot lugas tekstu, tās domu, tēlu raksturu.
4. Ja lugas tiek iestudētas, katras grupas iestudējumu ieteicams filmēt (ja skolā ir tādas iespējas) un pēc tam analizēt filmēto materiālu.

Projekta darba vērtēšana

1. Projekta darbu vērtē skolotājs, vērojot skolēnus projekta gaitā. Tiek ņemts vērā arī skolēnu pašvērtējums.
  2. Vērtēšanas kritēriji.
    1. Skolēna attieksme pret projekta darbu.
      - Neieinteresēts, izpilda uzdevumu negribīgi.
      - Paveic uzticēto, bet neizrāda iniciatīvu.
      - Aktīvs, atbildīgi veic uzticēto.
      - Aktīvs, meklē papildu iespējas projekta rezultāta uzlabošanai.
    2. Sadarbības prasmes.
      - Prot strādāt grupā, pamatot savu viedokli, sadarboties.
      - Strādā grupā, bet neprot pieņemt citu viedokli, rada konfliktsituācijas.
      - Strādā grupā, bet neizsaka savu viedokli, izpilda citu grupas biedru uzdoto.
      - Nesadarbojas ar citiem, traucē darbu, neredz kopīgu grupas mērķi.
    3. Skolēna pašvērtējums tiek atspoguļots zīmējumā. Skolotājs katrai grupai iedod izgrieztu apli. Šo apli skolēni sadala daļās atbilstoši katra skolēna veikumam (čaklākajam skolēnam – lielākā daļa). Skolēni mutiski pamato savu vērtējumu, tā analizējot katra veikumu grupā.
- Projekta darba noslēgumā skolēni saņem aprakstošo vērtējumu.

Pielikumi

1. pielikums

Izdales materiāls

labi	labāk	vislabāk
augstu	augstāk	visaugstāk
tālu	tālāk	vistālāk
skaļi	skaļāk	visskaļāk
zemu	zemāk	viszemāk
klusu	klusāk	visklusāk
skaisti	skaistāk	visskaistāk
biezi	biezāk	visbiezāk
raibi	raibāk	visraibāk
mīļi	mīļāk	vismīļāk

Metodiski ieteikumi

1. Skolotājs sagatavo izdales materiāla kopiju un sagriež katru vārdu atsevišķi.
2. Skolēni strādā grupās, katra grupa saņem vienu izdales materiāla komplektu.
3. Ņemot vērā skolēnu skaitu grupā, katram skolēnam tiek iedoti vairāki vārdi, kas nav no vienas un tās pašas vārdu rindas.
4. Uzdevums grupai – skaļi nosaukt visas vārdu rindas pareizā secībā. Piemēram, viens skolēns nosauc vārdu *skaisti*, pārējie meklē vajadzīgo rindas papildināšanai, proti, vārdu *skaistāk* utt. Grupas uzdevumu var veikt viena pēc otras, katrai tiek uzņemts laiks.

2. pielikums

Ļ. cien. klases audzinātājai Ievai Bērziņai

Lienes Kļaviņas

iesniegums.

Lūdzu atbrīvot manu dēlu Māri Kļaviņu no piedalīšanās sporta stundā, jo viņš baidās no pelēm un viņam ļoti garšo saldējums.

Datums

Paraksts

Ļ. cien. klases audzinātājai Inesei Lielausei

Beātes Skrastiņas

iesniegums.

Lūdzu atbrīvot manu meitu Aneti Skrastiņu no piedalīšanās sporta stundā viņas skaistā matu sakārtojuma dēļ (viņai ir skaisti sapīti mati).

Datums

Paraksts

Ļ. cien. klases audzinātājai Mārai Baltacei

Ievas Peles

iesniegums.

Lūdzu atbrīvot manu dēlu Māri Kļaviņu no piedalīšanās sporta stundā saaukstēšanās dēļ.

Datums

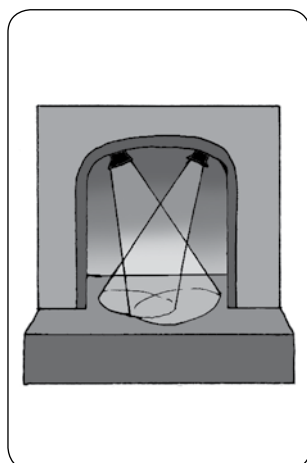
Paraksts

Metodiski ieteikumi

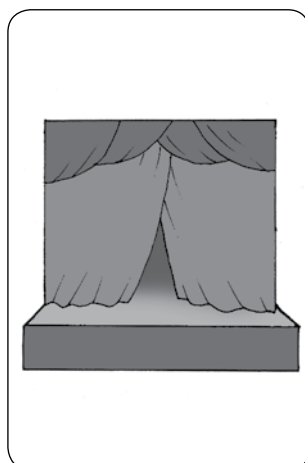
1. Pēc darba veikšanas skolēni papildus var lasīt vecāku rakstītās attaisnojuma zīmes.
2. Skolotājs ar skolēniem pārrunā, vai visi minētie iemesli ir pietiekams attaisnojums, lai skolēns sporta stundā nepiedalītos.
3. Skolēni var arī uzrakstīt attaisnojošu zīmi, kas atbrīvo viņus no piedalīšanās sporta stundā, minot kādu piemēru no savas dzīves.

3. pielikums

Izdales materiāls

teātris

teātris

teātris

teātris

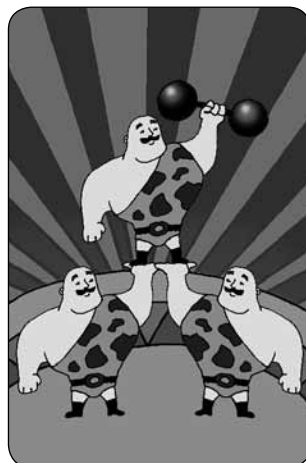
cirks

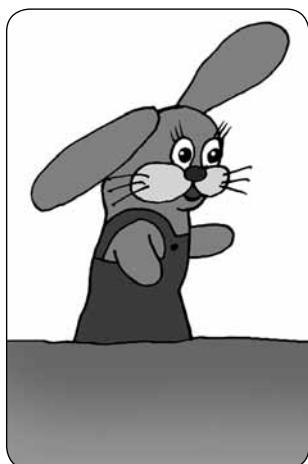
cirks

cirks

cirks

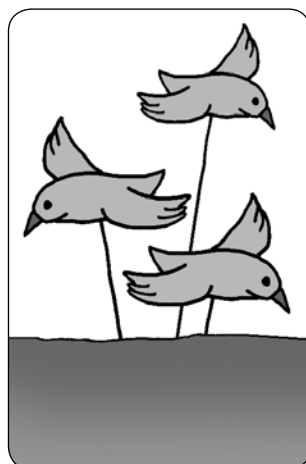
leļļu teātris

leļļu teātris

leļļu teātris

leļļu teātris

balets

balets

balets

balets

Metodiski ieteikumi

1. Skolēni strādā grupā pa četri. Ja kādā grupā ir mazāks skolēnu skaits, tiek samazināts arī attēlu grupu skaits (piem., noņemtas visas kārtis no grupas *Balets*).
2. Katram skolēnam tiek izdalītas 4 kārtis jauktā secībā.
3. Spēles norise – skolēni cits citam nerāda kārtis, bet pulksteņrādītāja virzienā mainās

ar tām, kamēr savāc visas 4 vienas grupas kārtis. Kad tas noticis, nevienam nesaka, bet nekavējoties liek roku ar plaukstu uz leju galda vidū. Pārējiem ātri jāreaģē un jāliek roka uz viņa rokas. Kas paliek pēdējais – dod ķīlu vai saņem kādu citu zīmi, kas norāda, ka viņš bijis pēdējais.

4. Skolēns, kas visas 4 vienas grupas kārtis savācis, izstājas no spēles. Pārējie turpina spēli.
5. Kad visi grupas dalībnieki kārtis savākuši, katrs skolēns individuāli, ierosmei izmantojot iegūtās kārtis, raksta stāstu par tematu *Teātris, Cirks, Leļļu teātris* vai *Balets*.
6. Stāsti tiek lasīti klasē.

4. pielikums

Izdales materiāls

Lugas „Tracis” režisors
Lugas „Tracis” kostīmu māksliniece
Lugas „Tracis” dekorators
Lugas „Tracis” Kaķa lomas atveidotājs
Lugas „Tracis” Zaķa lomas atveidotājs
Lugas „Tracis” Pelītes lomas atveidotājs
Lugas „Ozoliņš un beka” režisors
Lugas „Ozoliņš un beka” mūzikas autors
Lugas „Ozoliņš un beka” Bekas lomas atveidotājs
Lugas „Ozoliņš un beka” Ozoliņa lomas atveidotājs
Lugas „Ozoliņš un beka” Teicēja lomas atveidotājs
Lugas „Mauglis” režisors
Lugas „Mauglis” galvenās lomas Mauglis atveidotājs
Lugas „Mauglis” kostīmu mākslinieks
Lugas „Mauglis” mūzikas autors
Lugas „Mauglis” kustību režisors
Lugas „Eglīte” režisors
Lugas „Eglīte” Susuriņa lomas atveidotājs
Lugas „Eglīte” Trolliņa Mumina lomas atveidotājs
Lugas „Eglīte” Ļekaiņa lomas atveidotājs
Lugas „Eglīte” Svilpastes lomas atveidotājs

Metodiski ieteikumi

1. Pielikuma uzdevumus var izmantot MG 172. uzdevuma vietā.
2. Lomu spēle – katram klases skolēnam tiek iedota viena loma. Skolēnu uzdevums, savstarpēji sarunājoties, izveidot teātra trupas atbilstoši iedalītajai lomai. Lai skolēniem būtu vieglāk, lomas ieteicams uzrakstīt uz tāfeles.
3. Katra grupa veido izrādes programmu, izmantojot apkopoto informāciju.

10. nodaļa. Cik zaļas lapas kokam, cik zaļi paši mēs!

Apakštemati un mācību stundu saturs	MG	DB	SG
Kā visu atcerēties?			
1. st. Saruna par to, kāpēc patīk vai nepatīk mācīties. Darbs ar tekstu. Priedēkļu un izskaņu pareizrakstība.	180., 181. uzd.	134., 135. uzd.	
2., 3. st. Saruna par to, kas apgūts latviešu valodas stundās. Mācību satura apkopojums. Savas mācību darbības izvērtējums. Darbības vārda izmantošana tagadnē un pagātnē. Jautājumu veidošana. Sinonīmi un antonīmi.	182.–184. uzd.	136. uzd.	
4. st. Darbs ar tekstu. Garumzīmes vārdā.	185., 186. uzd.	137., 138. uzd.	
5. st. Stāstījums par izvēlētu tematu.	187. uzd.	139. uzd.	
6. st. Darbs ar tekstu pēc I. Ziedoņa pasakas „Zaļā pasaka”. Pasakas galvenā doma. Personifikācija.	188. uzd.		
7.st. Spēle „Ko es zinu un atceros?” Mācību satura atkārtojums un gatavošanās pārbaudes darbam.	189. uzd.	140. uzd.	
8., 9. st. Pārbaudes darbs.			1. pielikums
Līdz septembrim!			
10., 11. st. Savas noskaņas un emociju paušana. Vēlējuma rakstīšana un izteikšana.	190., 191. uzd.		

Nodaļā „Cik zaļas lapas kokam, cik zaļi paši mēs” skolēniem ir iespēja atkārtot galveno mācību saturā, analizēt savu mācību darbību un novērtēt, kā apgūts mācību saturs. Lai skolēnos raisītu pozitīvas emocijas, noslēdzot latviešu valodas mācības 4. klasē un dodoties vasaras brīvlaikā, īpaša uzmanība pievērsta pēdējam mācību uzdevumam – rakstīt vēlējumu un izteikt to klasesbiedriem. Ieteicams izveidot vēlējumu avīzi skolā.

7. stundā spēles veidā notiek zināšanu un prasmju aktualizēšana un nostiprināšana.

Spēle veicina skolēnu izziņas procesu un prieku par savām zināšanām. Šajā spēlē skolēni netiek vērtēti tradicionālajā ballu sistēmā. Ieteicams novērtēt skolēnu sasniegumus, piešķirot žetonus par asprātību, ātrāko un precīzāko atbildi u.tml., pasniedzot diplomus u. c.

Ieteicams skolotājam kopā ar skolēniem vienoties, kurš spēles variants ir vispiemērotākais konkrētajai klasei.

Spēles varianti

1. Skolēni strādā grupās. Viena grupa veic spēles uzdevumus, pārējās grupas ir eksperti, kas novērtē, cik precīzi grupa veikusi uzdevumus.
2. Skolēni izvēlas mācību uzdevumus un sagatavo tos iepriekš.
3. Spēlei klasē nepieciešama iepriekš sagatavota spēles pamatne (papīra tāfeles lapa) un metamais kauliņš. Skolēni dodas pie tāfeles, met kauliņu, saņem uzdevumu un veic to.

Pielikumi**1. pielikums****Pārbaudes darbs****1. uzdevums. (12 p.)****Klausies vārdus un raksti tos!**

---

2. uzdevums. (20 p.)**1. Izveido piecus vārdu savienojumus ar skolotāja norādītajiem vārdiem no****1. uzdevuma!*****Paraugs.****silta vasara*

---

2. Izveido piecus teikumus ar izveidotajiem vārdu savienojumiem!***Paraugs.****Pagājušajā gadā bija silta vasara.*

---

3. uzdevums. (8 p.)**Pabeidz teikumus!**

Ceļojums bija brīnišķīgs, jo _____

Ja ļoti vēlas, _____

Bija interesanti mācīties latviešu valodu, tāpēc ka _____

Raksti diktātu!

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Uzraksti Miķelim 5 līdz 7 teikumu garu vēstuli! Nomierini un uzmundrini viņu! Neaizmirsti vēstules sākumā uzrunāt Miķeli, bet vēstules beigās uzrakstīt datumu un savu vārdu!

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Vārdu diktāts (1. uzdevums)

pārgājiens, jūrmala, aizmāršīgs, veikls, ekskursija, buklets, slimība, apmeklēt, slimīgs, izdomāt, pasaule, priecīgs

Dzirdes diktāts (4. uzdevums)

Bija pavisam tumšs. Miķelis gulēja gultā un jutās slikti. Bija skumji. Nāca raudiens. Pirmoreiz zēns bija tik tālu prom no mājām.

Nometnē Miķelis ieradās jau pēcpusdienā. Viņš satikās ar grupas audzinātāju un citiem bērniem. Diena bija saulaina, un visa grupa devās uz jūru. Laiks pagāja nemanot. Bija jautri.

Pēc vakariņām Miķeli uzrunāja divi zēni. Viņi gribēja uzzināt, no kurienes ir Miķelis. Zēns labprāt atbildēja, jo jaunie paziņas viņam iepatikās. Tā pienāca gulēšanas laiks.

Miķelim ļoti gribējās mājās.

Vērtēšana**1. uzdevums.**

Par katru pareizi uzrakstītu vārdu – 1 p.; $1 \times 12 = 12$ p.

2. uzdevums.

1. Par katru saturiski pareizu vārdu savienojumu – 1 p.; $1 \times 5 = 5$ p.

Par katru gramatiski pareizu saskaņojumu – 1 p.; $1 \times 5 = 5$ p.

2. Par katru saturiski pareizu teikumu – 1 p.; $1 \times 5 = 5$ p.

Par katru gramatiski pareizi uzrakstītu teikumu – 1 p., $1 \times 5 = 5$ p.

$$5 + 5 + 5 + 5 = 20 \text{ p.}$$

3. uzdevums.

Par katru pabeigtu teikumu – 1 p.; $1 \times 4 = 4$ p.

Par katru gramatiski pareizi uzrakstītu teikumu – 1 p.; $1 \times 4 = 4$ p.

$$4 + 4 = 8 \text{ p.}$$

4. uzdevums.

Nevienas vai 1 kļūda – 10 p.

2 kļūdas – 9 p.

3 vai 4 kļūdas – 8 p.

5 kļūdas – 7 p.

6 kļūdas – 6 p.

7 kļūdas – 5 p.

8 kļūdas – 4 p.

9 kļūdas – 3 p.

10 kļūdas – 2 p.

11 kļūdas – 1 p.

Vairāk par 11 kļūdām – 0 p.

5. uzdevums.

12 p. – pēc kritērijiem + 1 p. par īpašu originalitāti; 12 + 1 = 13 p.

Punkti	Saturs	Teksta uzbūve un organizācija	Vārdu krājums	Pareizrakstība
3	Pilnībā izpildīti vēstules rakstīšanas nosacījumi.	Dažādu formu un konstrukciju pareizs lietojums atbilst vēstules nolūkam.	Izmantotie vārdi precīzi un skaidri izsaka vēstulē pausto domu.	Nav vai ir tikai 1 vai 2 ortogrāfijas un/vai interpunkcijas kļūdas.
2	Nav izpildīts kāds no vēstules rakstīšanas nosacījumiem.	Pārsvarā lietoti īsi, vienkārši teikumi. Ir dažas kļūdas gramatisko formu lietojumā.	Pietiekams vārdu krājums, dažas neprecizitātes vārdu izvēlē.	Ir ne vairāk kā 3–5 ortogrāfijas un/vai interpunkcijas kļūdas.
1	Nav izpildīti 2 vai 3 nosacījumi.	Kļūdas teikumu uzbūvē un gramatisko formu izveidē traucē uztvert saturu.	Nabadzīgs vārdu krājums, grūti uztvert domu.	Ortogrāfijas un interpunkcijas kļūdu dēļ grūti uztvert rakstīto.
0	Saturs neatbilst uzdevuma nosacījumiem. Apjoms ir pārāk mazs, darbu tālāk nevērtē.			

Kopā: 63 punkti

Vērtējuma skala

Balles	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Punkti	1–7	8–14	15–21	22–28	29–35	36–42	43–48	49–53	54–58	59–63

[illegible]